

Василь Кобилюх

МУЗИКА
ПРАУКРАЇНИ
ТА ЇЇ ВІДЛУННЯ У
САНСКРИТІ

**Інститут Східної Європи
Кафедра українознавства
Університету «Львівський Ставропігон»
The Eastern-European Institute, Kafedra Ukrajinovnavstva
University «L'viv Stavropigion»**

Василь Кобилюх

**Музика Праукраїни
та її відлуння у Санскриті**

**Львів,
Видавництво Університету
«Львівський Ставропігон», 2015**

**Друкується за рішенням Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи
Університету «Львівський Ставропігон»,
протокол № 1, від 4 січня 2015р.**

**За редакцією завідувача Кафедрою Українознавства, директора Інституту
Східної Європи Університету «Львівський Ставропігон», доктора історичних
наук, професора, академіка Академії Наук Вищої Школи України -
Віктора Ідзьо**

Рецензенти:

Грабовецький В. - доктор історичних наук, професор Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Калакура Я. - доктор історичних наук, професор Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Кміт Я. - доктор філософії, професор Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Кононенко П. - доктор філологічних наук, професор Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Кононенко Т. - доктор філософських наук, професор Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Недюха М. - доктор філософських наук, професор Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Огірко О. - доктор філософських наук, професор Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Партико З. - доктор філологічних наук, професор Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Хитрук В. - кандидат філологічних наук, доцент Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

Василь Кобилюх

**К-29. Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті. Наукове видання. Наукове видання. Львів, Видавництво Університету «Львівський Ставропігон», 2015р. - 114с.
ISBN 978-966-8067-69-3**

Монографія доцента Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон», санскритолога Василя Кобилюха «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» напрацьована на здобуття вченого звання професора Кафедри українознавства Університету «Львівський Ставропігон».

На основі досягнень сучасної української науки монографія, доцента Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон» Василя Кобилюха «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» робить глибокий, фактологічний аналіз письмових, археологічних, лінгвістичних, топографічних та картографічних джерел, більшість яких під таким кутом зору, аналізується та апробується вперше на підставі свідчень всіх наявних джерел, які за сукупністю їх аналізу аргументовано відтворюють наукову проблему - «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті».

Зміст

Віктор Ідзьо. Монографія доцента Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи Університету «Львівський Ставропігон» Василя Кобилюха «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» як вагомий науковий здобуток в царині історико-мовознавчих досліджень наукового українознавства. На здобуття вченого звання професора Кафедри Українознавства Університету «Львівський Ставропігон».....5

Василь Кобилюх. Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті....8

Історик Віктор Ідзьо, санскритолог Василь Кобилюх

**Монографія доцента Кафедри Українознавства
Інституту Східної Європи Університету «Львівський Ставропігон»
Василя Кобилюха «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті»
як вагомий науковий здобуток в царині історико-мовознавчих
досліджень наукового українознавства.**

**На здобуття вченого звання професора Кафедри Українознавства
Університету «Львівський Ставропігон».**

В монографії «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» її автор, доцент Кафедри українознавства Університету «Львівський Ставропігон» (УЛС) Василь Кобилюх, в науковій формі, через призму мовознавства та українського санскриту на численних історичних фактах і на основі лінгвістичних та українознавчих досліджень, доводить, що стародавню музичну україніку слід розглядати з епохи санскриту в епоху функціонування якого і зародилась музика Праукраїни яка дійшла до нас відлуннями у Санскриті.

За монографічним дослідженням доцента Василя Кобилюха «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» на підтвердження якої він наводить висновки багатьох істориків, археологів (зокрема, М. Гімбутас, США, Ю. Шілов, Україна, та інші), світова музична культура започаткувалася на території нинішньої України. Розквіт цієї музичної культури проукраїнської цивілізації припадає на п'яте тисячоліття до нашої ери. Тобто, як виходить, вона майже на дві тисячі років старша від широко відомої шумерської музичної культури, і як запевняє в монографії «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» доцент В. Кобилюх, з цього часу вона має праукраїнське походження.

За дослідженнями доцента Василя Кобилюха які сконцентровані в монографії «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті»: «праукраїнці поступово опанували євразійський простір, розселилися самі і, ясна річ, поширювали по світу свою музичну культуру». Свою працю «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» доцент Кафедри Українознавства УЛС Василь Кобилюх уклав за традицією свої попередніх досліджень, за якими проводив вивчення проблем історичного розвитку української музичної та духовної традиції в контексті музичного розвитку українського народу, що відповідає контексту досліджень наукового українознавства.

Автор на основі давньої української музичної культури з'ясовує досі слабо апробовану тему «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» в контексті вивчення історії української музичної культури. Дослідник в

праці «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» на широкій санскритичній та музикознавчій джерельній базі, великому ілюстративному матеріалі висвітлює в хронологічному порядку санскритичні та українські музичні джерела, аналізує давні українські музичні традиції через призму Санскриту, якими володіли і які застосовували з найдавніших часів українці. Дослідник Василь Кобиліух в умовах, порівняльної філології, сумує і застосований апробований ним весь ілюстративний матеріал у підтвердження своєї праці «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті», яку адресує новому поколінню українських вчених, та шанувальникам вивчення української музичної культури через призму українського санскриту, як наголошує сам автор: «всім хто цікавиться історією розвитку давньої української музичної культури з епохи Санскриту...».

Слід наголосити, що основні матеріали даної роботи були почерпнуті з музичних, мовних та літературних, як українських так і іноземних джерел, які представляють різні мовні та літературні епохи та музичні культури, які у продовж віків, у різних музичних культурах, відзеркалювали українську музичну культуру, які автор у своєму дослідженні «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» вважає праукраїнськими.

Праця «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» видалася актуальною, оскільки в ній розглядаються українська музична культура на основі історичного процесу розвитку української пісенної, інструментальної культури, які сформувалися на основі давньої української мови, літератури які автор розглядає з епохи Санскриту в якій, на його думку і проходило становлення праукраїнської музичної культури.

Через призму проаналізованих та висвітлених джерел праця «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» насичена джерелами, які потребують подальшого дослідження, в контексті кристалізації концептуальних засад монографії «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті», щоб висновки праці мали логічну історичну послідовність, яка б розгорнула перед читачем істориком-музикознавцем та українознавцем, як початківцем так і фахівцем, картину історичного та етнічного розвитку давньої музичної культури яка на наукове переконання автора починає свій початок з епохи Санскриту і розвивається до наших днів.

Слід наголосити, що праця доцента Кафедри українознавства УЛС Василя Кобиліуха «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» демонструє відвертість та впевненість автора в апробації та інтерпретації

джерел, які доводять етногенез музичної культури українського етносу з епохи Санскриту, що робить концепцію дослідника привабливою, як для фахівця історика-музикознавця так і українознавця і початківця-аспіранта, якого спонукає до подальшого дослідження апробованої теми в контексті історико-музичних досліджень наукового українознавства.

За таких обставин монографія «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» не залишить байдужим кожного українця, українознавця, який прагне познайомитися з історичним розвитком української музичної культури, що дає право зробити висновок, що в цілому наукова монографія доцента Кафедри українознавства УЛС Василя Кобилюха «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті» відповідає основним вимогам, самостійного наукового дослідження і тому рекомендується Кафедрою українознавства Вченій Раді Університету «Львівський Ставропігон» на здобуття вченого звання, професора Кафедри українознавства Університету «Львівський Ставропігон» в 2015 році, оскільки заслужила високу оцінку української світової наукової та громадської думки.

– **Завідувач** Кафедрою Українознавства
Університету «Львівський Ставропігон»,
доктор історичних наук, професор,
ректор, професор, завідувач Кафедрою Українознавства
Українського державного університету в Москві,
професор Кафедри Українознавства
Львівського національного аграрного університету,
професор Кафедри історії і права Інституту Святого Володимира
Міжрегіональної Академії Управління Персоналом,
академік, віце-президент Академії Наук «Трипільська Цивілізація»,
академік Академії Наук Вищої Школи України,
академік Міжнародної Академії Наук Євразії,
член Президії Світової Наукової Ради при СКУ,
перший віце-президент Міжнародної Асоціації Українознавців
«Україна і світове українство»,
лауреат премії імені академіка Івана Крип'якевича,
лауреат міжнародної премії імені короля Данила Галицького,
почесний науковець Республіки Татарстан,
кавалер ордена «Золотий Хрест української звитяги»,
кавалер ордена «За розбудову України»,
двічі кавалер ордена «Короля Данила»,
кавалер ордена «За мужність» - **Віктор Ідзьо**

Василь Кобилюх

Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті

Славетний німецький композитор Й.-С. БАХ сказав: **"Щастя – це гармонія, а гармонія – це музика"** та й ще в 1816 році зробив обробку української народної пісні "ТА НЕ ЖУР МЕНЕ МОЯ МАТИ". Німецький геній виявляв оту гармонію щасливої української нації у пісні, що **створювалася напевно із ДУХА СВЯТОГО**, бо навіть чужинцям зворушує душу, як рідна. А Ф. ШЛЛЕР сказав: **"Лихі люди не мають пісень. Коли я люблю – я збагачуюсь"**. А Людвік Бетховен, а В. Моцарт і Ференц Ліст опрацювали немало українських народних мелодій для щасливішого дихання всієї людської цивілізації. В Данії не одна українська пісня стала народною.

Григорій НУДЬГА написав книжку "Українська пісня у світі: дослідження"/ Передмова Д.В. Павличка, – К.: Муз. Україна. 1989.– 533 с., де аналізує найменшу точку на земній кулі, де чути наші мелодії, де люди захоплені українським мистецтвом та її духовністю з найдавніших часів. Про це Г.А. Нудьга підтверджує у глибинному дослідженні "Українська дума і пісня в світі".– Львів, Кн. 1. 1997.– 419 с. Кн. 2, 1998. –504 с.

Музика не лишень доповнює красу людини в суспільстві та в побуті, але й лікує душу від усяких захворювань, змінює психіку особи, збагачує уявлення людини, розширює її кругозір і вагомо визначає мелос цілої нації. Музика звеличує людину і наближає її до найвищої духовности, здається, робить її **БОГОПОДІБНОЮ**.

Адже музика – це справжній Дар Божий для нашої нації. Той дар українці повинні вивчати й шанобливо берегти – як національну скарбницю світового значення. **Народ, що співає і сміється, ніколи не вмирає**. Від щирої народної пісні навіть дияволи зникають, або перероджуються в якесь менше зло. Українські народні танці з правильними прадавніми вправами і жестами мають дійсно астральне походження і справляють магічний вплив на людину. Хто цю космічну абетку **розмови з Богом забуває, той поганий урожай збирає не тільки на полі,**

але й у суспільстві. Так було, доки окупанти не підсунули в Україну головного диверсанта й ворожого нищителя національного мелосу А. Авдієвського, що перевів нашу пісню на жахливий вуличний крик, вереск і звірячу тріскотню, від чого люди відвертаються, душа з розпачу ридає. А колискову на слова Лесі Українки “Місяць ясененький” так верещить, особливо другий куплет, з таким громовим звірячим ревом, що з того перестрашу аж розбудилися сибірські ведмеді. І за оту РУЇНУ світової краси п’ята колона чужинців призначила нагородити ворога нашої культури – героєм України... Та не знищать ті “герої” української духовності, бо насторожі культурні люди світу.

Слова українського музичного називництва давно зібрані у САНСКРИТІ. Лиш там можна довідатися про первісне лексичне значення слів МУЗА і МУЗИКА. Нині “не наші” маловчені вважають, що ці слова походять із грецької та ще й з “Божественно-величальним” розумінням лексичного значення. Проте САНСКРИТ доводить їхнє походження від праукраїнських слів із дуже прозаїчним первісним значенням.

ТАБЛИЦЯ №1. Первісні житла давниною 45 тисячоліть, котрі відкопав і відреставрував знаменитий український археолог О. П. Черниш (див. книгу: Черниш О. П. Палеолітична стоянка Молодове-5. – К.: Вид-во АН УРСР, 1961).

Прадавні факти не можуть заперечити історичні свідчення про найдавнішу мову світу –

український Санскрит. Досліджуючи музику в козаків, треба було переглянути чимало археологічних знахідок і не один словник САНСКРИТУ, щоби дійти висновку, що слова МУЗА і МУЗИКА є ПРАУКРАЇНСЬКІ із первісних часів становлення людського роду від набуття стану осілості у маленьких круглих будиночках із назвою КУЛЯ. У Санскриті: ⁽¹⁾ कुल **kula** *n.* – 1. ДІМ, БУДИНОК,

ЖИТЛО; 2. господарство; 3. родина, сім'я, рід, покоління; 4. славетна родина, славетна сім'я, династія уславлених поколінь; 5. співдружність чи об'єднання славетних родин; 6. РІЙ; 7. стадо; 8. натовп; численна кількість чогось; назва ділянки землі певного розміру, що завжди була біля хати-житла. Це слово залишило багато похідних у сс. та в сучасній українській мові. Наприклад, слово, що йде в парі із козаком – СОКОЛИ, у сс. ⁽²⁾ सुकुल **su-kula n.** (Коч.-С.733) – 1. **добрий славетний рід; 2. людина високого і знаменитого походження.** Тут фонема [У], що маємо у стилі бойківського діалекту, з розвитком мови перейшла в фонему [О]. Ось чому так часто чуємо звертання в піснях і в побуті „КОЗАЧЕ-СОКОЛЮ...”, „КОЗАЧЕНЬКУ-СОКОЛИКУ МІЙ, та вчини мені волю”. Виявляється, слово СОКІЛ належить до **прадавньої елітарної лексики**, як і назва КОЗАК. **КОЗАК** має також праукраїнське походження, що є у Санскриті із двох лексем: **khun m.** – **князь чи король, княжий, зразковий, величний.** Похідних в укр м.: куничка, куняти, конвалія, прізви. КУНДИР(с. Гаї Льв. обл.) і топ. КУНИН, КУНИЧІ і ще 9 інших. лексема: **sákha m.** – дружба, захисник, родич, друг, товариш, що пов'язаний із супроводом(див. Коч.– С. 674) Разом: **khun+sákha =** вимовляється “кунз́ака”. (придихове **kh** тут давно вже не вимовляється). Навіть наголос залишився первісним, тобто, праукраїнським. У Східній Німеччині збереглося прізвище КОНЗОК. Очевидно, що це від тих слов'ян, які збереглися після загарбання та примусового онімечування. А в Криму донині є місто з праукраїнською назвою міста **САКИ** – нині славного курорта.

Отже, разом **КУНЗАКА** дослівно означає: “**ДРУЖНІЙ ЗАХИСНИК КНЯЗЯ**” (або “княжий захисник”). Згодом назва **КНЯЗЬ** і **РІДНИЙ КРАЙ** набувають тотожного значення у важливому державно-політичному називництві. Прадавня назва **КУНЗАКА** в устах народу спрощується на **КУЗАКА** і **КОЗАК** історико-політичний визначений термін “**ОХОРОНЕЦЬ** чи **ЗАХИСНИК РІДНОГО КРАЮ**”. А це значить **ОБОРОНЕЦЬ** чи **захисник РІДНОГО КРАЮ**, пізніше “**БОРЕЦЬ І ЗАХИСНИК УКРАЇНИ**”. Тюркам такий вислів навіть не снився.

Козаки часто витанцьовують **ГОПАКА**. Ця лексема також походить із Божественної назви у сс.(Коч.- С.197) **go-rá m.** – **1. nom. pr. бог Шіва** – охоронець

Землі та всього маєтку (Всевишній); 2. Захисник, оборонець; 3. Голова громади, пастир або почесний пастух–опікун отари. Коли ж додати до цієї лексеми у сс. **ka m. (Коч. – С.144) – 1. nom. pr.** про багатьох богів; 2. Сонце; 3. душа; 4. тіло; 5. час; **6. n. РАДІСТЬ, ВЕСЕЛІСТЬ**, 7. вода, 8. голова. Разом: **go-pā-ka Гопáка**, що означає **“РАДІСНИЙ ТАНЕЦЬ ЗАХИСНИКІВ УКРАЇНИ”**. Або **“ВЕСЕЛИЙ ТАНЕЦЬ ОБОРОНЦІВ РІДНОГО КРАЮ”**. Після переходу задньоязикової фонемі [Г] у фонему [Г] та спрощення третього ненаголошеного складу одержуємо **“ГОПАК”**.

КУПАЛА від сс. (Коч.– С.197) **go-pala m.– 1.nom. pr.**(релігійне) **назва бога Крішни; 2. цар, правитель; 3. володар великої території, громади, отари; 4. Охоронець найбільшого національного скарбу – ЛЮБОВИ, ЗЛАГОДИ Й ГАРМОНІЇ між людьми. Ось чому** є в нашого народу СВЯТО Івана КУПАЛИ з прадавніми багатючими обрядами. У Шотландії цей день називають СВЯТО КОХАННЯ з подібними обрядами. А **злагода і гармонія** у шотландців збережена ще від праукраїнців, бо вони далеко від азійських чінгісидів та “Москви ординської” (В.Б. Белинський). Їм не було кому знищувати їхню історію.

Що ж до лексеми КУЛЯ – маленькі круглі будиночки, були у формі конусовидного яйця основою до низу. **Вони згодом стали прообразом для звеличування рідної домівки у вигляді мистецького витвору – писанки.** Це була своєрідна подяка **ВСЕВИШНЬОМУ** за щасливе й красиве довкілля на дорогоцінній рідній і найкращій Землі.

Звичайно, в ці хатинки постійно прокрадалися **миші**, особливо взимку. Вони **шастали по хатині, гризли, скреготали, головно по ночах, шимрали, шурхотіли і шаруділи, створюючи враження нічного надокучливого “бешкету” мишей.** І це враження від нічної навали мишей народ назвав **“МУЗИКА”**, що й відображено у Санскриті:

⁽³⁾ **मूषिक musika m.** – 1. ШУРХІТ і СКРЕГОТІННЯ миші або ЩУРА, що викликає підозріння про злодія чи грабіжника; 2. миша, щур; 3. **злодій, грабіжник** (Коч. – С. 518, чит. “музика”).

Назва миші в праукраїнській мові, тобто у сс.,

(4) मूष *mūṣa m.* (читається МУЗЯ). Пізніше, наприкінці ТРЕТЬОГО тисячоліття до н.е. поволі втрачає пом'якшення фонема [ṣ] і ця лексема набуває звучання МУЗА) означає: 1. МИША; 2. ЩУР (Коч. – С. 518.). Але в пом'якшеному вигляді фонема [ṣ] зберігається в сучасній українській мові в багатьох лексемах похідних від предвічної основи “МУЗЯ” (див. далі).

Сучасне слово МУЗИКА у сс. звучить так само

(5) मूषिक *mūṣika m.*, навіть має такий самий наголос. Означає: 1. ШУРХІТ (шимрання) миші чи ЩУРА, що викликає насторогу; 2. МИША; 3. ЩУР; 4. **зłodий, грабіжник** (Коч. – С. 518). Мусимо додати, що фонема [S] у сс. тільки на ґрунті материкової праукраїнської мови може давати фонемі [C, Сь], [З, Зь], [Ш], [Ж] і навіть [Ч]. Тому лексеми МУЗІКА (у значенні МУЗИКАНТ) і МУЖИК є прямим і безпосереднім продовженням фонетичної еволюції нашої санскритської найпершої корінної основи. Недаремно сучасна лексема МУЖИК має дещо принизливе чи зневажливе забарвлення у значенні чужого, дещо, може, й "кремезного" чоловіка, до якого ставляться з обмеженою прихильністю та з обережною довірою. Виявляється, в етимологічній біографії цього слова є негативне "ЗЛОДІЙ, ГРАБІЖНИК". Та й назва вмілого МУЗІКИ у наших західних говірках сприймається з настороженою увагою. Бо "музика грає, грає та про **инше** замишляє" з галицької ШУМКИ із репертуару матері – Кобилух Катерини. Ось чому колишні музики по селах і містах були винятково чоловічої статі (МУЖИКИ!). Бо ж у давнину (первісну) «мужики» викрадали дівчат для свого одруження, і навіть для одруження сина. Ось у чому полягала настороженість до чоловічих музик. Цю **тайну відкриває нам тільки рідна прмова – Санскрит.**

На підтвердження нашого спостереження про перехід первісної фонемі [ṣ] у сс. аж на українську фонему [Ч] маємо цікавий приклад назви миші, що збереглася не тільки в діалектах, але й у літературній мові.

У сс. (6) हंसिर *haṅsira m.* (чит.: ГАНСИРА; Коч. – С. 768) – **МИША**. Пізніше читалася із переходом фонемі [ṣ] у [Ш] – ГАНШІРА. І лише на ґрунті української мови ми одержали похідне слово ГАНЧІРКА. Хоч і збереглася у прізвищах

первісна вимова. Наприклад: Генсьорський, Гансірович, Гансюра, Гансюра, Ганчура, Ганчур, Ганчак, Ганчук, Ганчар, а в лемків, біля Сянока – **Ганшірей**. Аж напрошується думка, що й ГОНЧАР походить із того ж таки гнізда ГАНСІРА. Бо ж гончарі часто їздили по селах і міняли свої вироби на всілякі ганчір'я. А відтак і похідні прізвища: Гончарук, Гончарівський, Гончаренко. Недаремно в Галичині можна почути назву ГАНЧАР, а не ГОНчар. А з виходом лексеми ГАНСІРА за межі Карпатії, коли значно похвалились господарські стосунки і виросла й поширилася роль нашої мови у спілкуванні з народом різних діалектів, від лексеми ГАНСІРА з'явилося дієслово ГАНЧУВАТИ, що для виразності строгішого логічного змісту, мовляни замінили першу фонему на [Г] і вийшло **ГАНЧУВАТИ**, що означає "применшувати й зневажати вартість товару, наближуючи все до рівня бридкої миші". Є така властивість деяких купців товару: спочатку покритикувати, зневажити, а потім підходити й торгуватися, щоби дешевше купити. Таке критиканство потребувало іменника для назви цього спекулятивного процесу. Цим іменником послужила основа ГАНСІРИ – **ГАНЧ**. Нині це слово дуже поширене в Західній Україні, в угорській мові та майже в усіх слов'янських мовах. Ця лексема придумана з метою **ЗНАЙТИ НЕДОЛІК ТОВАРУ, ЗМЕНШИТИ ЙОГО ВАРТІСТЬ** на **ДЕШЕВШЕ...** Угорці, не знаючи, кажуть, що це їхнє слово. Поляки, не розуміючи, погоджуються на німецьку запозичену основу від ГАНЦ (цілковитий, зовсім, абсолютно). Українці, не вивчаючи Санскриту і не думаючи про свою праісторію, в летаргії приписують румунам, Молдові... Приписали б навіть ПНГВІНАМ, якби К. Тищенко висловив голосно своє диверсійне МАРЕВО. А тим часом, як бачимо, ця лексема походить від праукраїнської назви ГАНСІРА–МИША–ГАНЧІРКА і т. д. Даремно в академічному виданні "Етимологічного словника української мови" (К., 1982. Т.2.– С.468) говориться, що "ГАНЧІРКА" походить із німецької мови – HANDSCHEURE (ручна шмата до витирання), в польській hanczugka. Поляки також у зневазі всього українського, загубили здоровий глузд своєї орієнтації, бо їхнє [у] в ганчурці походить не з німецької, а з праукраїнської ГАНЧІРИ. То ж ні поляки, ні вкраїнці не могли запозичувати в німців, які прийшли на цю територію в 71 році нової ери. Вони запозичували мову у

слов'янських племен, бо каркас їхньої мови був дуже бідний і примітивний; а граматику вся з латинської мови. Бо Німеччину збудували загарбницькі війни – шаблі, багнети, штики й захоплення праслов'янських земель.

До речі, назва "ХАНЖА" також походить від миші-ганчірки.

У процесі нашої праці виявлено ще один (шостий) перехід фонем [S, s̥] у новітнє українське [Дз]. Наприклад: суто українське ім'я ГАНДЗЯ у сс. виглядає так: ⁽⁷⁾ हंस

haṅsa m. (чит.: ГАНЬЗЯ) – 1. (філос.) ДУША, що впізнала найвищу істину чи найвищий дух; 2. ЛЕБІДКА, лебідь; 3. фламінго, гуска; 4. гора; 5. назва віршового розміру. А лексема **hansi** на ґрунті української мови наші мовляни настільки щиро додають пестливості у вимові цього імені, що призводить не тільки до пом'якшення фонем, але й до зміни корінної приголосної [S] в результаті прогресивної асиміляції на [Дз]. Тобто із ГАНЗІ дає ім'я ГАН^bДЗІ, але ГАНДЗУНЯ і ГАНДЗЯ. Похідні (пох.): прізвища Гандзевич, Гандзій, Гандзюк (за Редьком Ю.К.), Гандзяк (за І. Красовським), Гандзуняк, Гандзюкевич. Лемки-русини-українці із Пряшівського Закарпаття слово ГАНДЗЯ вимовляють ГАНЧА або ГАНЧЯ. Німці запозичили ім'я ГАНС (від **hansa**). Наша прмова була в постійній зміні свого благословенного вдосконалення.

МИША у сс. ⁽⁸⁾ पाखु **ākhú m.** – 1. миш, 2. крет. (вимовл.: "акгу, аху, афу!"), в укр. мові артикуляція цього слова зупинилася на фонемі [К] і [Х], тобто на вимові "аху!" та "АКУ". Є пох.: вигук АКУШ! при відгоні коней, лошаків чи овець. У сс. पाखेट **ākheta m.** (чит. "акхетя, ахетя", Коч. – С. 88) – бажання, охота; укр. „мисливство, полювання”; рос. м. «охота» і вигук «фу!».

Є й інші назви миші у сс.: ⁽⁸⁾ मूष **mūṣ m., f.** та ⁽⁹⁾ मूषी **mūṣī f.**, що читається “МУСЬ і МУСІ ” з однаковим значенням МИША. Цікаво, що навіть назва МУЗЕЙНИЙ має в собі основу **muṣi+jinā́** = 1. той, хто подолав мишей; 2. хто уник злодія-грабіжника. / **juā, jinā́ti, pp. jinā́** = 1. долати, перемагати; 2. переважати (Коч. – С. 227). Лексема МУЗЕЙ означає: "ТОЙ, хто ДОЛАЄ МИШЕЙ ТА ГРАБІЖНИКІВ".

В українській мові збереглася інша назва для МИШІ, та сама, що й нині вживається в літературній мові українського народу.

У сс. ⁽¹⁰⁾ **मिष** **misa n.** (читається МІША або МІСЯ від колишнього МІЗЯ). В українській мові звучить МИША, що означає у сс.: **1. обман; 2. видимість, марево, ілюзія; 3. вистава, спектакль.** Бо ж і справді миша з'являється людині, як марево, обман, ілюзія. Вона ніби є – і щезла невідомо куди. Такі справедливі асоціації утаємничує українське і санскритське слово МИША. Похідні слова: мишва, мишій, мишастий. Від колишнього МІЗЯ, міза, мізерний, мізерота, мізер, мізерія, мізинець, топонім МІЗИН та похідні у латинській мові MISER – малий, бідний, що викликає співчуття; м. МІЗІЯ в Болгарії, м. Мізил у Румунії, м. Мізула в США та м. Мізурський на території Півн.-Осетинської авт. республіки.

Із похідних одна українська назва МИША зберегла первісне етимологічне значення: обман, марево, ілюзія, видимість. Всі решта похідні від праукраїнської мови, тобто від назви МИША – маленьке і бідне сотворіння, що викликає співчуття та жаль (Коч. – С. 513).

У зв'язку з тим, що праукраїнці знайшли собі для вжитку на материковій Україні окрему назву МИША, значно пізнішу, котра виникла з появою будівництва ранньої Трипільської культури, коли вже з'являлися вікна із прозорої плівки, в будівлі житла можна було побачити миготіння чи видимість швидкого бігу миші, тоді вже можна було мати асоціації появи і миттєвого щезання істоти. Тому це слово прийнялося в нас і поширилося на всі слов'янські мови. А МУЗА, у своєму первісному читанні МУЗЯ, залишила похідні слова в карпатських та галицьких говорах МУЗЯТИ, МУЗЬГАТИ, за-, роз-, переМУЗЬГАТИ, тобто неохайно розмазати якийсь малюнок чи слід чогось, або МУЗАТИ, роз-, пере-, заМУЗАТИ(ся) чимось брудним. На Львівщині до дієслова ЗАМУЗАТИСЯ є синонім забруднити(ся), завуруцькати(ся) і засвинячитися, запаскудити(ся). У цих похідних словах відчувається огидний мишачий бруд і сморід від того сотворіння, що називалося МУЗА. Через те материкові українці й забули ту хвилю несмаку, що віяла від назви миші-МУЗА. Прийняли іншу назву з лагіднішим асоціативним та

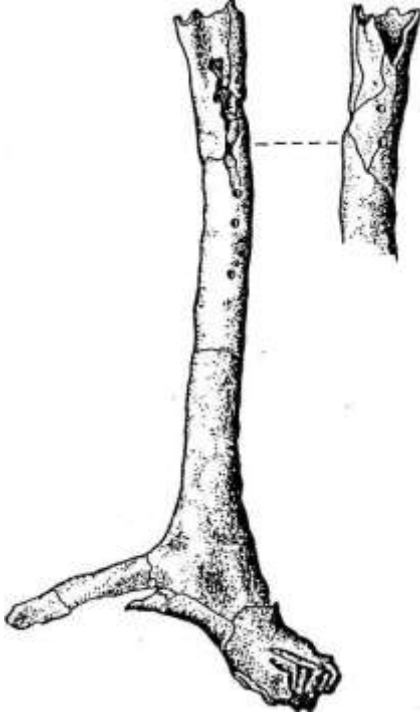
емоційним етимологічним змістом. В Індії виявлено назву міста МУЗАффарпур, а в Гімалаях назву гори МУЗтаг.

В українців-лемків чимало прізвищ: Музела, Музик, Музика, Музила (за І. Красовським. Прізвища галицьких лемків у XVIII ст. – Львів: Край, 1993. – С. 110). Ю. К. Редько у книзі "Довідник українських прізвищ" (К., 1968. – С. 162) подав прізвища МУЗИЧЕНКО, МУЗИЧКА. Із власної збірки прізвищ: МАЗЯР, МАЗЕПА (у значенні «художник»), МАЗАЙЛО, МУЗЯ, МУЗЯЙ, МУЗЯЙЛО, МУЗАЙЛЮК, МУЗАЙЛЮКЕВИЧ (гуц.), МУЗИР, МОЗИР, МОЗИРЛЮК, ЗАМУЗАНИЙ та, на диво, ім'я МУЗА, МУЗАНА та МУЗИНА (П. Загребельний), МУЗАНА, МУСІЙ – він же д.-євр. Mōse, а гр. ΜŎÿSĒS – з одного і того ж кореня первісної МИШІ. До речі, д.-єгипет. назва MŎSEN (чит. мōзех) у знач. ДИТИНА, також від "МИШКИ, мишеняти"...

Наприкінці ТРЕТЬОГО тисячоліття до н. е. праукраїнські племена, що пізніше названі ГРЕКАМИ, відокремилися від материкової Праукраїни навечно. Розселившись на нинішніх грецьких островах, де було дуже багато субтропічних рослинних харчів, а в річках та морських заплавах незчисленної кількості риби та звірів, тодішні греки дуже злінивіли і зазналися. В тій гордині забули багато своїх праукраїнських слів у правильному значенні, а в ДРУГОМУ тисячолітті до н.е. розбагатіли настільки, що й не захотіли їздити до КИЄВА на науку. Почали розвиватися самостійно. Ніхто їм не заважав з боку материкової України, доки не з'явилися різні насмішкуваті витівки та напади на карпатські поклади готової кухонної солі. Сіль у ті часи була найбільшою радістю для населення і найбільшою цінністю для держави. Розвоювалися греки. Почали захоплювати праукраїнські держави у Малій Азії. Завоювали і знищили ТРОЮ, ХЕТІЮ, Крит, Кіпр. Від хетів перейняли клинописну абетку, якою хваляться й донині (за висловом англ. вченого ЧЕЙНА Т.). А в I тисячолітті до н.е. вже відчули брак культурної інформації: міфів, легенд, казок, пісень і наукових досліджень та винаходів. Почалися мандри наших хитрих «добродіїв» на материкову Праукраїну з метою самозбагачення народною творчістю та винаходами наших учених. До цих заходів мусили вдатися, бо влада і сила були, а світлого сонця науки не було (див. книгу Знойка О.П. **Міфи Київської**

землі та події стародавні. – К.: Вид-во ЦК ЛКСМУ "Молодь", 1989. – 304 с.). У вирі розкішного життя і завойовницьких баталій забулося все найдорожче, найдавніше і найбільш потрібне для щоденного дихання і зростання нації. Забулися первісні значення слів МУЗА, ДЕМОКРАТІЯ, ТІРІЯКА, Іполіта і величезна кількість інших імен, топонімів та гідронімів, нині у Санскриті доводиться наново відкривати первісне етимологічне значення багатотисячолітньої давности, що спростовує грецькі пояснення як нісенітниця або зловмисні покручі.

Лексема МУЗА виникла у невизначеній давнині. Можливо, ще на верхів'ях Карпатського „острова” під час ПОТОПУ. А може, й мільйон років тому. Бо миші давно були на земній кулі. Головне, що свій слід похідних слів МУЗА залишила там, де народилась, і там, де проживали мовляни з тієї мовної аури, звідки помандрувала МУЗА у світ широкий. Але з віддаленням від свого епіцентру, тобто материкової Праукраїни, мова переселенців спочатку до якогось часу утримується на відповідному рівні, а потім забуваються найперші значення слів, з'являються неологізми, первісна мова набуває говіркових змін. І тільки за багато років, загубивши первісне етимологічне значення не одного слова, пригадуються стародавні слова у певному емоційно-асоціативному аспекті. Тоді настає несподівана багатозначність слова, часом у небажаному напрямку, або й цілковита підміна основного первісного значення тієї чи іншої лексеми. Так сталося з нашою Музою. Лексема втратила первісне етимологічне значення в ужитку всіх грецьких мовлян. Лише дехто пригадував якісь асоціативні моменти шимрання нічного, ніби нашіптування духа святого чи навіть Самого Господа в миті поетичної творчости, творчого натхнення. Так у греків з'явилося від назви миші аж дев'ять МУЗ (!!!). Зневага, нерозуміння своєї давнини призводить до незнання справи, ефекту НАВПАКИ з постійною негативною дією на довкілля, але рано чи пізно правда, як шило з мішка вилазить. Все це сталося через незнання праукраїнської культури і САНСКРИТУ. Праукраїнці не могли триматися лексеми МУЗА, добре пам'ятаючи її первісне малопривабливе лексичне значення. І тому на означення музики вживали слово ГУДБА, музиканта – ГУДАК, музичний інструмент ГУЧОК, ГУДА, гудіння і т. д.

Слова і назви із музичної лексики та музичного називництва, здається, розвивалися разом із самою музикою на нашій благословенній землі. А щоб ніхто не підозрівав Україну в манії величності або в нескромности, подаємо всі археологічні та санскритські дані з деякими авторськими коментарями.

О. П. ЧЕРНИШ, славетний український археолог, кілька років вів розкопи у с. МОЛОДОВОМУ на Буковині. У 1961 році у Києві вийшла його книга "Палеолітична стоянка Молодове-5", де подаються праукраїнські музичні інструменти сивої давнини – 44 600 РОКІВ ТОМУ (див. світлину 2).

Таблиця №2. НАЙДАВНІШІ СОПЛКИ НАШИХ ПРЕДКІВ ІЗ ТРУБЧАСТИХ КІСТОК ТА РОГІВ ОЛЕНЯ, що дозволено тодішньою окупаційною владою надрукувати. Інша СОПЛКА, якій учені дають 150 тисяч років, здобута в закам'янілому ґрунті, разом із брилою ґрунту, зберігається у приватному помешканні.

Світлина 1. Сопілки, що виявив О. П. ЧЕРНИШ у с. МОЛОДОВОМУ на Буковині, створені із ребра оленя, з повною гамою звуків. Їм близько 45 тисячоліть.

Світлина 2. Цю сопілку також виявив український археолог О. П. ЧЕРНИШ у селі МОЛОДОВОМУ в пізнішому шарі прадавнього культурного ґрунту. Зроблена із рогу оленя.

Із скупі публікації у періодичній пресі випливає повідомлення такого змісту (приблизно!): У с. Молодовому археолог ЧЕРНИШ О. П. виявив скам'янілу сопілку

із трубчастої кістки оленя, в якій помітні отвори повної гами звуків. Сопілку годі було відділити від скам'янілого ґрунту. Археологи були змушені вирізувати сопілку разом із скам'янілим ґрунтом для подальшого дослідження радіаційним вуглецем віку даної знахідки, де визнали вік 150 тисяч років. Більше ніяких повідомлень не було. Лише в 1965 році на зустрічі з читачами у приміщенні наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка у Львові О. П. ЧЕРНИШ (потаємно) сказав, що матеріали про цю знахідку заборонено публікувати.

У 60 – 70 роки ХХ століття Україну прославили багатющі археологічні знахідки в селі МІЗИН Чернігівської області. Серед скарбу, який там виявлено, маємо найдавніший у світі музичний СЕКСТЕТ. Він складається із кісток мамонта, об які ударили кістяними молоточками і шелестівками у вигляді кістяних пластинок і спеціально створеного візерункового пристрою у формі руків'я (браслету), що при рухах його частинок створює цікаве скреготіння і шелест із поскрипуванням, чим насправді може нагадувати нічну діяльність бешкетливих мишей та щурів. Отже, певна аналогія подібності звуків є. Наші предки мали слухний час для прислуховування, зіставлення і наслідування.

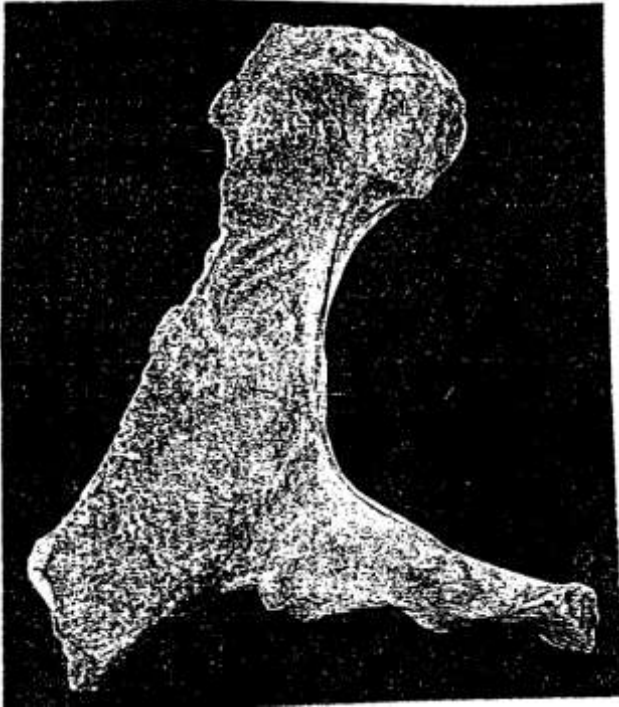
Серед кісток мамонта, які зображені на таблицях 3, 4, 5, 6 і 7, бачимо тазову кістку, стегнову кістку з вибраним осередком губчастого кісткового мозку, що дає дзвінкий ударний звук від молотка із рогу оленя; ЛОПАТКУ з візерунком червоної вохри, яка при ударах і шелестінні кістяними шелестівками створювала також цікаві звуки. На таблиці 6 видно ударні молоточки та кістяні пластинки-шелестівки. На таблиці 7 бачимо нечуване явище: пристосування нижньої щелепи дорослого мамонта не тільки до ударного звучання при потребі, але й для натягування струн із серозної оболонки тваринних кишок для видобування новіших і досконаліших звуків. **Нашому СЕКСТЕТУ вчені дають 20–28 тисяч років.** Такого не виявлено в жодному іншому закутку земної кулі.

Мізинський секстет блукав **ДЕСЯТЬ РОКІВ** по Москві та Ленінграді. Жоден чужинець не зміг відгадати таємницю створення звука, бо не мав дару відчуття і відтворення, розуміння і пояснення винаходів нашого найдавнішого народу,

праукраїнської генетичної пам'яті на рідній землі. Коли в 1980 році оті мізинські музичні інструменти потрапили до КИЄВА в українські руки, археологи та музикологи об'єдналися із ніжинськими музикознавцями і дуже скоро таємницю розгадали.

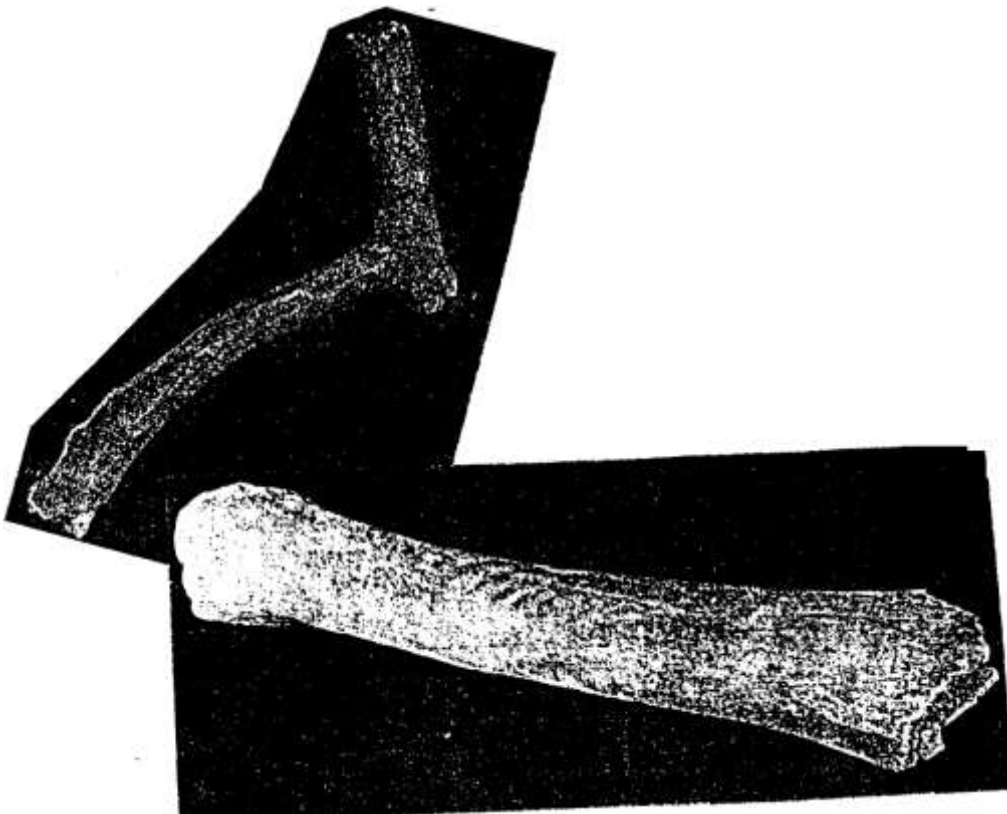
ТАБЛИЦЯ № 3. КІСТКИ МАМОНТА, ЩО ВХОДИЛИ У СЕКСТЕТ МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ у селі МІЗИНІ Чернігівської області (3 кн.: С.Н.БИБИКОВ. Древнейший музыкальный комплекс из костей мамонта. – К.: Наук. думка, 1981).

Світлина 1. Розміщення слідів від удару молоточків на поверхні кісток тазу мамонта (1), нижніх щелепів (2, 3) і стегна (4), все за даними Київського НДІ судової експертизи (С. 75).

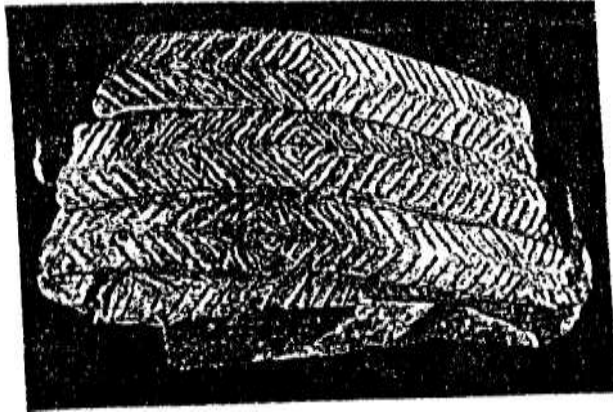

Світлина 2. Орнаментована у вигляді первісного Тризуба кістка тазу дорослого мамонта, що служила засобом утворення певної ноти від удару кістяного молоточка (С. 60).

ТАБЛИЦЯ №4. КІСТКИ МАМОНТА З МУЗИЧНОГО СЕКСТЕТУ с. МІЗИН (із книги С.Н.БИБИКОВА).

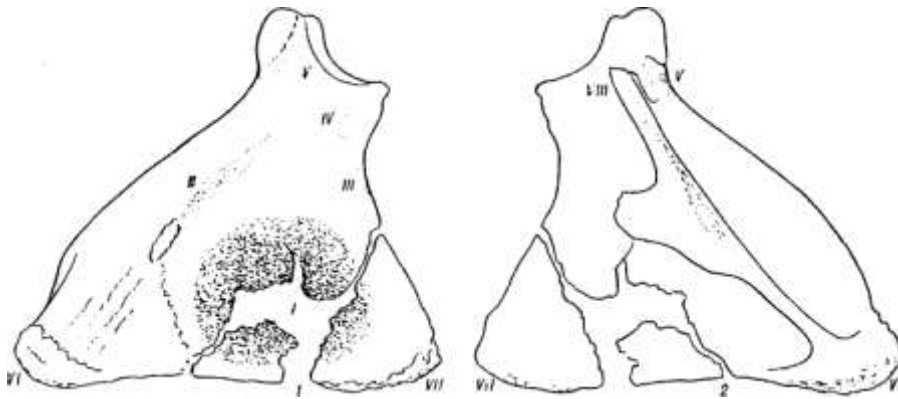

Світлина 1. Молоточок із рогу оленя і кістка стегна мамонта, з якої вилущено кістковий мозок та губчасту серединну частину. Порожниста трубчаста кістка давала при ударі голосніший звук.

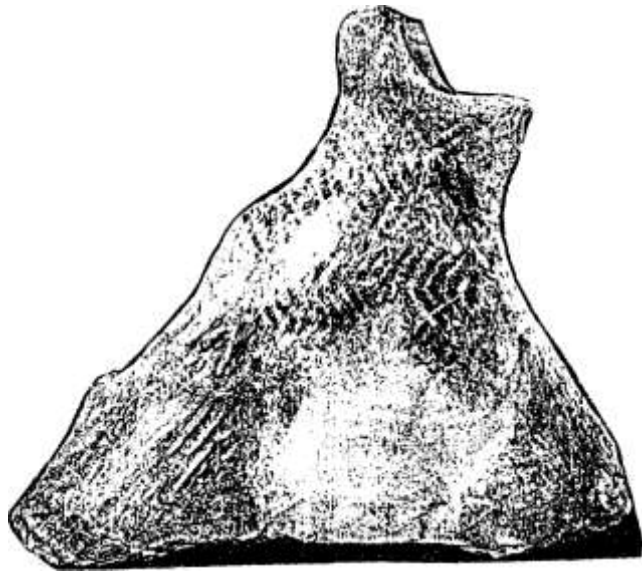

Світлина 2. Браслет із бивня мамонта з різьбленим візерунком. Виконував дію шелестівки відповідного тембру (С. 69).

ТАБЛИЦЯ №.5. КІСТКИ МАМОНТА ІЗ МУЗИЧНОГО СЕКСТЕТУ с. МІЗИНА (за кн. С. Н. БИБИКОВА).

Світлина 1. Лопатки мамонта спереду із слідами ударів, що мають злегка затемнену поверхню (за даними Київського НДІ судової медицини).

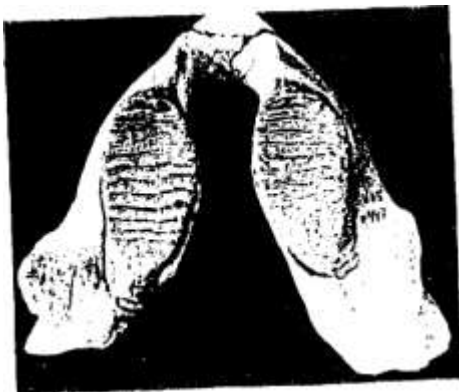
Світлина 2. Медіальна сторона лопатки мамонта з візерунком, виконаним червоною вохрою. По тій ділянці ударяли, створюючи звук (С. 56).

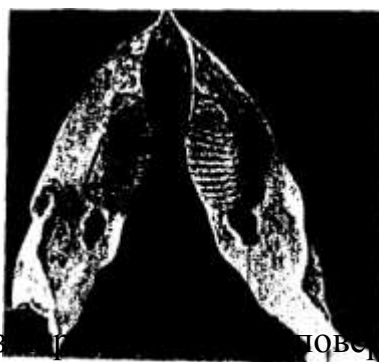
ТАБЛИЦЯ № 6. УДАРНІ МОЛОТОЧКИ І ШУМОВІ БРЯЗКАЛЬЦЯ З МУЗИЧНОГО СЕКСТЕТУ с. МІЗИН Чернігівської області (за С. Н. БИБИКОВИМ).

Світлина 1. Музичні ударники, вирізьблені із бивня мамонта (Із кн. С. Н БИБИКОВА. – С. 83).

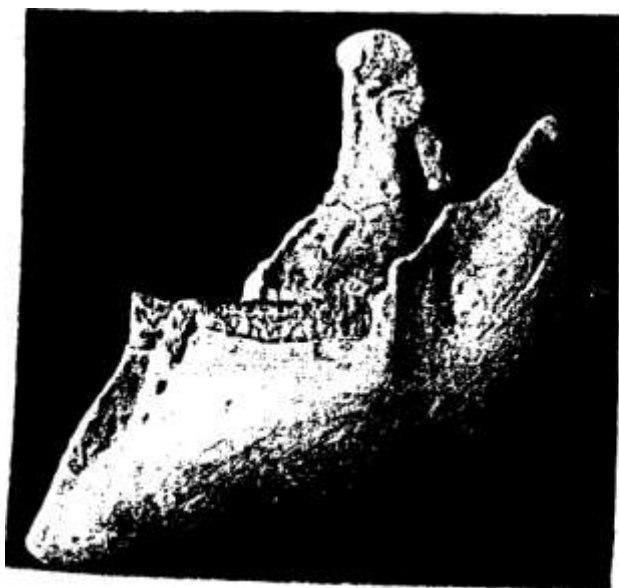
Світлина 2. Музикальні брязкальця ,витесані із ребер мамонта (С. 84).

ТАБЛИЦЯ № 7. КІСТКИ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ МАМОНТА, що входять до музичного секстету села МІЗИНА Чернігівської області (за С. Н. БИБИКОВИМ).

Світлина 1. Нижні щелепи мамонта з верхньої поверхні.

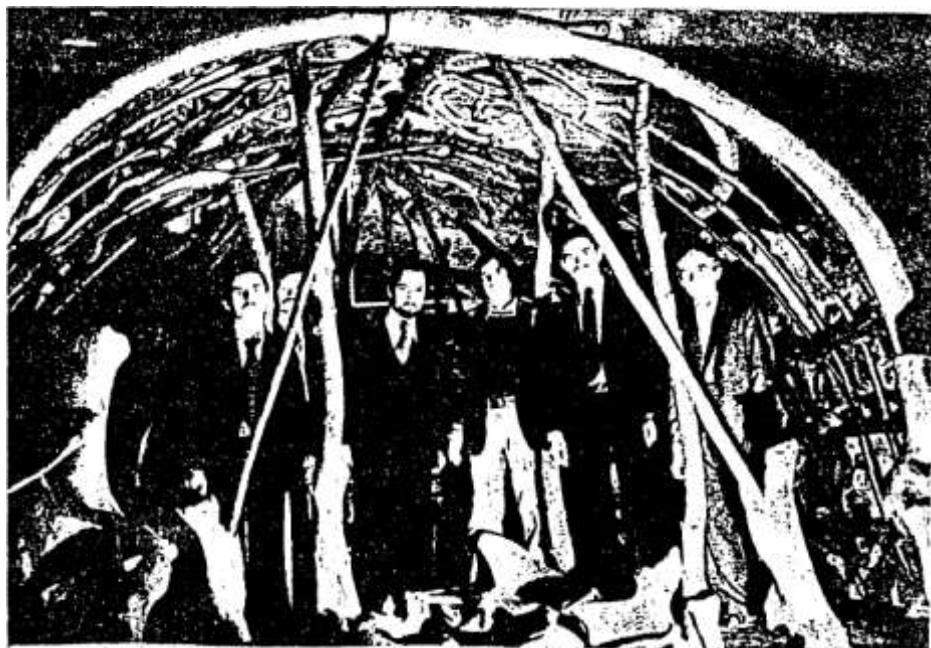
Світлина 2. Бокова поверхня нижніх щелеп із отворами для закріплення струн.

Це перші у світі музичні інструменти, що стали прообразом кобзи та бандури. На візерунку правої щелепи помітний астральний знак ВІЧНОСТИ БОГА СВЯТОГО, який мав величезне значення для збереження цього предмета. Адже цей знак ВІЧНОСТИ символізував присутність духу САМОГО БОГА СВЯТОГО в сутності предмета.

Створився ансамбль секстету найдавнішої музики 20–28 тисячоліть до н. е. під орудою В. І. КОЛОКОЛЬНИКОВА (див. табл. 8). Це був 1982 рік. Лунала ця тиха музика у вигляді мелодійного шарудіння з періодичним трумканням. Можна було легенько підспівувати і навіть танцювати. Кілька разів лунала ця музика і по радіо. Обіцяли дати у продаж платівки з тією музикою... Та коли залунала мелодія

української народної музики чи пісні, була виразно помітна ПЕРВОТНІСТЬ і генетична велич України у глибокій давнині.

ТАБЛИЦЯ №8. МУЗИЧНИМ ІНСТРУМЕНТАМ... ДВАДЦЯТЬ ТИСЯЧ РОКІВ

Студентський оркестр під керівництвом В. І. Колокольникова (в центрі) виконав музичний етюд на інструментах, що виготовили праукраїнці Мізинської Культури 20-28 тисяч років тому

Музика Мізинського секстету залунала над УКРАЇНОЮ БОЖЕСТВЕННИМ ДУХОМ 28 ТИСЯЧОЛІТТЯ до н. е., підвела очі засмученим та освіжила пам'ять давнини рідної землі.

Музика праукраїнців лунала і в Середньоазійській державі переселенців із материкової Праукраїни – КУШАНІЇ, що проіснувала більше П'ЯТИ ТИСЯЧ ЛІТ (від П'ЯТОГО тисячоліття до н. е. до 375 року н. е.). КУШАНІЯ єднала Праукраїну зі столицею ПОНТІКАПЕЮ та з ІНДІСЮ (другою чи іншою батьківщиною праукраїнців). Мова, культура, архітектура й величезна частка праукраїнського народу залишилися генетичною основою для розвитку мов і культур народів

нинішніх середньоазійських республік після ПЕРШОЇ МОНГОЛО-КИТАЙСЬКОЇ НАВАЛИ на Праукраїнську державу у 375 році н.е. Після цієї нищівної жахливої навали УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА ЗМЕНШИЛАСЯ У 40 РАЗІВ ПОРІВНЯНО З НИНІШНЬОЮ ЇЇ величиною (І. КУЗИЧ-БЕРЕЗОВСЬКИЙ. ОРІЯНА. Том 1. – Мішиган, 1983).

У державному Ермітажі Росії є сліди музикантів КУШАНІЇ. Це скульптурне зображення трьох осіб, які виконують музику на струнних та ударних інструментах. Музики мають арійські обличчя (див. табл. № 9).

ТАБЛИЦЯ № 9.

Айртамський фриз "МУЗИКИ". Деталь. Середня Азія. Вапняк. I століття н.е. (знахідка зберігається в державному Ермітажі Росії).

Як бачимо із тих скупих наочних свідчень, де були праукраїнські переселенці, там і музика, співи і танці. Свідчення скупі, бо археологи часто віддавали свої знахідки в російські державні сховища, не оголошуючи про це у пресі, особливо, коли траплялися суто українські чи праукраїнські зображення символіки чи геральдикою. Найбільше інформативних знахідок для України виявлено там, де працювали українські археологи та зукраїнізований чех В. В. ХВОЙКА.

В сучасній Індії зберігається праукраїнська нотна грамота, завезена нашими переселенцями в VI–IV тисячоліттях до н. е. Вона певною мірою відображена в Санскриті та в назвах інструментів.

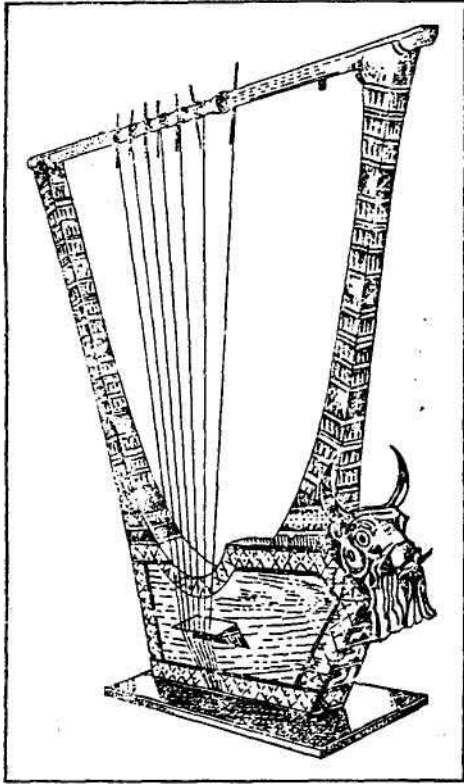
З розвитком і розселенням народу на материковій Праукраїні розвивалася культура співу та гри на музичних інструментах. Праукраїнці мали не одну нотну грамоту. До сьогодні збереглася керамічна плитка із давнім клинописним зразком нотної грамоти шумерів ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ ДО Н. Е. (див. табл. № 10). Звичайно, в Праукраїні повинна бути подібна або й така сама нотна грамота ще раніше. Адже шумери – вихідці з теренів материкової Праукраїни.

ТАБЛИЦЯ № 10. ШУМЕРСЬКА МЕЛОДІЯ ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ до н. е. у клинописі. 3 кн.: В. ЗАМАРОВСЬКИЙ. Спочатку був шумер. – К., 1983. – С.127.

Шумерська мелодія

ТАБЛИЦЯ № 11. СТАРОВИННА АРФА НА ОДНУ ҐАМУ.

Арфа з "Царського кладовища" в Урі Реконструкція. Британський музей. Лондон.

Слово АРФА у Санскриті складається із двох основ: ⁽¹¹⁾ पर्ज् arj (*P. pr. árjati – I; fut. arjisyáti; pf. ānárja; aor. árjit*) 1. брати; 2. одержувати; 3. досягати; 4. створювати. Ця ж основа входить до сучасних суфіксів -ар у словах буквар, боднар, столяр, писар, маляр і

т. д.

У сс. ⁽¹²⁾ पर्जन arjana *n.* (чит. «аріяна») – 1. здобуток; 2. досягнення; 3. надбання. Пох.: ОРІЯНА – прадавня назва України до 5508 р. до н. е., що означає “Поява білих творців”.

У сс. ⁽¹³⁾ पर्जुन árjuna 1. білий, світлий; 2. син богів. У давнину біляві люди із блакитними очима були у великій пошані. Вони вважалися посланцями богів, що все знали, все вміли і навіть повчали інших. Таких людей називали АРІЇ – ТВОРЦІ, котрі прислані на землю рятувати Господню красу і повчати у цьому інших.

Друга половина назви АРФА у сс. ⁽¹⁴⁾ वाण I vāṇá *m.*, що означає 1. струнна музика; 2. стострунний інструмент, подібний до арфи. Інша назва у сс. "стріла" (у тій же транскрипції; Коч. – С. 574). Разом: **арь-вāня. Це ж і є те, чого й шукали.** Тобто, чого шукали, чого досягали. А шукали й досягли до створення такого музичного приладу, що сприяє створенню звуків. Це ж і є наша АРФА. Ця назва створена на зразок сучасних лексем “на прю, БУГ, куркуль” та ін. Попробуймо

численну кількість разів швидко вимовляти **АРВАНЯ**. Спочатку зникає пом'якшення з фонемою [p] = **арвāня=арвāнь**. Кінцева м'яка фонема опиняється в ослабленій (ненаголошеній) позиції поволі зникає. Залишається **АРВА**, що в південних праукраїнських говорах, бо шумери вихідці з України, вимовляється **АРФА**. На материковій Україні ця лексема вимовлялася не **АРПА**, а **ГАРПА** з епентетичним [г], що розходилося на всю Праукраїну, в т.ч. і на крайні західні землі, аж до Рейну, які війною захопили німці разом зі словом **ГАРПА**. Присвоївши цю назву, після розширення своєї держави, ще й англійцям "позичили" **ГАРПУ**. Нині попробуйте переконати українських філологів, що це наше рідне слово.

(15) **वाणशब्द vāṇa-ṣabda m.** – звук **стострунної арфи** (чит.: "ваня-шабда").

Таким чином маємо всі вкладові давні фонемою, котрі увійшли в назву **АРФИ**: **арв-ваня** (Коч. – С. 70 і 574), що разом означає: "**ТОЙ** (чи "та"), що **СТВОРЮЄ СТРУННУ МУЗИКУ**". В цьому разі дуже вдала назва, що за всі тисячоліття свого утворення зазнала багато фонетичних змін і спрощень – дві кінцеві фонемою: **арва=арва=арфа**. В процесі мовлення фонема [В] в нашій прамові часто переходила в [Б] і навіть у [Ф]. В даному разі переміг другий варіант в усьому світі.

Донині навколо назви **АРФА** багато словесної колотнечі. У "Словнику іншомовних слів" за редакцією І. В. Ляхіна і проф. Ф. М. Петрова (К.: Держвидав політ. літ-ри УРСР, 1955. – С. 74) **АРФУ** ототожнюють із давньонімецьким словом "**harpa**". Та сама назва перейшла в англійську мову – **harp**.

В "Етимологічному словнику української мови", Т. 1 (К.: Наук. думка, 1982. – С. 88) додержуються тієї ж думки. Тобто, ведуть походження **АРФИ** з німецької, навіть із прагерманської мови **HARPRO**, забуваючи істину, що **арфа** з'явилася на **ТРИ ТИСЯЧОЛІТТЯ раніше за появу німців у Європі** (71 р. н. е.). Шумерська **АРФА** (див. табл. № 11) відома в цілому світі як знахідка британських учених-археологів. А відстале німецьке плем'я уявлення не мало про такий аристократичний музичний інструмент Шумерії чи Вавілонії, де правили тими античними державами вихідці із Праукраїни. У перших століттях нової ери наші мовляни ще не вимовляли фонемою [Ф], тому звучало **АРПА**. Але з давніх-давен праукраїнська мова не мала властивості приймати чи вимовляти слова із

"вибуховим" голосним на початку слова, тому долучала т. зв. приставне (епентетичне) [Г], як у словах горати, гарбуз, гаспид та ін. **З цієї причини зафіксовано в німецькій мові праукраїнське слово ГАРПА. Німці над тим словом не працювали.** Вони живцем "позичали" собі у праукраїнських племен, котрі німці жорстоко асимілювали, запозичуючи їхню мовну, філософську і генетичну та господарську культуру. У Санскриті це дуже добре видно.

Маємо чимало свідчень про поширення музичної культури Праукраїни на азійських землях та в античних державах Античного Середнього Сходу, а не навпаки. Бо Праукраїна – величезна і могутня культурна держава з першопочатків її існування, вона задавала тон розвитку інших народів. Лишень "Москва ординська" винищувала наші історичні доводи й затримала наше право на історичну правду державного життя ще з 5508 року до н.е.

Роздираючи Шумерію та Вавилонію, колонізатори мимоволі збагачувалися культурними скарбами праукраїнських держав і поширювали музичну культуру в інші краї, що засвідчує книга В. В. Бітнера "Колыбель христіанства библия Вавилон. Въ стран- бывшего рая" (С.-Петербург: Вестник знания. – 1909. – С. 50–52). Вона зафіксувала поширення музичної культури в асирійській державі у I тисячолітті до н. е. Там грали на **своєрідній арфі, цитрах, сопілках, барабанах.**

ТАБЛИЦЯ № 12. МУЗИКИ АССИРІЇ. (З кн. В. В. Бітнера "Колыбель христіанства").

Ассирійські музики у святковому поході.

Ассирійський квартет.

Ассирійці грають на струнних інструментах і сопілках.

Ассирійські музики грають на арфах і цитрах.

Майже так само виглядали музики Вавилонії та Шумерії, а відтак у Хетії і Трої (Троянії).

⁽¹⁶⁾ **Цимбали** – одвічно суто український народний струнний музичний інструмент, створений також праукраїнцями карпатського регіону, який у II тисячолітті ще до н.е. поширився в усій Європі і навіть за її межами, що підтверджують археологічні знахідки і Санскрит. У сс. слово **цимбали** складається із двох коренів: ⁽¹⁷⁾ चिन्त् **cint** – (*U. pr.* cintáyati/cintáyate – X; *pfph.* cintayāñ-sakāra/sakré; *aor.* ácintitat/ácintitata; *pp.* cintitá; див. Коч.–С.221; чит. “цінт”, пізніше “чінт”) – 1. думати, роздумувати; 2. турбуватися про когось; 3. приймати когось, за когось.

चिन्ता **cintā f.** – 1. дума, думка, роздум; 2. ЗАДУМ, план; 3. турбота.

Друга частина цієї лексеми: बल I **bála n.** – 1. сила, міць; 2. влада; 3. військо, військове господарство; 4. армія. Разом: **Cint-bala=cintbala.** З плином часу фонема [Т] спрощується, а [Н] уподібнюється до [Б] і також стає губною [М]. В результаті маємо звучання сучасної назви **ЦИМБАЛА**, що означає дослівно: "СИЛА ЗАДУМУ чи замислу". САНСКРИТ підказує нам, що цимбали таки створили праукраїнці і тим звучанням здивували світ, що навіть вигукнули: "ЯКА

СИЛА ЗАДУМУ!" Нині ми б сказали: "ЯК РОЗУМНО ЗРОБЛЕНО!", "ЯК ГАРНО І ПРОСТО СКОМПОНОВАНО!"

Дуже шкода, що нинішня українська наука без Санскриту так примітивізована в цій галузі знань, що **Володимир Сапіжак** навіть виступив зі своєю теорією про походження цимбалів із асирійської чи арабської музичної культури, від інструмента сантира, трикутної форми зі струнами (радіовисилання **Українського радіо від 03.05.1995 року, 13.30 год.**). Нібито сантир "якось попав у Європу, а відтак в Україну", де народ трохи додав і прийняв згодом, як свій. Насправді наш народ, одвічний творець і винахідник, нині знає понад 100 музичних інструментів. А це найбільше у світі. Лише одна ІНДІЯ – рідна посестра України – має також близько 100 народних музичних інструментів. Коли б українці чекали на "асирійське чудо", напевно, наші музики не мали б і десятої частини тих музичних інструментів-скарбів. Був би тоді наш народ тільки одним споживачем, або примітивним виконавцем пісень на чужинецьких інструментах, або з одними ударними предметами. Тоді б українська археологія не володіла би отим сантином уже тисячоліттями, що в народі називають малими гусями (див. мал. № 13. Фрагмент позолоченої срібної чаші XII ст. н. е., виявленої на Чернігівщині).

Мал. № 13. Музичний інструмент САНТИН – малі гуслі.

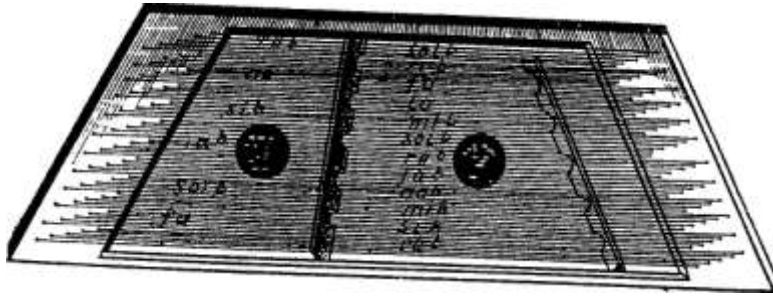
Фрагмент срібної золоченої чаші (XII ст. н. е., Чернігівщина).

ТАБЛИЦЯ № 14. ЗРАЗКИ українських музичних і найдавніших інструментів, що започатковані багато століть тому.

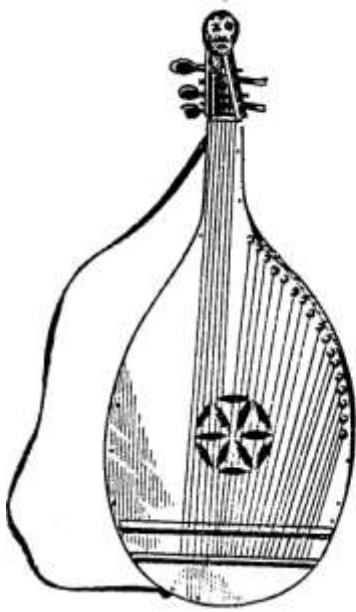
Сопілка

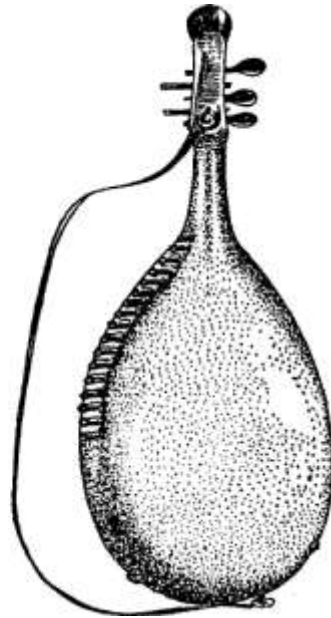
Скрипка

Цимбали

Бандура

Кобза

Тож, маючи таку велику кількість музичних інструментів, наш народ мусив мати ще більше своїх рідних назв. А саме:

СКРИПКА, у сс. ⁽¹⁸⁾ स्कृप्ट skṛpā ж. – *жалісливість, співчуття* (чит. скр'япа́).

Нинішня назва "скрипка" – *"котра викликає співчуття і жалісливість"*. Ця влучна лексема наводить нас на думку, що скрипку створили таки власники корінного слова. Бо тільки творці власної справи можуть належно її оцінити і назвати. Подальше вдосконалення скрипки відбувалося вже в середні віки. Пох.: скрип, скрипіти, скрипаль (-пачка), скрипковий, скрипучий, скрипало, скріплений, скріпити, скріплювати, кріплення, кріпкий; прізви.: Кріпченко, Скрипа, Скрипавка, Скрипало, Скрипей, Скрипій, Скрипай, Скрипайло, Скрипник, Скрипченко, Скрип'юк, Скрип'як, Скрипець, Скрипович, Скрипчинський, Скрипчак, скрупульозний, скрепирований.

БОЯН, у сс. ⁽¹⁹⁾ भोजन bhójana – 1. той, що дає поживу, наснагу, НАСОЛОДУ; 2. ім. с. р. їжа, харч; 3. сніданок; 4. маєток (Коч. – С. 486). Корінь слова **bhoja** означає: 1. **розкішний, багатий, щедрий**. Власне від того слова походять наші назви БОЙКО та всі похідні від цієї основи – Бойчук, Бойченко, Бойкас (із Пряшівщини, м. Свидник), Боянець, Боянчук, Боянівський, Боярин, Боярський, топ. Боярка тощо. Крім того, праукраїнське слово **bhoja** чи **bhojana** **входить до наших сучасних українських слів БОЗЯ, імені БОЖЕНА та прізвищ Бозяний, Небожук, Божейко, Боженко, Бозюненко, Бозюн та ін.** Це сталося в результаті палаталізації стародавньої фонемі [J] із переходом її у новішу фонему в нашій мові [Ж] і [З]. Пох. музичний інструмент БАЯН.

⁽²⁰⁾**БАНДУРА** – ще праукраїнський і козацький національний струнний музичний інструмент – ГОРДІСТЬ і СЛАВА УКРАЇНИ, а також, після ТРИЗУБА, **ДРУГИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ СИМВОЛ УКРАЇНИ**. Навіть чужинці впізнають ментальність України, слухаючи пісні в супроводі БАНДУРИ, особливо ДУМИ – епос українців. Нині живуть цілі нації без свого історичного епосу. В Україні кожна

ДУМА – неповторний епос боротьби і смутку, величі перемог і трагічної руїни рідної УКРАЇНИ.

Беручи до уваги чимало інших властивостей БАНДУРИ, можна уявити оскаженілий стан ворогів-нищителів бандуристів у 30-ті роки і всіх тих українців, які мали в хаті БАНДУРУ як музичну реліквію та символ КОЗАЦЬКОЇ ВОЛЬНОСТІ в усій Східній Україні та на КУБАНІ. Серед жертв, оголосив М. Хрущов на XX з'їзді КПРС, було не менше ЧОТИРЬОХ МІЛЬЙОНІВ розстріляних лише за причетність до найдавнішої української музичної культури. Цю наругу над Україною виконували Ф.Е.Дзержинський, Л.М.Каганович – кати українського народу і підневільний слуга-виконавець К.Є.Ворошилов... У 1937 р. скликали всіх лірників і бандуристів та кобзарів на семінар і всіх ТРИ ТИСЯЧІ ЗНИЩИЛИ, ЯК ОТРУЙНЕ СМІТТЯ.

У тридцять роки про БАНДУРУ, як і про УКРАЇНУ, говорили пошепки. Хвилі кривавого терору періодично змінювалися на голодомор, а потім на довічне сибірське пекло... І все за БАНДУРУ, за українську пісню, за українську мову, за УКРАЇНУ. В такому страхітті виховалося три покоління українців, їм прищепили вірус БАЙДУЖОСТИ до всього національного, українського.

ТАБЛИЦЯ № 15. БАЗИЛЕВИЧ А. Д. Ілюстрація до поеми І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО "ЕНЕЇДА". – К.: Дніпро, 1970. – С. 245.

У 1970 році художник А.Д.БАЗИЛЕВИЧ, ілюструючи "ЕНЕЇДУ" Івана КОТЛЯРЕВСЬКОГО (К.: Дніпро, 1970), своїм геніяльним мистецьким талантом мовчки показав цілому світові роль КОЗАЦЬКОЇ БАНДУРИ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ (див. табл. № 15). Козак в ореолі обрисів БАНДУРИ виглядає, як святий. Струни інструмента сонячним променем ніби відсвітлюють розум людини, від чого очі козака на ледь усміхненому обличчі виявляють упевненість і незалежність. Тут

БАНДУРА випромінює ментальність і кругозір козацького провідника-отамана, котрий вселяє не тільки фізичну силу, але й духовне багатство людської душі.

Чому вкраїнці поріднилися з БАНДУРОЮ? Виявляється, це найдавніший музичний струнний інструмент у світі. У с. МІЗИН Чернігівської області українські археологи виявили музичні інструменти із кісток мамонта. Їх було шість. У тому секстеті знайшлися два струнні інструменти, пристосовані з нижньої щелепи мамонта. Між двома гілками порожнистої кістки нижньої щелепи натягували струни із плівки кишок на одну музичну гаму. Звук лунав слабкий, але мелодія створювалася у просторі маленького круглого будиночка. Цьому сексету вчені дають 20 – 28 тисяч років. А зазначені два **струнні інструменти зараховуємо до першого прообразу нашої золотої бандури, якій також 20 тисяч років**. За такий час цей музичний інструмент-прообраз нашої бандури вдосконалювався, увиразнювався його звук, гарнішала мелодія, невидимим потоком вливаючись в людську душу, переростаючи в історичну пам'ять і щире духовність української нації. Завдяки магічній силі найдавніших звуків бандури у сс. виявлено вельми цікаву писемну знахідку. А саме:

बन्धुर bandhura (чит. бандура) – 1. ПРЕКРАСНИЙ, ЧАРІВНИЙ, ЧАРОДІЙНИЙ, ЗАХОПЛЮВАЛЬНИЙ; 2. прикрашений чимось; 3. прихильний; 4. опущений чи занурений у щось; 5. перев'язаний чи прив'язаний (Коч. – С. 461, індуси та ін. південно-азійці вичитують [dh] так, як на материковій Праукраїні 10-5тисяч років до н.е. Нині в Україні для історії збереглася придиховість тільки у слові ПІДІБГАТИ. Всі інші редукувалися або перейшли в інші звуки.).

Колись БАНДУРА була прикрашена і перев'язана кукардою (бантиком), її опускали у спеціальну калиту для кращого пошанівку. Її назва у Санскриті є не випадкова. Має чимало похідних у нашій прамові, що доводить про велику продуктивність корінної основи цієї назви. У сс. є такі похідні: ⁽²¹⁾ **बन्दिन् bandin** 1. **хвалебний, придворний; 2. т. народний співець; БАРД** (Коч. – С. 460).

⁽²²⁾ **बन्धु bāndhu** *т.* – 1. родич; 2. друг, товариш; 3. подруга; 4. **ПРИВ'ЯЗАНІСТЬ**; 5. заняття; 6. **ОДЕРЖИМІСТЬ** (Коч. – С. 461).

(23) बन्धुजन **bandhu-jana m.** – 1. друг, товариш; 2. ПОДРУГА.

(24) बन्धुता **bandhútā f.** і बन्धुत्व **bandhutva n.** 1. родичі, рідня, родина; 2. ДРУЖБА, ПРИЯТЕЛЬСТВО; 3. приналежність до чогось (Коч. – С. 461).

(25) बन्धुमन्त् **bándhumant** – дружелюбний, привітний; ...що має друзів (там само).

Слово БАНДУ+РА утворене в сс. із БАНДГУ додаванням словоутворювального суфікса -РА, що означає: "КОТРИЙ ВОЛОДІЄ, СПРИЯЄ, ПОЗИЧАЄ, і дає ВЗАЄМНО". Поєднання цих двох корінних основ і дало прекрасне значення слова БАНДУРА.

У сс. **БАНДУРА** – прикметник у звичайному ступені. Вищий ступінь утворюється додаванням суфікса -iyans. Але БАНДУРІЯНС ніде не вживаємо так, як АЛІЯНС, РОМАНС, БАЛАНС, НЮАНС, ПАСЬЯНС, ФАЯНС. Все це праукраїнські слова у формі прикметника вищого ступеня, які повернулися на материнські терени загуменковими шляхами після багатьох страхітливих руїн нібито чужими, а насправді "реабілітантами", рідними.

Так само і найвищий ступінь прикметників у сс. утворюється методом додавання до основи слова стародавнього праукраїнського суфікса -ІСТНА (чит.: "іста"). Виходить БАНДУРИСТА в називному відмінку. Так величають усі старші люди в Західній Україні. Цих слів у нашій мові незчисленна кількість: ТАНЦЮРИСТ, ПИСЕПІСТ, БУБНІСТ, НАЦІОНАЛІСТ і, зокрема, ЮРИСТА.

У сс. जूर्य **jūrya** – прикметник, означає „СТАРИЙ, поважний, ПОВАЖНОГО ВІКУ ЛЮДИНА”. Від цього слова походить прадавнє і сучасне українське ім'я ЮРІЙ (Коч. – С. 226).

Друга форма цього прикметника у вищому ступені ЮРІЯНС не набула вагомості в нашому мовленні. Але в найвищому ступені ЮРІА+ІСТА=ЮРИСТА = **НАЙСТАРШИЙ, УРЯДНИК** села чи селища, міста чи краю. І тому є ЮРИСТА, а не "юриста", бо там між суфіксом і коренем збігається [А] з [І], що завжди дає українське [И] (див.: **В.А.Кочергина. НАЧАЛЬНЫЙ КУРС САНСКРИТА. – М.:**

АН СССР, 1956. – С. 126–127). Отже, не від латини, а з праукраїнської мови треба зачинати пояснювати походження кожної назви у нашому домі. А то в усяких радіовисиланнях часто вислуховуємо виступи мовознавців ще із ЛЮМПЕРІЇ АНТИСВІТУ, що, на жаль, походження форми лексеми ЮРИСТА досі не відомо...Так ганебно придоптати праісторію НАЙПЕРШОЇ і НАЙДАВНІШОЇ МОВИ НА СВІТІ – РІДНОЇ ПРАУКРАЇНСЬКОЇ МОВИ можуть люди глибокого ворожого печерного підземелля АНТИСВІТУ, або “високо” вчені понадхмарної державки ЛАПУТІЇ у Джонатана СВІФТА.

Приховування від нашого народу САНСКРИТУ і невизнання ЙОГО ПРАУКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ призвело до окупації САМИХ СЕБЕ і до зухвало жорстокої зневаги СВІТОВОЇ та БОЖЕСТВЕННОЇ ПРАВДИ, яка була би твердим підмурівком світової культури, а не порохнявої брехні, котру вітри розносять разом із космічними відходами без слідів історії для очищення ЗЕМНОГО довкілля.

Щось надто вже страхітливе прийшлося на ДОЛЮ БАНДУРИ.

1910 року у Москві появилася книга А. Г. Преображенського під назвою "Этимологический словарь русского языка", – Т.1. Наступні томи побачили світ до 1914 року. То була славетна подія для всієї інтелігенції Російської імперії. Але ніхто не виступив проти жахливих перекручень і спотворень у поясненнях про походження того чи іншого слова та його лексичного значення. Так із тими потворними поясненнями етимології музичного інструмента БАНДУРИ, човна ЧАЙКИ та численних інших слів цей словник і досі дивує світ, показує помилковий шлях до пояснення кожного слова. А до БАНДУРИ особливо зловісний і неправильний шлях пояснення та ще й з ворожим наклепом. Хоч як прикро, але ніхто з України не відважився хоч би відкрити уста і виявити свою незгоду з таким тяжким національним приниженням. Донині вірнопіддані голомозі плебеї з України повторюють ганебні висловлювання на адресу української культури.

На сторінці 28 першого тому А. Г. Преображенський пише: "15. БАНДУРА. Фасмер (Эт. Ш, 43) считает заимств. не из ром., а из сргр. бандовра; гр. пандовра. Значение ДУРАК развивалось под влиянием ДУРА (Литература *ibid*)".

Те саме ОГИДНЕ НЕПОРОЗУМІННЯ повторює редакція "ЕТИМОЛОГІЧНОГО СЛОВНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ", Т. 1. (К.: Наук. думка, 1982. – С.133), де пишеться таке: **"БАНДУРА – кобза; (велика або незграбна річ; телепень Ж)"**, бандурист, бандуриста, бандуристий, бандурист" **Я. бандурник майстер, що робить бандури; бандурист, (бандуроватий) "ДУРНИЙ" О. ст. Бандура (XVIII ст.)...**" Далі говориться, що назва БАНДУРА прийшла до українців через Польщу від грецької назви ПАНДУРА "цитра", яка була запозичена, **мабуть, з ЛІВІЇ**" ...Далі подається друге значення назви БАНДУРА, якою поляки називають картоплю та всі вироби з неї. Третій варіант скандальної етимології слова БАНДУРА: так нібито називають тваринні нутрощі БАНДУР, а БАНДУРКОЮ називають "муху-одноденку", яка живиться отими нутрощами і тваринними покидьками". Так на 133 сторінці безголові люди з АНТИСВІТУ звалили ворожі нечистоти на українську НАЦІОНАЛЬНУ ГОРДІСТЬ – БАНДУРУ. Дехто не знає і не хоче знати, що бандура для українців – як сама Україна і Дніпро, як Т. Шевченко і І. Франко, Леся Українка і В. Симоненко, Ліна Костенко і В. Стус... Наша бандура прадавня і пречиста, дзвінка й голосиста.. Нею засмучували народ трагічними думами незрячі ПЕРЕБЕНЬДІ, серед яких було багато геніальних мудреців, поетів і композиторів, що мандрували від села до села, повчали й звеселяли свій рідний народ, берегли його свідомість і мову, збагачували її глибоко народними дорогоцінними словами. А ті слова у нашій мові – немов стовби ГОСПОДНІ, що небо підпирають над цілою Україною та Європою.

Де бандура лиш заграє,
Навіть ТРИЗУБ усміхнеться,
Гурт народу закликає
Й радість по селу несеться.
Вільна воля українців
Так лунає попід хмари,
Що без срібла і червінців
Всіх дивують Божі чари.

(Кобилюх В.О.)

"Словник іншомовних слів" (К., 1955) за редакцією І. В. Льохіна і проф. Ф. М. Петрова на стор. 526 зазначає: "ПАНДОРА у ст.грецькій міфології – дівчина, нібито створена Гефестом з землі і води; від Зевса вона одержала ящик, в якому були всі людські нещастя; ПАНДОРА з цікавості відкрила кришку і випустила всі нещастя; звідси "ящик ПАНДОРИ" – джерело всілякого лиха". Отже, ПАНДОРА не має зв'язку з жодним музичним інструментом, не тільки з БАНДУРОЮ. Фальсифікатори – люди від АНТИСВІТУ – тенденційно навмисне порівняли БАНДУРУ з ПАНДОРОЮ – джерелом лиха на землі не тільки через свій очевидний та несамопитий анальфабетизм в історичній філології, але й з головною метою – використати найменший момент оплювати і принизити й уневажнити красу й вагомість української культури у світі, "дабы хахлы не хвастались». Як це робить тепер археолог **Шилов Юрій Ол.**, називаючи Праукраїну не ОРІЯНА ("**поява білих творців**"), як називає весь цивілізований світ, а лихота вдарила йому в голову і називає АРАТОЮ, що в Санскриті

arati, f. (див. Коч.– С. 69) озн.: **ОГИДА, БРИДОТА, ОБРИДЛИВІСТЬ, ВІДРАЗА, НЕПОТРІБ, НЕБАЖАННЯ**. Інше слово у сс. **árāti f.** означає: 1) **осоружна ворожість**; 2). Огидний (лютий) ворог. Скільки б разів не виступав у Львові, Ю. О. Шилов постійно наголошує, що Санскрит є штучна і мертва мова, яку придумали монахи, щоб їх не розуміли віруючі. А в книзі своїй під назвою "Історична Аратта чи археологічне Трипілля?" – К. 2009.– С. 2 раптом звертається до Санскриту аж до "величного **БХАГА**" у значенні БОГ чи ДОЛЯ. Ця лексема у сс. не означає ні Бог, ні Доля. Але дуже добре, що пан автор нарешті зрозумів: **БЕЗ САНСКРИТУ НЕМА НІЯКОЇ ІСТОРІЇ** та запозичив чуже й неправильне пояснення, очевидно, для високопарности свого, ніби –то вченого пояснення. Насправді йому 5-та колона доручила оплювати Праукраїну-ОРІЯНУ– **ПОЯВУ БІЛИХ ТВОРЦІВ ЦИВІЛІЗАЦІЇ**. Нехай же **читачі подумують, чи могли наші прадавні високо вчені предки назвати свій рідний край Божественної МІСІЇ такою пекельно огидою від скаженого АНТИСВІТУ?** Звичайно, що ні!!! Ця диверсійна бомба повинна вибухнути у зворотньому спрямуванні великим бумерангом. Пане Шилов, **ОПАМ'ЯТАЙТЕСЯ!** Ви спрямовуєте свою лиху

неграмотність, як зброю сповільненої дії на розрив рідної Неньки-України, чії предки уже побачили фальш і вдруге навчатимуть вас уже grimучим прокляттям на весь вік.

А насправді ПАНДУРА у сс. ⁽²⁸⁾ पण्डुर **pāṇḍura** означає: **"БЛІДО-ЖОВТИЙ; БЛУВАТИЙ"**. Як бачимо, це слово зовсім не пов'язане з музикою чи музичним інструментом. **Тільки невігласи тримали цю назву "пандура"**, як автомат із отруйними кулями для обстрілу української культури. Бо походження назви БАНДУРА від цього не змінилося. Ці біснуваті хитрощі з пекельних обріїв АНТИСВІТУ були тільки для паплюження всього найсвятішого українського мистецтва. Трохи більше свідомости народу і виявлять живу ПРАВДУ в нашій науці – і НЕДРУГИ УКРАЇНИ **відвіються половицею з вітрами в найглибші яруги забуття.**

КОБЗА. Це споконвічне праукраїнське слово не могло бути запозиченим у тюркських народів, як про це пишуть російські етимологічні словники і мавпують "малороси" у праці "Етимологічний словник української мови" (К.: Наук.думка. – Т. 2. – 1985. – С. 476). Звичайно, заперечувати московським „суперлятивам” на той час коштувало не тільки посади, але й каторжного життя до смерти. Тому імперія сама себе поневолила своїм бузовірством від шовіністичної заборони САНСКРИТУ БЕЗ НАЙМЕНШОЇ ЗГАДКИ ПРО НЬОГО навіть для власного домашнього вжитку, в результаті стала антирелігійним центром брехні, порохнявих ідей, злодійства, ошукаства й довела державу до тюрми народів. А постійне підслуховування і переслідування людей зовсім не зміцнювала державницьку силу. Повіяли вітри і та величезна будова розсипалася, як піскова скульптура. Залишились танки, гармати й бомби... Так виглядала ЛЮМПЕРІЯ без своєї спавжньої історії, без САНСКРИТУ, без Праукраїни, без її винахідливого РОЗУМУ та Божественної праці у створенні останньої світової ЦИВІЛІЗАЦІЇ. Не знати цього освіченій людині – дорівнює короткозорому анальфабетизмові. А про якесь історичне мовне питання не можна й згадувати. Там світиться безглуздя...

У поданому далі варіанті походження КОБЗИ у сс. відображає первісне звучання цієї назви у значенні музичного струнного інструмента з різними діалектичними особливостями, але зі спільною корінною основою і лексичним значенням. Усі т. зв. "тюркські" слова були запозичені від праукраїнської основи після захоплення Імперії Кушанів. Незнання тої історичної правди баламутить наших мовознавців і засліплює істориків від дивного непорозуміння.

КОБЗА, у сс. ⁽²⁹⁾ कृप I *gup* (*P. pr.* нема; *fut.* *gopsyáti*, *gopisyáti*; *pf.* *jugópa*; *aor.* *ágaupsit*; *pp.* *guptá*), – 1. захищати, охороняти, піклуватися; 2. оберігати, берегти. З основних форм цього дієслова є форма майбутнього часу *gopsyati*, що читається ГОПЗЯТИ, тобто "той, хто захистить, охоронить, збереже". Фонема [Г] в цьому слові належить до перехідних фонем у [К]. Тому до III тисячоліття до н. е. маємо КОБЗЯТИ, КОБЗАТИ, КОБЗА. Тут є зразок субстантивації дієслова у давньому-майбутньому часі, створюється іменник жіночого роду **КОБЗА** – та, що **ЗАХИСТИТЬ** і **ЗБЕРЕЖЕ**. Ось яка місія козацької КОБЗИ. І справді, КОБЗА і КОБЗАРИ зіграли надзвичайну роль у збереженні нашої пісні та мови в годину національного нищення. За ту їхню захисну місію в ТРИДЦЯТИХ роках ХХ століття московські узурпатори знищили всіх до одного кобзарів в Україні, на Кубані та в Саратовській області (Росія). Їхні осяйні та пречисті душі присутні над Ненькою-Україною і застерігають не забувати рідної давнини, не зрікатися **БОЖЕСТВЕННОГО НАРОДУ Й УКРАЇНИ**.

"КОБЗАР" Т. Шевченка, із ласки Всевишнього, – один із найяскравіших прикладів захисту України у цілому світі. Назва КОБЗАР у сс. означає "той, що створює захист рятівної супутниці громади". Здається, кращої назви для Земної України жодна інша космічна сила не могла знайти.

ТАБЛИЦЯ № 16. ДАВНІ УКРАЇНСЬКІ КОБЗАРИ ТА БАНДУРИСТИ.

(див. окремо!)

⁽³⁰⁾ **ЩО Ж ТАКЕ КАХТИР?** Ніде, в жодних словниках української і чужих мов цієї назви не знайдемо. То, виявляється, суто давньокозацьке слово, котре ледь не загинуло разом з ліквідацією Запорізької Січі. Козацькі родини успадкували це слово до нинішнього дня і з великим острахом довірили **Костьові Черемському, який втілював та описав у своїй книзі "ШЛЯХ ЗВИЧАЮ" все, що знав про КАХТИР на сторінках 269 – 297 (книга видана в Харкові, видавництво "Глас", у 2002 році).**

Дослівне значення назви **КАХТИР** можна визначити тільки за допомогою Санскриту. Первісно ця назва звучала **ГАХ-ТИР** і складалася із двох основ. У III тисячолітті до н.е. важка для вимови фонема [Г] поступово переходила у глухішу фонему [К]. В сучасній українській мові таких слів чимало, наприклад: Глюч, Глятва, Гохати, Гляпана (клапан), Глепати, Грижма, Глан (клан), уГра́ (укра́) тощо.

Перша половина слова у сс.: गह् **gāh** (*Ā. pr. gāhate – I; fut. gāhiṣyáte, ghāksyáte; pf, jagāhé; aor. ágāhiṣta, ágādha; pp. gāhitá, gādhá; ger. gāhitvá, gadhvá; inf. gāhitum, gādhum.* – 1. Проникати, глибоко входити в... 2. занурюватися в..., заглиблюватися у щось.

Похідні у сс. ⁽³¹⁾ गह् **gāha** – 1. глибина; 2. середина, нутро, внутрішня частина чогось, нутроці.

⁽³²⁾ गहन **gāhana n.** – 1. занурювання, нирання; 2. купання, купіль – купелю, якого чекають перед вечірнім сном. Пох.: укр. прізви. лем. КАХНИЧ (за І. Красовським), Кахно (за Редьком Ю.), КАХницький (Буковина), лем. ГАХ (із вл. збірки), кахтан, кахель, КАХОВка, Кахексія, у Грузії – КАХетія, прізви. Гахашвілі та ім'я футболіста КАХА Каладзе, мис у Західній Кубі –КАХОН, гряда островів, що випинається найдалі від Гондурасу наз. КАХОнес, в Індонезії – річка КАХАян, в Індії топонім КАХраманмараш, в Танзанії КАХАМА і т. д.

Наприкінці III – на початку II тисячоліття до н.е. Праукраїнська держава контролювала територію від нинішньої ріки РЕЙНУ до Далекого Сходу і ріки Гангу, в т. ч. і Кавказ. На початку II тисячоліття до н. е. терени Грузії набули

автономічного розвитку із повільним відокремленням від великого державного утворення зі столицею в сучасному КЕРЧІ, що нині горе-історики називають грецькою державою ПОНТИКАПЕЙ. Але ж у грецьких грошах немає такого зображення ТРИЗУБА, як у ПОНТІ – так скорочено називали свою державу праукраїнці. А прізвища князів-імператорів АТЕЙ, КОТИС, КАНШКА та ін. донині живуть на теренах сучасної України. Цього ніхто не бере до уваги, бо не хоче заглиблюватися в глибини української історії на десятки тисячоліть. Знаючи закони розвитку праукраїнської мови – САНСКРИТУ, можемо хоч би наближено визначати мовно-історичні події довкола материкової ПРАУКРАЇНИ, тобто нашої прабатьківщини.

Навіть в афганській мові слово КАХАЙ, ім. ч. роду, що означає: 1. той, що проникає в нутрощі чи в середину чогось; 2. глист чи хробак, що побутує в середині чогось (див.: Зудин П. Б. Краткий афганско-русский словарь. – М., 1950. – С. 400).

Корінне плем'я Японії АЙНИ, яке вийшло із теренів Праукраїни в XV – XIII тисячоліттях до н.е., зберегло лексему ГАХ у первісному вигляді. Нині в мові АЙНІВ та в японській літературній мові звучить слово ГАХІ у значенні "НАУКА", тобто намагання проникати в нутро чогось невідомого. Такого визначення НАУКИ не має навіть уся "хвалена" Європа, а наші предки за багато десятків тисячоліть до н. е. вже мали визначення самого процесу науки у найдавнішому звучанні, що зафіксовано у САНСКРИТІ.

В "Етимологічному словнику української мови", т. I (К.: Наук. думка, 1982) на С. 482 зазначається: **"Гах – джигун, чепурун/гахуватися, гафуватися, чепуритися"**, те саме, що гарно одягатися. Запозичене з польської, де слово ГАХ означало "джигун, коханець". А до польської ніби перейшло "із середньо-верхньо-німецької мови, а туди із нижньо-верхньо-німецької через давню верхньо-німецьку мову". Нарешті впізнали, що лексема ГАХ споріднена із прадавніми німецькими словами у значенні то зозулька, жевжик, то джигун, коханець, розпусник – антипод до семантичного значення "камрат". Ось так могли німці заплутати праслов'янське слово, перепустити його через меливо всіх "діалектів", які вони збирали із праслов'янські говори, щоби довести іншим неукам, що це слово прямо таки

народилося в "пра-пранімецькій" мові після 71 року нової ери на кривавих завойовницьких хрестинах слов'янських племен ЛУГІВ, ГАЛІВ, КЕЛЬТІВ, ЛУЖИЧІВ і СЕРБОЛУЖИЧІВ, БОГЕМЦІВ, ХОРВАТІВ і ЧЕХІВ. Бо саме від часу поневолення і германізації цих слов'ян і починалася вся "драбина" надуманих штучних діалектів для легковірних читачів, аби ті сприйняли ту плутанину хижацьких завойовників за чисте золото історичної правди з предвічних часів. Таких хитрунів ще й нині багато.

Згідно з науковим поданням Ярополка ШУМСЬКОГО, наші войовничі предки, що їх нині називають КУШАНАМИ чи СКІФАМИ, володіли колишньою Персією (нині Іран) між II і I тисячоліттями до н. е. протягом 700 років. За той час перси одержали від цивілізованої Праукраїни чимало культурних набутоків у побуті, мові, літературі та мистецтві. Багато храмів тих часів уціліло. У мові збереглося чимало праукраїнських слів типу **КИМАК, Іванишин, Степанишин, кача, гейби, зокрема "КАХ" у значенні: 1. палац, будівля, особняк, урядовий дім, Білий дім; 2. замок. Похідне у перській мові КАХНЕШИН – володар, владика, правитель, шах, емір (див.: Рубинчик Ю.А. та група авторів. Персидско-русский словарь. – М.: Советская энциклопедия, 1970. – Т. 2. – С. 282).** Бачимо, що й у перській мові певною мірою зберігається первісна етимологія цієї лексеми. Тобто, той, що всюди проникає чи входить – і в дім, і в палац, і в урядовий дім, і навіть у замок. Видно, що запозичене це слово вже після III тисячоліття до н. е., коли вже відбулося перетворення із сильної і важкої для артикуляції фонемі [Г] у глухішу і полегшену для вимови фонему [К]. Ця божественна зміна в праукраїнській мові вплинула великою благодаттю на милозвучність сучасної української мови, де немає жодного надокучливого звука. При мовленні всі фонемі в нашій мові так розумно чергуються, що справляють враження плинного чітко сформованого переплетення звуків. Про це нещодавно писали англійські фонетисти у філологічних виданнях.

У другій половині лексеми КАХ-ТИР, у сс. ⁽³³⁾ तिरो **tiro-** (чит. "тіро"; Коч. – С. 242) – означає: 1. таємно, непоміть; 2. скривати; 3. переважати, видаляти; 4. мимо когось, окрім когось; із боку когось. Похідних також чимало (тире, тирлич,

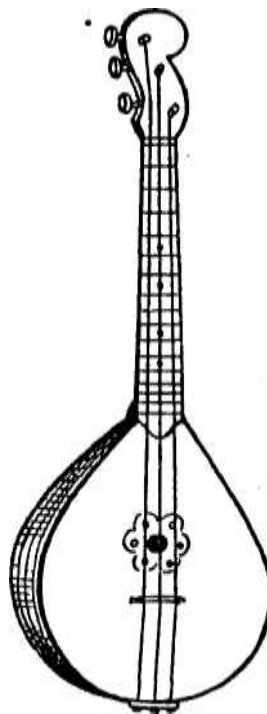
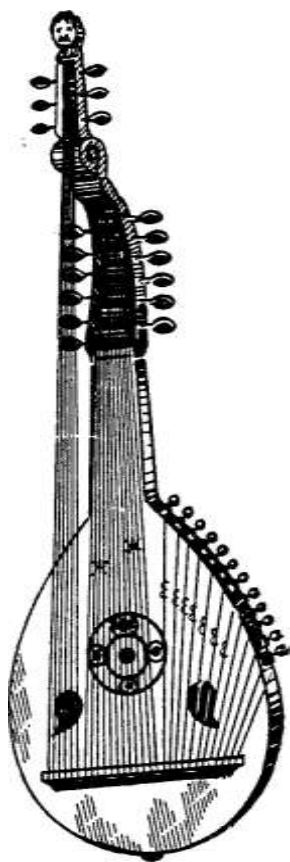
тирло, тиролька, трольський та ін.). Коли ж додати КАХ+ТИРО=КАХТИРО=КАХТИР, це дослівно означає: **"ТАЄМНИЧА НАУКА"**, **"ТАЄМНИЧЕ ПРОНИКНЕННЯ"**. Отже, **КАХТИР** у наших предків означало **"ТАЄМНИЧА НАУКА для наступних поколінь"**. **Що ж це за наука?**

Кость ЧЕРЕМСЬКИЙ у своїй книзі "Шлях звичаю" (Харків: Глас, 2002. – С. 270) пише про **КАХТИРІ**, що часто їх укладали незрячі кобзарі. Вони берегли життєву мудрість: пісенну і поетичну, історичні оповіді про повноцінне українське громадське і суспільне життя, щоби знали наступні покоління, як виховувати в належному українському і морально-християнському дусі – гідному предків. Записували, звичайно, зрячі за мовою старенького кобзаря. Це була своєрідна козацька історична хроніка про події в нашій Україні, Запорозькій Січі, особливо напередодні знищення її. Низове козацтво, передчуваючи неодмінну заборону запорізько-козацької вольности, вирішило якомога швидше скласти заповіт для нащадків у рукописних книгах, що звалися **КАХТИРІ**. За помислом козацької старшини, **КАХТИРІ повинні були зберігати виплекані в Запорозькій Січі світоглядні засади КОЗАЦЬКОЇ ІДЕЇ**, стати джерелом насаги для майбутніх поколінь у боротьбі з ворожими силами за вільне і незалежне існування Української держави та Запорозької Січі.

КАХТИРІ ще називали **ВУСТИНСЬКИМИ** книгами, бо вони записувалися з вуст бандуристів і кобзарів. Першу Вустинську книгу **КАХТИР** укладено запорозьким козацтвом на Спаса 1773 року. Після цього творення Вустинських книг не припинялося по всій Україні. Де лишень проживала українська громада, там писалися **КАХТИРІ**. У 1843 році, тобто за сто років, майже кожна українська родина мала свою заповітну книгу **КАХТИР** – своєрідну родинну хроніку буття поколінь Козацької України з описом деяких політичних часів Володимира Великого, Б.Хмельницького. У ній найбільше описів було про Запорозьку Січ – книги "Гетьманець", "Сороковник", "Старопомник", "Меморник", "Пісняник", про думи, пісні, приспиви, про кошових отаманів, про монастирі тощо. Ці книги були популярні і навіть обов'язкові в колі українських родин – інтелігентів, селян і промисловців, в Україні та поза її межами.

Як доводить Кость Черемський у своїй книзі «Шлях звичаю», вустинські книги **КАХТИРІ** – це своєрідні літописи народу України. З таких книг складалася історія України – справедлива і народна. Такі книги складає наш народ з давніх-давен. "РІКТА-ВЕДА", "Сама-веда" й інші **ВЕДИ** також писалися таким чином розумними та освіченими людьми з гущі народу. Серед незрячих кобзарів було чимало освічених, але збіднілих, хто присвятив себе мандрівному способу життя задля українського народу. Коли після Коліївщини почались облави за Вустинськими книгами, народ ховав їх навіть у землю, під підлогу, замурував у хатні стіни. 1865 року Вустинські книги **КАХТИРІ** заборонили. У 30-ті в СРСР за перехований і збережений **КАХТИР** карали розстрілом або засланням на вічну каторгу в Сибір.

ТАБЛИЦЯ № 26. Стародавні українські музичні інструменти **ТОРБАН** і **ДОМРА**.

Домра

Торбан

У сс. назва **ТОРБАН** складається із двох основ.

⁽³⁴⁾ तृभि tr'bhi m. (чит. "ТРЬБІ", див.: Коч. – С. 247) – озн.: "промінь". Друга основа дієслова дуже поширена у словотворі найдавнішого, тобто санскритського походження із закінченням на -АН.

⁽³⁵⁾ पन् an (P. pr. ániti – II; pf. āna; aor. ānit) – „дихати, тобто бути живим” (Коч. – С. 36). Разом: ТРЬБІ+АН= "живий промінь", або "промінь, що дихає". Насправді, глянувши на малюнок **ТОРБАНА**, можна зробити той же висновок. Бо три пасма струн створюють приємне враження **ТРЬОХ ПРОМЕНІВ**, що "виграють" на осонні, ніби дихають. Дуже поетична назва вартує розумного автора-поета.

⁽³⁶⁾ **ДОМРА**, у сс. також складається із двох основ. धम् dham (P.pr. dhámati – I; fut. dhmāsyāti; pf. dadhmáu; aor. ádhmāsīt; p. dhmāyáte; pp. dhmātá) означає: 1. грати; 2. дути, надувати, видувати, роздувати; 3. плавити, розплавлювати; 4. кидати, покидати, викидати (чит. "дам, дамати...", Коч. – С. 299).

⁽³⁷⁾ + ०र -га (чит. "РА", див.: Коч. – С. 534) – означає: "той, хто володіє, дає взаємно, сприяє". Отже, разом: ДАМ+РА=ДАМРА, що згодом почало вимовлятися **ДОМРА** – "та, що може грати; та, що вміє, може і дає можливість грати музичний твір". Отак можна перекласти пра-прадавні назви сучасних українських музичних інструментів. Кожна назва надзвичайно доречна, влучна та ще й має поетичний зміст.

ТАБЛИЦЯ № 27. НАЗВИ УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ: БУБНА, БАРАБАНА, ЛИТАВРІВ У ПРАУКРАЇНСЬКІЙ МОВІ – САНСКРИТІ

⁽³⁸⁾ **БУБОН** у сс. складається із двох основ: 1. भू I bhū (P., Ā., pr. bhávati/bhávate – I; fut. bhaviṣyāti/bhaviṣyáte; pf. babhūva/babhūvé; aor.

ábhūt; pp. bhūtá) – 1. бути, існувати; 2. робитися, походити; 3. досягати, походити; 4. здобувати, одержувати. Тут маємо чимало похідних у сучасній українській мові: бути, бувати, бавитися, дит.: бавунцятися, бабуся, бабуня, бавити і тому подібне.

⁽³⁹⁾ 2. Друга половина лексеми БУБОН є **भान bhāna n.**, що означає: 1. світло, просвітлення; знання, додаткові дані до впізнання чогось (чит.: бу, баваті, див.: Коч. – С. 483. І в другій половині: БАНА, Коч. – С. 479). Разом БУ-БАНА = "той, що досягає просвітлення чи додає краси до існуючої забави". Нині ми би ще додали: "той, що додає духовно-емоційної бадьорості до музичного твору".

Пох.: прізви. БУВАНИК – цікаве за своїм значенням і побудовою (с. Журавники, Пустомитівського р-ну, Льв. обл.), Буланик, буланий, бовван.

⁽⁴⁰⁾ **БАРАБАН** – у сс. також утворене із двох основ. Друга основа вже відома з опису БУБНА. Перша частина: **भार bhārā m.** – 1. ноша, тягар, вантаж; 2. робота; 3.

маса, численність. Пох. у сс. **भारवन्त् bhāravant** – 1. важкий, дуже важкий; 2. сильний (чит. баравант, Коч. – С. 479).

भारवाह bhāra-vāha – вантажник; що несе вантаж.

भारभारिन् bhāra-bhārin – те ж саме

भारभृत् bhāra-bhṛt sm. – те ж саме

भारवाहन bhāra-vāhana – те ж саме

भारवाहिन् bhāra-vāhin – те ж саме

Великий барабан

भारसाधन bhāra-sādhana sm. – те ж саме

भारसाधिन् bhāra-sādhin sm. – те ж саме

⁽⁴¹⁾ **भारिन् bhārin** 1. важкий; 2. той, що несе важкий тягар; 3. навантажений; 4. низький звук у музиці; 5. вантажник. Пох. у нашій щоденній мові – БАРИН, БАРИНЯ, баран, барій, барки, барон, із дит. лексики: "ВЗЯТИ НА БАРАНА" озн.

"взяти на плечі, а радше на рамена". (Всі слова див.: Коч. – С. 479). Вислів "бара-садгана" спонукає пригадати прізви. САДУН (с. Підсоснів Пустомитівського р-ну, Львівської обл.), в гуцулів – САДЖЕНЮК. А це свідчить про трансформацію [Дг].

Крім того, річкові кораблі – баржі, барки, вигук БАРА-БАРА для скликання овець, БАРАболя, барабосити (теревенити), прізви. БАРАБАШ, БАРАНдій, БАРбос, БАРбарис, БАРбара, БАРАхкатися, БАРАхло, БАРАки, тари-бари, тарабарщина, барило, БАРИляк, Бариняк, БАРАнович, Барна, прізви. БАРбалюк, БАРАШ, ЗБАРАШ, БАРАтинський, БАРАбаха, БАРбараш, БАРАбашук і маса ін. прізви. на БАР-, БАРА-. Топонімів численна кількість: БАР, БАРАБОЙ, БАРАниківка, БАРАННЕ, БАРАтівка, БАРАхти і багато ін. Та величезна кількість похідних слів в українській мові промовисто засвідчує, що основа слова БАР і БАРА є вже сотні тисяч років суто українського походження, що поширилася на всі мови світу. На величезний жаль і біль душі, в "Етимологічному словнику української мови" (К.: Наук.думка, 1982, Т. 1. – С. 137) говориться, що слово "барабан, барабанник, барабанщик, барабанити... є майже в усіх слов'янських мовах, але "через російську мову запозичено з татарської ДАРАБАН", що внаслідок зміни Д на Б і має відповідник в українській м. і в польській ТАРАБАН". Таке враження, що цей "Словник..." укладали вихідці із Мадагаскару або Нової Зеландії, чи люди, котрі зовсім не вивчали української мови. Про Санскрит немає й мови. Ганьба та й годі. Виходить, кожному поневолювачеві й нищителю українського народу Україна зобов'язана співати славень по всій державі та в усій мові, щоби щоденно знали наші мовляни, що розмовляють не своєю рідною мовою, а мовою окупанта. Тим самим створити нехіть до української мови, бо вона, мовляв, не оригінальна – суцільний збір тюркських, польських і німецьких слів. Ось чому забороняли вивчення САНСКРИТУ! Так, щоби жоден плебей не наважився подумати стати господарем своєї держави. Чи усвідомити, що він не мусить бути рабом лютого поневолювача. Українська історія та мовознавство за межі отого тюремного колючого дроту не виходили протягом останніх 340 років. Бо без САНСКРИТУ справедливої історії мови та історії України неможливо написати.

Нарешті доходимо до реального санскритського значення лексеми БАРА+БАНА= "ноша просвітлення чи знання", або "НАВАНТАЖЕНИЙ ПРОСВІТЛЕННЯМ і ЗВАННЯМИ". Коли ж коротше, за історичною правдою, то виходить "ТОЙ, ЩО НЕСЕ чи РОЗНОСИТЬ НОВИНИ про життя міста чи села". Бо в давнину в наших населених пунктах новини чи відомости уряду для народу розголошували методом озвучення барабана та виголошення відповідних наказів, урядових розпоряджень. Такий був давній цивілізований метод керування державою. Татарам далеко було до цього методу сповіщення громадян.

⁽⁴²⁾ **Татари** – праукраїнське слово, що в Санскриті означає "ЗАГРОЗЛИВИ" तर्ज tarj (*P.*, рідко *Ā. pr. tárjati* – **I**; *fut. tarjiṣyáti*; *pf. tatárja*; *aor. átarjit*; *pp. tarjitá*) – *загрожувати, бути небезпечним і грізним*. Вимовляється: "тарь, таріяті, тар'їсяті, татарія – той, що загрозив, застрашив чи довів до небезпеки" (Коч. – С. 237). Пох.: отара, таритися, розтатаритися (сильно розкричатися із лайкою). Із похідних у Санскриті видно, що вони (татари) нічого доброго нам не привезли, крім лайки, крику та знищення в муках і кровопролитті. Отже, "татарське зілля" – неправильна назва лепехи чи айру. Ця рослина (**лепеха, шувар**) давно – мільйон років росте на нашій землі.

⁽⁴³⁾ Пох. у сс. तर्जन tarjana *n.* – 1. загроза; 2. лайка, образа, зневага.

तर्जना tarjanā *f.* див. तर्जन 2.

तर्जनी tarjanī *f.* – вказівний палець як осторога лайки, люті.

तर्जित tarjita *n.* – загроза, небезпека, тривога.

Татари з племені ефталідів прийшли в Європу в 375 році нової ери з північно-західної околиці Китаю. Їхня культура – кінь і меч. Мова була відстала і дуже примітивна. Праукраїнські слова дали їм мову і збагатили культуру.

⁽⁴⁴⁾ **ЛИТАВРИ** (у табл. № 27), у сс. ली I lī (*P. pr. línāti, linīmás* – **IX**; *Ā. pr. līyate* – **IV**; *fut. leṣyáti, lāsyáti*; *pf. lilāya/lilyé*; *aor. álaiṣit, álāsīt/áleṣṭa*; *pp. līná*) – 1.

держатися, триматися чогось, додержуватися чогось; 2. торкатися до чогось, 3. леститися, 4. липнути до чогось; 5. надіятися на щось; 6. зменшуватися; 7. появлятися і ховатися, 8. зникати і залишатися, сідати. Пох.: леліяти, ім'я ЛІНА, Лілея, линути, ліяти (лляти), лазити (лазяті) і прізвище Олеща, Олещук (Коч. – С. 555).

⁽⁴⁵⁾ Друга половина назви तौर्य **taurya n.** – музика і співи. Ця назва входить до прадавнього визначення "троїстої музики".

Отже, разом **Li+taurya**= 1. той, що дотримується музики; 2. що держиться такту музики. Звучання ЛИТАВРІВ таки справді залежить від тембру і такту музичного твору. Деколи їх використовували під час воєн, аби застрахати серед битви і тим самим спонукати військо до швидкої поразки. До литаврів належить: велика, середня і мала, котрі настроюються на визначений тон. Шкода, що офіційна наука змушує нас повірити в нісенітницю: назва ЛИТАВРА нібито походить від грецьких слів *polý* – багато і *tauréa* – *бичача шкіра*. Світ забув СС... ЛИТАВРИ використовували колись у військових сутичках для підсилення страху, нині у святково-обрядових імпрезах – для настороження уваги і піднесення настрою гостей.

Таблиця № 28. ЛИТАВРИ – основний ударний інструмент симфонічного оркестру. Належить до мемранофонів.

Литаври

⁽⁴⁶⁾ №2. БАРАБАН (литаври, бубон), у сс. दुन्दुभि **dundubhi m.** – 1. литаври, 2. бараба́н, бубон, бубен. Те саме दुन्दुभी **dundubhī f.** див. दुन्दुभि (чит. "дундубі").

Придихове [бг] у пізнішому, тобто українському, вичитуванні вже з III–II тисячоліття до н.е. на теренах України перестало вимовлятися і не давало інших перехідних звуків. А для історії збереглося у слові БГАТИ, ПІДБГАТИ. Отже, у праукраїнському слові, виявляється, таке ж самісіньке звуконаслідування ДУНДУБИ, як і в сучасній лексемі БАРАБАН чи БУБОН.

Пох. у сс. **दुन्दुभ्याघात dundubhyāghātá (dundubhi + āghāta) m.**, що означає "бубніст чи барабанщик" (Коч. – С. 273).

№2/2. БАРАБАН, БУБЕН, ЛИТАВРИ. У сс. (Коч. – С. 230) **ढोल ḍhola m.** – 1. литаври, 2. барабáн (чит. первісно "дьоля, потім дзьоля. Нині в індусів є ім'я Дзьоля, Джьоля).

№2/3 у сс. **ढक्का ḍhakkā f.** (чит. "дяка", пізніше "дзяка", Коч. – С. 230) означ. "великий барабан" на чолі оркестру (чи ансамблю). Вживався для оголошень про важливі події в населеному пункті.

№2/4. Дуже голосний вид **БАРАБАНА**, у сс. **झर्झर jharjhara m.** вид барабана і **झर्झरी jharjharī j.** (чит. первісно: "згарьгара"; Коч. – С. 228). Пізніше читалося на теренах материкової мови, тобто праукраїнської, почало читатися "ЗВАРЬЇВАРА". Але надмір фонем [Р] призвів до пом'якшення мовоутворювальних органів, що й призвело до милозвучності у нашій мові і появі знаменитого слова на Правобережній Україні "ЗВАРЬЇВАЛА" – звар'ювала, звар'ювати і ВАР'ЯТ. Ці слова чогось приписують польській мові. Виявляється, вони праукраїнські. Тільки більше віддалені від російської мови, звідки наші мовознавці "збольшевиченої ери" завжди беруть трафаретний зразок для постійного зближення (читай нівеляції) української мови до російської. Або наближують походження українських слів до німецьких чи турецьких, аби лишень не своїх. Бо ж треба заглянути в САНСКРИТ, а від нього ж їм "мозок дубом качаніє". Та й за 17 років НЕЗАЛЕЖНОСТІ ще ніхто не здогадався зняти царську заборону на вивчення САНСКРИТУ в українських

школах... Ось у чому ВАР'ЯЦІЯ. Про це й сс. каже ⁽⁵¹⁾ झर्झरित **jharjharita**, що означає: РОЗБИТИЙ, ЗНІВЕЧЕНИЙ; **засохлий**.

У сс. є й здрібнілі форми слів. Наприклад, **СПІВАЧОК-ЦВІРКУН** = ⁽⁵²⁾ झिल्लिका **jhillikā f.** – співачок, цвірун, цвірінькати (чит. "звіліка").

⁽⁵³⁾ झिल्ली **jhillī f.**, див. झिल्लिका – чит. "звілі", пізніше "цвілі". Тепер ми знаємо, від чого походить гуцульське прізвище ЦВІЛИК= цвіркун, співачок, той що лагідно і ніжно співає. Хвала САНСКРИТУ!

⁽⁵⁴⁾ №2/5. **БАРАБАН** (шумний вид), у сс. डिण्डिम **ḍiṇḍima m.** 1. шум барабана. Та ж сама лексема у середньому роді озн. вид барабана (чит. "діньдіма", Коч. – С. 229). डिण्डिमा **ḍiṇḍimā f.** див. डिण्डिम із подовженим останнім складом.

⁽⁵⁵⁾ №2/6. **БАРАБАН** – вид підвищеного звучання, у сс. डम् **ḍam (P. pr. dāmati** – звучання барабана; звучати (чит. "дям, дяматі", Коч. – С. 229).

⁽⁵⁶⁾ डमरिन् **ḍamarin m.** вид барабана, звучного на далекій відстані. I

डमह **ḍamaru m.** डमरिन् – те ж саме.

⁽⁵⁷⁾ डमर **ḍamara m.** – 1. хвилювання, 2. обурення, 3. бійка навкулачки.

⁽⁵⁸⁾ डम्ब् **ḍamb (P. pr. dambáyati – X)** – кидати, метати, викидати. Пох.: дуб.

⁽⁵⁹⁾ डम्बर **ḍambara m.** 1. шум; 2. метушня; 3. пишнота, краса.

⁽⁶⁰⁾ डम **ḍama m.** (чит. "дяма", Коч. – С. 229) – назва людини низької касті.

Пох.: в Галичині відоме слово ДЗЯМА і таке ж прізвище, що означає людину, постійно чимось невдоволену скривлену, плаксиву, непривітну.

⁽⁶¹⁾ №2/7. На відміну від попереднього тлумачення лексема "ДЯМБАРА" із заперечною часткою а- पाडम्बर **āḍāmbara m.** – 1. бараба́н, 2. шум, гамір, 3. шумна, галаслива поведінка, 4. голосна розмова.

⁽⁶²⁾ №2/8. मृदङ्ग **mṛdañ-ga m.** – вид барабана з ніжним і м'яким звуком, що призначається для кімнатного супроводу співу. Тобто, МИРНИЙ. Це демонструють пох. у сс.: मृदु **mṛdú** – 1. м'який, 2. слабкий, 3. повільний. Іменники *m.*, *n.* – м'якість, слабкість, повільність.

⁽⁶³⁾ मृदुक **mṛduka** – короткий, ніжний звук (чит. "мрьдук"; Коч. – С. 220).

⁽⁶⁴⁾ मृदुगिर् **mṛdu-gir bah.** – ніжноголосий, солодкоголосий.

⁽⁶⁵⁾ №2/9. **mṛdu-tikṣṇa dv**(Коч.–С.520;чит. “мрьдутіксня”) – барабан, що дає короткий і несамовитий голос водночас.

⁽⁶⁶⁾ №2/10. БАРАБАН для ПОМЕРЛИХ – मृरज **muraḥa m.** – вид барабана із особливо траурним звучанням (чит. "мурайя"; Коч. – С. 517).

⁽⁶⁷⁾ №2/11. БАРАБАН ДЛЯ ЧОЛОВІЧОЇ РОЗВАГИ різного калібру, але помірного тембру. Наприклад: पटह **paṭaha m., n.** барабан (чит. "ПАТЯГА"; Коч. – С. 362). Пох. в укр. м.: ПАТЯКАТИ (часто говорити, повторюючись).

⁽⁶⁸⁾ №2/12. БАРАБАН із глибоким повітряним простором, що дає особливий звук. У сс. **púṣkara n.** – барабан із особливим подовженим повітряним простором: хобот слона в кінці; голубий лотос; заглибина ложки; вид журавля. Ніхто не заперечуватиме, що тут само напрошується асоціативне поняття ПУШКАР і ПУШКА У РОЗУМІННІ посуд і зброя (в рос. м.). Вимовляється у сс. "пушкара" (Коч. – С. 400).

⁽⁶⁹⁾ №2/14. **puṣkalá** (чит. "пушкала"; Коч. – С. 401) – 1. БАРАБАН голосний, краший, багатий, рясний; 2. заглиблення в ложці.

Можна собі уявити музичну налаштованість наших прадідів, адже вони в одних барабанах відчували аж 14 відтінків голосу. Радісно, що це передалося, а може, й удосконалилось у сучасних індусів. Барабани додають мелодії такту, а танцюристам – почуття музичного твору.

ОДА, у сс. ⁽⁷⁰⁾ ष **prastava m.** (чит. пристава; Коч. – С. 446) – ОДА, величальна пісня, хвалебна пісня. Пох.: приставляти, пристава.

СОНАТА У сс. ⁽⁷¹⁾ सनता **sanátā adv.** і सनत् **sanat adv.** – вічно, з давніх пір. Прикметник सनत् **sanatna** – вічний, безмежний.

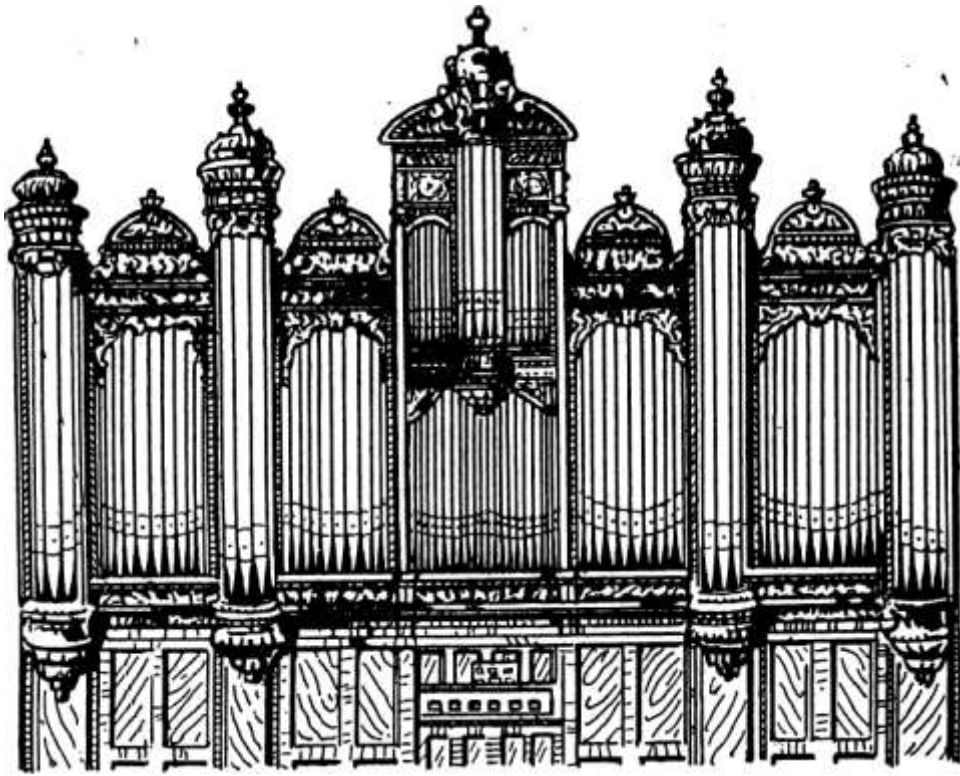
ДУМА, у сс. ⁽⁷²⁾ **dhaumya m.** (чит. думія, дум'я; Коч. – С. 308) – мудрість священного жерця чи брахмана; мудрець від Бога; домашній жрець і наставник; наставник чи провідник народу. Пох.: думати, видумувати.

СЛАВЕНЬ, ГИМН (священний), у сс. ⁽⁷³⁾ छन्दस् **chandas n.** – 1. священний СЛАВЕНЬ чи ГИМН; добірна мова до цього ГИМНУ; 2. віршування та його розміри; 3. пісня; 4. задоволення; 5. бажання (чит. "хандас"; Коч. – С. 215). Пох.: в українській сучасній мові прізвища Хандусь (Волинь) і Хандус (Львів). Це підтверджується пох. у сс. छन्दु **chandu** (чит. "ХАНДУ", чит. "ханду", С.215) – приємний, улюблений, люб'язний.

⁽⁷⁴⁾ **ОРГАНИ** – музичний інструмент.

У Санскриті є кілька слів із асоціативним відтінком лексичного значення. **arhaṇa** (чит. "арганя", Коч. – С.72) – 1. той, що заслуговує пошани і поваги; 2. *n.* пошана, повага.

Таблиця №29.

Орган

(75) **arhaṇū f.** – честь, слава, повага, пошана.(див.Коч.–С. 72).

(76) **árhant** – 1. той, що заслуговує пошани; гідний, достойний; 2. *m.* шанована особа; знаменитість.

(77) **arhay** (caus. від –(чит. “аргай”) – 1. шанувати, поважати, бути гідним і пошанівливим.

Отже, назва муз. інструмента ОРГАНИ була визначена вже дуже і дуже давно. Тобто була основа для даної назви при відповідному винаході такого "поважного і шановного інструмента, що для всіх нас приносить лишень славу і честь". Корінна основа цієї лексеми "арг" дала чимало похідних, що їх приписують тільки грецькій мові. Але... без знання САНСКРИТУ...

Тож пригляньмося свідомо, зі знанням історії, і побачимо, що вся ота АРХАЇКА "грецьких" лексем набула в першу чергу із праукраїнської мови, яка дала світові САНСКРИТ. А ще є: архаїзм, археологія, архангел, Архангельськ, археограф, археолог, Архан, Архип, Плутарх, монарх, архів, архіваріус, архієпископ, архієрей, архіпелаг, архітектоніка, архітектор, архітектура, архітрав,

олігарх, патрі-арх, екс-арх, філ-арх, парх, ієрарх, тетрарх, шарх, ім'я Аріст-арх та АРХІмед, анархія з усіма похідними лексемами – анархізм, -ний тощо.

(78) **ШУМ, ШЕЛЕСТ**, у сс. **मर्मर marmara**: 1. шумний, шелестивий, шумкий, гомінливий, галасливий; 2. *m.* шум, шелест, шелестун, шелестівка, що й було дуже популярне в час виконання первісної музики. Це наявне якраз у музичному секстеті с. Мізин. Шумовими шелестівками користуються і сучасні оркестри чи ансамблі, тільки досконалішої форми та вигляду.

(79) **ДУТИ в ТРУБУ, ФУТЬКАТИ, ФІТЬКАТИ, ФЕКАТИ** та вигук **ФЕ! ФЕ-Е!**

Початки всіх тих лексем і вигуків виявляємо в САНСКРИТІ (Коч. –С. 460) **फुत्** **phui** – звуконаслідування крику, скіміння, стогону, виття.

(80) **फुत्कर्** (чит. „футкар” або „футькар” (пізніше, близько II тис. до н. е.), що означає: а) дути в трубу, трубити; б) кричати, вити; в) вити ревом, ревіти, кричати несамовито; г) хропіти, пищати.

(81) **फुत्कार phut-kāra m.** = крик, рев, вереск, несамовитий крик. А походить той крик від сс. **फुट phuṭa m., n.** – ЗМІЯ, гадюча шкіра. Звичайно, при зустрічі з такою "радістю", від несподіванки народ кричав шалено. (Читається у сс. "пгутья", значно пізніше, у II тис. до н. е., ця лексема почала читатися на материковій мові, у її західних говорах як "ФУТЯ", із пізнішим переходом у "ФЕТЯ" і "ФЕ, ФЕ!" Все це не вкрадено і не запозичено ні з турецької, ні з німецької. То є наше від самого народження із первісного Королевого на Закарпатті. Доводить САНСКРИТ.

(82) **फेत्कार phet-kāra m.** див. **फेत्कार**.

(83) **फेत्कार phet-kāra m.** – рев, крик несамовитий, вереск.

(84) **फेत्कारिन् phet-kārin** – той, що виє і реве, ніби з перестрашу.

(85) **फेरव phe-rava m.** – 1. шакал, рев домовика чи нечистої (чит. „фе-рава”)...

Всі ці приклади наводять на глибокі роздуми про нестачу фахівців для вивчення нашої прамови – САНСКРИТУ. А наші мовознавці стають на шлях

диверсії, неначе хтось утримує їх у вірності валуєвським поглядам на "какой-то южно-русский говор".

⁽⁸⁶⁾ **БАС (ГОЛОС)**, у сс. **भास् I bhās** (*Ā. pr. bhāsate – I; fut. bhāsiyāte; pf. babhāse; aor. ábhāsiṣṭa*) – 1. сяяти, сіяти; 2. бути осяйним чи осяяним та освітленим (якоюсь думкою чи ідеєю); 3. бути явним, очевидним, бажаним. Пох.: басистий, прізви. Басистюк.

⁽⁸⁷⁾ **भास् II bhās f.** – блиск, світло, сяйво, якесь сильне явлення чогось.

⁽⁸⁸⁾ **भास bhāsá m.** – 1. див. भास्; 2. якоїсь їстівної пташини сорт чи вид; 3. Ім'я Баса, славетного драматурга II – III століть в Індії.

⁽⁸⁹⁾ **भासन bhāsana n.** 1. див. भास् II; 2. виступ, ява, поява, з'ява (Коч. – С. 480). Пох.: бажання, бажаний.

⁽⁹⁰⁾ **भासक bhāsaka** – 1. видатний, що появляється; 2. назва античного поета чи співця. Пох.: укр. прізвища БАЗАКА, БАЗАКІН.

⁽⁹¹⁾ **भासस् I bhāsas n.** (чит. "басас", пізніше "базас") – 1. світло; 2. промінь.

⁽⁹¹⁾ **भासस् II bhāsas n.** – їжа, харч, корм. Пох. база, база+ар=БАЗАР.

⁽⁹²⁾ **°भासिन् bhāsin** – той, що сяє, виблискує, світиться (Коч. – С. 481).

⁽⁹³⁾ **भासुर bhāsura** – див. °भासिन्. У нашій мові донині живе слово БАСЮРА у значенні сильно вираженого басистого голосу з грубим оксамитовим відтінком і прізвища Басюк і БАСЮРА. Крім того, в побуті вживається на означення тієї особи, яка має дуже грубий басистий голос: БАСЮРА, СОБАЦЮРА, ШЕВЕЛЮРА, БАЮРА, ПСЮРА, ТАНЦЮРА, МАКЛЮРА, ПЕТЛЮРА, АВАНТЮРА, ЦЮРА тощо.

⁽⁹⁴⁾ **भारकर bhās-kara** – 1. той, що дає світло і блиск; 2. м. СОНЦЕ.

⁽⁹⁵⁾ **भारमन bhāsmana** – зроблений із попелу. Пох.: басман – грубий штрих, знак від удару нагаєм на тілі.

(96) **भारवन्त् bhāsvant** – 1. той, що світиться; 2. *m.* – СОНЦЕ.

(97) **भारवर bhāsvara** – те, що й **भारवन्त्**.

(98) **भारकराचार्य bhāskarācārya (bhāskara+ācārya) m.** – **БАСКАРАЧАРИЯ** – славетний математик і астроном XII ст. в Індії (Коч. – С. 481). Той, що налагоджує щось на лад. Майстер, налагоджувальник музичних інструментів.

(99) **पधिय्य ādhijya** – 1. той, що натягує тязиву лука; 2. той, що натягує струни (в муз. інструменті). Пох.: у латинській мові – "одіозус" – одіозний – ненависний, поганий, неприємний, небажаний, неприйнятний, що викликав до себе негативне ставлення.

ЗВУК у сс. має дуже багато назв і значень, а саме:

(100) **वेकुरा bekurā f.** 1. голос; 2. звук (Коч. – С. 469). ПОХ.: лемківські прізвища Бекера, Бекура, Бекур, у Львові – Бекало та дієслово „бекати”, бекач. Коли ж теля часто бекає чи мекає, на Львівщині його називають ніжно БЕКУНЬО, даючи йому "їстоньки".

(101) **ЗВУК** у первісному звучанні: **ट ङ ता m.** звук (чит. "ТЯ", Коч. – С. 228). Та первісна частка, на сучасний погляд, входить у багато кореневих основ у Санскриті та в сучасній українській мові. Похідні у сс.: **तां-कारा m.** 1. крик; 2. вереск; 3. звук, дзвін (відчуття гудіння дзвону).

(102) **टंकार तां-कारा** – 1. джуміння, гудіння; 2. дзижчання, дзумкання, дзиготіти, двиготіти; 3. дзига, фуркало).

(103) **टंकृत तां-कृता n.** див. टंकार. (Коч.

(104) **टांकार तां-कारा m.** див. дзвін; звук, звук дзвону, крик, виття, зойкання.

(105) **टांकारित तां-कारिता m.** див. टंकार. Пох.: тянькати, ценькати. Тут кожне слово утаємничує в собі первісне ТЯ, тобто звучання праці.

⁽¹⁰⁶⁾ ЗВУК ШУМНИЙ: निर्ह्राद – **nirhrāda m.** 1. шум; 2. звук; 3. тон (чит. "нірграда", Коч. – С. 342).

⁽¹⁰⁷⁾ निर्ह्रादिर् **nirhrādin** – той, що звучить, шумить, галасує великим розголосом на всі заставки (дослівно: той звук, шум, що безперервно виходить).
Пох.: град, градовина. Прізвища: Град, Градовий; на Буковині: Градинар, Градник, Градович, Градовський, Градчук; лем.: Градяк.

Тут префікс "нір-" має те саме значення, що й "низ-" у слові низхідний, низ, низка і т. д.

⁽¹⁰⁸⁾ ЗВУК ДЗВІНКИЙ, у сс. निह्वान **nidhvāna m.** – звук, звук дуже дзвінкий (Коч. – С. 329); чит. на українському ґрунті "нідгвана", пізніше, у III–II тис. до н. е. – НІДЗВАНА, бо придихове [ДГ] поступово переходить у ДЗ, ДЖ. Тому ДГВАН дало ДЗВАН, потім ДЗВІН.

⁽¹⁰⁹⁾ У сс. निनाद **nināda m.** і निनदित **ninadita n.** і निनद **ninada m., n.** – звук; шум; крик, вереск (Коч. – С. 313, чит. "ніна́да, нінаді́та"). Так ми довідуємося, що нинішнє російське слово "НЕНА́ДА" означає "НЕ ШУМИ! НЕ РОБИ ГАЛАСУ!", тобто "НЕ ГАЛАСУЙ!".

⁽¹¹⁰⁾ У сс. °निनादिन् – **ninādin** – той, що створює звук; що звучить; той, що грає на якомусь музичному інструменті (Коч. – С. 329; чит. "ніна́дін").

⁽¹¹¹⁾ ЗВУК БАРИТОНА, у сс. मांसल **māṅsala** – 1. густий звук баритона; 2. оксамитний баритон; 3. м'ясистий (Коч. – С. 507; чит.: "мансала", від слова "манса", у сс. – м'ясо).

⁽¹¹²⁾ ЗВУЧАТИ (ревіти), у сс. मृ I (*P. pr. mīmāti* – III; *pf. mīmāya*; *aor. āmimet*) – означає: 1. звучати; 2. мекати, ревіти, мукати.

⁽¹¹³⁾ ЗВУК, що підсилюється, у сс. मूर्छन **mūrchanā** – звук, що підсилюється.
Пох.: муркання, муркотіти.

मूर्छना **mūrchanā f.** – 1. звук; 2. зомління.

⁽¹¹⁴⁾ मूर्छा **mūrchā f.**, див. मूर्च्छना (Коч. – С. 517), чит. "мурхана", в новішу пору – "мурчана" і "муркана". Пох.: муркання, Мурка, Мурчик, муркотіння. Лем. прізви. МУРЧАК, Мархевка Городоцького району, що на Львівщині.

⁽¹¹⁵⁾ ЗВУК ВІДБИВАНИЙ, періодичний із тактом, у сс. झ II **jha m.** (Коч. – С. 228, чит. "йга"), у II тис. до н. е. починає читатися "ЗВА". Але в Галичині в живій розмові можна почути-вигук "І-іга-га!" при виклику коня чи молодого жеребця. Виявляється, то не є звуконаслідування, а первісна форма виклику, що й пізнаємо із Санскриту. У сс. "ЙГА" озн.: 1. відбивання звукового такту; 2. звук, шум, дзвін. Те саме значення подають ще три лексеми у сс. झांकार **jham-kāra m.** (див. झ II; 2). Пох.: звати, кликати.

⁽¹¹⁶⁾ झांकृति **jham-kṛti f.** (див. झ II 2) та झांकारित **jham-kārita n.** (див. झ II 2)

⁽¹¹⁷⁾ झांकारिन् **jham-kārin** – той, що дзвенить, шумить і гуде, визиває.

⁽¹¹⁸⁾ У сс. झञ्झा **jhañjhā f.** – шум (вітру), звуки свисту вітровою.

झण् **jhaṅ (P. pr. jhānati** – І.звучати. Пох. – звати, дзвонити.

झणत्कार **jhaṅat-kāra m.** – безперервне звучання, постійний звук і шум, галас, колотнеча, нервові збурення.

⁽¹¹⁹⁾ ЗВУК ВИСОКОЇ ВИТОНЧЕНОСТІ. ТЕНОР.

У сс. तान **tāna** – 1. *m.* нитка, тонке волокно; 2. пісня протяжна і на високих тонах у старанно витонченому виконанні; 3. тремтіння, вібрація; 4. музична нота; 5. (сер. рід) розмір, протяжність; 6. долоня.

⁽¹²⁰⁾ तानव **tānava n.** – тонкість, змарнілість (чит. "канава"; Коч. – С. 239).

⁽¹²¹⁾ ТЕНОР – лексема складної побудови іменника "тана" із дієсловом पर्ज **arj (P. pr. ārjati – I; fut. arjisyāti; pf. ānārja; aor. ārjit)** – 1. брати; 2. досягати; 3. одержувати; 4. створювати (чит. "арь, арьяті", Коч. – С. 70). Поєднання цих двох слів "тана+арь=танаарь=танарь=танар=тенор – це "той, що досягає витонченості

вібрації голосу", або "той, що досягає високої тонкої ноти". Нині "арь" є словотворчим суфіксом (писар, дудар). Пох.: арія.

⁽¹²²⁾ Похідне у сс. **पर्जन arjana n.** – 1. здобуток; 2. надбання. Пох.: в українській історіографії первісна назва нашої Праукраїни звучала як ОРІЯНА. Це ж те саме НАДБАННЯ і ЗДОБУТОК.

Іван Кузич-Березовський пише про Україну найдавніших часів, називаючи її ОРІЯНА. Україною вже називають після прийняття Другого Трипільського КАЛЕНДАРЯ 21/22 березня 5508 року до н. е. і встановлення Сонцепоклонницької віри.

⁽¹²³⁾ **ЗВУК ГРУБИЙ, ВІДКРИТИЙ, ДУЖЕ ГОЛОСНИЙ І НИЗЬКОЇ ТОНАЛЬНОСТІ.** У сс. **राव rāva m.** – 1. рев; 2. звук великої сили, ревіння (Коч. – С. 545), чит. "ра́ва". Прадавнє слово живе донині у топонімі РАВА-РУСЬКА на Львівщині, с. Равське (Льв. обл.), Равщина Сокальського р-ну (Льв. обл.), Реваківці, Ревківці та Ревне (Бук.), Рєви і Рєвки (Сум.), Рєвова (Од.), Рєвуха (Хм.), Рєвівка (Крм.), Рєвушки (Вол.), Рєвушине (Плт.), Рєвуче (Хрк.); прізви. лем. Рєвак, по всій Україні є прізви.: Рєвич, Рєвій, Рєв'юк, Рєга, Рєгенчук і т. д. Поширення цієї корінної основи по всій Україні засвідчує прадавність цієї лексеми.

Похідне у сс. **रावण rāvaṇa m.** (чит. "раваня", Коч. – С. 545) означало назву міфологічного десятиголового демона, який ревом оглушував свою жертву перед знищенням чи поїданням.

⁽¹²⁴⁾ **रावन् I rāvan** – той, що дарує пожертву на благо храму.

⁽¹²⁵⁾ **रावन् II rāvan** і **राविन् rāvin** – той, що кричить, зове і закликає. Похідні: равін, рабін, ребе, ім'я Рєвека, Рєвула, Рєвокат, Рєбека та ін.

⁽¹²⁶⁾ У сс. **रावित rāvita n.** – звук; тон підсилений, голосний.

⁽¹²⁷⁾ **ЗВУКИ** у сс. мають дуже цікаві диференціації – від великих ревів, криків до шуму й переходу у спів. Така лексема **रस् ras** (*P. pr. rāsati – I; pf. rarāsa; aor.*

árasīt, árásīt) – 1. голосно, ревіти, ричати, шуміти; 2. співати. Пох. у нашій мові: разити, вразити, вражати, Разін, Разінковський, різати, разючий.

(128) **रसन I rasana n.** – 1. ричання, несамовитий крик; 2. звучання. Пох.: рожа (роза), прізви. Розан, Розанюк, Розанов та ін. (Коч. – С. 540, чит. "расана", пізніше – "разана").

(129) **महारव mahā-rava** 1. *m.* дуже голосний крик, рев; 2. той, що дуже голосно кричить; той, що дуже голосно звучить (Коч. – С. 504, "мага-рава").

(130) **महाशब्द mahā-ṣabda m.** – дуже сильний звук (Коч. – С. 505, чит.: "мага-шабда". Похідних не виявлено).

(131) **महारवन mahā-svana** – 1. *m.* дзвінкий голос, голосний звук; 2. *прикм.:* міцний та голосний, дзвінкий.

(132) **महारवर mahā-svara** див. महारवन 2.

(133) **प्ररवन prasvana m.** – 1. звук; 2. шум (Коч. – С. 447, чит. "празвана"). Означає "сильний віддалений звук". Пох.: продзвонити, прозвучати, прозваний і т. д.

(134) **परिवन् parisvan** – (форми дієслова див. रवन्) – дзвеніти і звучати навколо. Пох.: передзвін, передзвонювати тощо.

(135) **ЗВУК**, що створюємо навколо себе. У сс. **रवन् sván** (Коч. – С. 763; чит. СВАН) (*P. pr. svánati – I; fut. svanisyáti; pf. sasvāna; aor. āsvanīt; ásvānīt; pp. svanítá*) – 1. створювати звук біля себе, створювати шум; звучати; 2. шуміти; 3. хропіти. Коли ж вичитувати це дієслово у первісному звучанні фонемі [С], котра згодом, через тисячоліття, в нашій українській мові дала фонему [З], [Ш] і [Ж], то з'являються "сванаті", "асваніт", що дало назву тому явищу в житті людини, коли вона сама створює шум, крик, гармидер біля себе, таке явище ототожнюється з неохайною твариною свинею, психологічно стає прообразом чи зразком для назви людини та дієслова ⁽¹³⁶⁾ "СВИНЯЧИТИ", котре, на диво, вельми давнє.

⁽¹³⁷⁾ **रवन svaná m.** 1.звук; 2. шум, шум вітру і води; 3. тарахкання, гримотіння, клекіт; 4. ревіння звіра; 5. спів і щебетання птахів.

⁽¹³⁸⁾ **रवनय् svanay** (caus. від रवन्) – 1. змушувати звучати, спонукати до звучання, до співу; 2. прикрашати (Коч. – С. 763, чит. "званай", хоч первісне звучання – "сванай"); близьке до сучасних українських слів дзвонар, дзвони, зови та ін.

⁽¹³⁹⁾ **र वनवन्त् svanavant** – шумний, ворохобний, неспокійний, каламутний (Коч. – С. 763, чит. "с[з]ванавант"). Хоч і не вживаємо такої форми лексеми, але відчуваємо у звучанні її далеке відлуння рідної давнини, що звучить у сучасній нашій мові.

⁽¹⁴⁰⁾ **ЗВУК ОГОЛОШЕННЯ з трибуни чи сцени.**

प्रघाष praghoṣa m. – звук, шум, крик виразного оголошення (Коч. – С. 411, чит. первісно "прагося", пізніше – "пражося").

⁽¹⁴¹⁾ **ЗВУК під час ДІЯЛЬНОСТІ** людини та бджоли. У сс. цікаво звучить: **शिञ्ज् षिंज्** (*Ā. pr. ṣiṅkté – II; aor. áṣiṅjiṣṭa; pp. ṣiṅjita*) – 1. звучати; 2. калатати під час праці, дзвеніти, джуміти, дзенькати, шурхотіти. Іменник **शिञ्ज् षिंजा f.** – 1. дзвін, дзенькіт, шурхіт; 2. шум, шелест, гудіння дзвону. Пригляньмося уважно до тих слів (Коч. – С. 644, вимовляється "чінь, ...чініта"), їхня артикуляція дає відчуття, що це прадавнє звучання сучасних українських слів ЧИНИТИ, ЧИН. Це ж і є звуки та шуми під час праці людини, бджоли чи будь-якої істоти. Тобто це і є ті прижиттєві звуки людської діяльності: ЧИНИТИ, прізви. ЧИНЬКА, Чинчик, гуц. Чинбарик, Чинбарович, Чинбар.

⁽¹⁴²⁾ **ЗВУК СИЛИ, ШВИДКОСТІ Й БОРОТЬБИ.** У сс. **वाज vāja m.** – 1. звук, тон; 2. сила, швидкість; 3. боротьба; 4. перемога; 5. здобуток; 6. нагорода; 7. шум води; 8. крила (чит. "вая"; Коч. – С. 574). Пох.: ваяти, вайло, вайлуватий. Прізви. Вайло (за Ю. К. Редьком),

⁽¹⁴³⁾ **ЗВУК, ЗВУЧАТИ.** वृश् *vāṣ* (*Ā. pr. vāṣyate – IV; fut. vāṣiṣyáte; pf. vavāṣé; aor. ávāṣiṣṭa; pp. vāṣitá*) – 1. звучати; 2. ревіти, вити, кричати; 3. співати (про птахів, щебетати) (Коч. – С. 579; чит. "вач, вашяте, васіща..."). Пох.: прізви. Вацик, Ващенко, Ващак, Ващук, Ващишин...

⁽¹⁴⁴⁾ वृश *vāṣá* – шумливий, той, що шумить.

⁽¹⁴⁵⁾ वृशक *vāṣaka* – той, що кряхтить, каркає, скрегоче.

⁽¹⁴⁶⁾ वृशित *vāṣita n.* – 1. рев; ревіння, виття, вой, що виє і каркає.

⁽¹⁴⁷⁾ वृशिन *vāṣin* – той, що сильно звучить, реве і виє (Коч. – С. 579).

Пох.: відоме прізви. англ. ВАЦЕН та ім'я ВАЦІН.

За тривалі тисячоліття змінювалася чи вдосконалювалася семантика багатьох первісних слів. Одні набували багатозначності і нового життя в нашій мові, інші лексеми редукувалися з плином часу у вигуки або суфікси та префікси, збагачуючи тим самим бурхливий розвиток найдавнішої багатющої праукраїнської мови. Багато стародавніх слів залишилися жити в прізвищах. Їхня семантика може визначитися докладно тільки за допомогою словників САНСКРИТУ – нашої прамови.

⁽¹⁴⁸⁾ **ГРАТИ.** У сс. गुद् *gud* (*Ā. pr. gódate – I; pf. jugudé; aor. ágodiṣṭa; pp. guditá*) значає: ГРАТИ (гудіти в українській мові та в багатьох інших слов'янських мовах). Наприклад, у чеській та словацькій мовах слово ГУДБА означає МУЗИКА, ОРКЕСТР і т. д. В українській мові є величезна кількість похідних слів: ⁽¹⁴⁹⁾ ГУДІТИ, ГУЧОК (муз. інструмент), ГУДАК, ГУДАЧКО – музиканти, нині побутує у прізвищах – Гуденко, Гудемчук, Гудем'як, Гудема, Гудима, Гудко, Гудяк, Гудан, Гуда тощо (у сс. чит. "гуд, годате"; Коч. – С. 194). Фонема [Г] в даній лексемі перейшла в фонему [Г] ще в праукраїнській мові у ДРУГОМУ тисячолітті до н. е., звідки передалася в інші мови, зазнаючи різних фонетичних змін.

Українська лексема ГУК є в багатьох середньоазійських мовах, зокрема в афганській і туркменській. У туркменській мові значення ГУК ("гу:к") майже

тотожне із українською: 1. подавати голос, відкликуватися; 2. повідомляти, давати знати.

⁽¹⁵⁰⁾ **СОПЛКА**. У сс. वश I *vañśa m.* – 1. бамбук; 2. СОПЛКА – музичний інструмент із того ж бамбука (чит. "ванча", Коч. – С. 559). Пох.: прізви. Ванча, Ванчицький (лемк.).

⁽¹⁵¹⁾ तूण *tūṇa m.* – сагайдак. तूणी *tūṇī f.* див. तूण – сагайдак.

⁽¹⁵²⁾ तूणव *tūṇava m.* – флейта, сопілка, дуда (чит. "тунява", Коч. – С. 245).

⁽¹⁵³⁾ तूणवध्म *tūṇava-dhma m.* – чит. "тунява-дма" = "той, що дме у сопілку").

Нова лексема "дма" у нашій мові дала чимало похідних: дути, продувати, продувач, продувало та ін. Означає: сопілка, дудар, флейтист.

Суто українська назва СОПЛКА утворилася на нашій землі, тобто на материковій ділянці нашої прамови, досить оригінально і з цікавим первісним значенням та глибоким відчуттям чудодійного впливу сопілкових мелодійних звуків на душу слухачів у прадавні первісні часи. Відомо, що сопілка відома на українській Гуцульщині вже 150 тисяч років тому (див. таблицю № 2), її виявив український вчений-археолог О. П. ЧЕРНИШ у селі Молодове на Буковині. А це значить, за 30 тисяч років після легендарного і страхітливого ПОТОПУ на наших землях і всієї північно-західної та більшої частини східної Європи. Тут було найбільше нищення поверхні Землі, де уціліло верхів'я карпатських гір, котре назвав народ АТЛАНТИДА – у значенні "тривале терпіння білих". А це означає, що білу расу врятував Всевишній на теренах Карпатського острова=Атлантиди. Цей народ не міг довго сидіти без мелодійної музики, без тої розваги з мелодією. Свідком цього періоду в нашій праісторії і є наше складне слово **СО-ПЛКА**. Звичайно, початкова форма цієї назви звучала у первісному озвученні. Але в процесі тисячоліть відбулося спрощення і перехід голосних звуків у характерну українську закономірність мовного перетворення наших голосних звуків.

Отже, прадавня перша половина лексеми ⁽¹⁵⁴⁾ **СОПЛКА ऋ sā** (Коч. – С. 721; чит. СА) озн.: 1. досягати, одержувати; 2. володіти; 3. дарувати, нагороджувати.

Друга коренева частина слова: ⁽¹⁵⁵⁾ पुलक pulaka m. – (чит. "пуляка", пізніше – "пулака", де фонема [Л] вимовляється пом'якшено як "полтавське" чи "гуцульське"; Коч. – С. 400), що означає *"той, хто хвилює, викликає радість, іноді страх аж до підняття волосків на тілі"*. Коли з'єднаємо обидві половини лексеми, виходить: СА+ПУЛАКА=" хвилювати, радіти та, що здатна й страшити, аж до підйому волосків на тілі". Очевидно, первісна СОПЛКА мала дещо інший голос, ніж нинішня сопілка, бо первісна була зроблена із трубчастої кістки оленя. Але для нас головне, що в ту глибоку давнину вже існував продуктивний музичний інструмент, який змушував людей хвилюватися і радіти, забавлятися в годину дозвілля не одним ударом у дошку чи бубен, а відчуваючи мелодію свого існування, що й створювало національний МЕЛОС нашого народу протягом багатьох тисячоліть. Ось чому "наша дума, наша пісня не вмере, не загине" (Т. Шевченко), бо її коріння сягають історичної глибини аж 150 тисяч років(О.П. ЧЕРНИШ). Це підтверджують пізніші археологічні знахідки у самому Молодовому та с. МІЗИН Чернігівської області(І.Г. ПІДОПЛІЧКО). Шкода, що наші вороги й донині не переконалися у незнищенності української величі у світі, про що й доводять похідні слова.

Про пом'якшення фонем [Л] у цьому слові говорять похідні дієслова ПОЛЯКАТИ, ЛЯКЛИВИЙ і прізвища САПЕЛЯК, САПЕЛЮК (м. Львів), САПИЛЮ, САПУЛА. А лемки зберегли такі первісну форму – САПУЛЯК. Та й прадавня бойківсько-лемківська форма назви ПУЛЯКИ=поляки стає виправданою, бо вони віддавна часто лякали нападами на наших прадідів зі своїх північних лісистих і піщаних земель. І все це довідуємось із САНСКРИТУ і праісторії наших народів.

СУЧАСНЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ СТАРОДАВНЬОЇ СОПЛКИ

ТАБЛИЦЯ № 30.

ТАБЛИЦЯ № 31. ПРОДОВЖЕННЯ РІЗНОВИДІВ СОПЛКИ – КУВИЦЯ, СВІРІЛЬ І РІЖОК (РІГ).

Кувиця, свиріль (рос. назва "свирель") – назви одного і того ж музичного інструмента. У Європі ще називають "флейта Пана" (див. на малюнку). То є майже

ті ж самі сопілки із закритим дном та внутрішніми отворами, що повернені до обличчя музики. Боками з'єднані між собою. Їх може бути до 17.

Має приємний голос, у поєднанні із звуками інших сопілкових отворів благодатно впливає на слухачів.

У сс. ⁽¹⁵⁶⁾ **СВИРІЛЬ** складається із двох основ: **स्वर् IV svár (indc)** – священне слово (дослівно небо, світло, сонце). Чит. СВАР (пох.: Сварник – прізви.) і ЗВА (пох.: ЗВАРИЧ, Зваричевський, Зварчук тощо; Коч. – С. 942) і ⁽¹⁵⁷⁾ **एला elā f.** у знач.: 1. провідник; 2. кардамон; 3. розмір віршованого твору. Пох.: Елада, ім'я ЕЛЯ, еліта, елітарний, ЕЛЬба, ЕЛЬбрус, Ельдорадо, ЕЛЬтон, ЕЛЕватор, ЕЛЕгія, Електора, ЕЛЕктрика, ЕЛЕмент, ЕЛпс тощо. Разом: СВАР+ЕЛЯ=СВАРЕЛЯ, СВАРЕЛЬ, українське СВАРІЛЬ, що означає "та, що веде до священного слова", або "та, що змушує заспівати Небо, Сонце і всю Землю". А це прекрасно!

⁽¹⁵⁸⁾ **РІГ, РІЖОК**. У сс. **रोह róha** – 1. той, що підноситься догори; 2. що скаче верхи; 3. ріст, висота, як і слово **रोहण róhaṇa n.** – 1. той, що підноситься догори; 2. їде верхи; 3. сидіння; 4. зміцнення. Те саме два інших слова.

⁽¹⁵⁹⁾ **रोहक rohaka** – 1. той, що йде догори; 2. вершник.

⁽¹⁶⁰⁾ **रोहस् rohas n.** – 1. підняття догори; 2. висота.

РІГ, РІЖОК –також мунштуковий музичний інструмент. Спочатку створювали його із оленього або волового рогу, завдовжки до метра. Це був переважно вівчарський інструмент. Нині його використовують під час обрядів – колядок, новорічних забав та гуртових веселощів. Дуже модний здавна у Шотландії та Ірландії.

ТАБЛ. № 32. ТРЕМБІТА В НАШІЙ КУЛЬТУРІ ТА В САНСКРИТІ.

І сурма, і трембіта розпочали своє існування із Карпатської Гуцульщини у помірному безлюдді.

⁽¹⁶¹⁾ **ТРЕМБІТА** у сс. також складається із двох основ: 1. **त्राण trāna n.** (чит. "траня", Коч. – С. 250) означає "ЗАХИСТ, ОХОРОНА". І там же з тим самим значенням є **त्रामन् trāman n.**, див. **त्राण** + спаситель, і рятівник. Пох.: трам – деталь побудови хати для підтримування стелі та перекриття і скріплення двох протилежних стін. Друга частина назви ⁽¹⁶²⁾ **भित्त bhitta n.** (чит. "біта"; Коч. – С. 481) озн.: 1. відрізаний, відлучення, віддалення; 2. відламання на куски чогось; 3. стіна. Разом: "ТРАННЯ+БІТА"=ТРАННЯБІТА = в результаті закону спрощення та регресивної асиміляції фонем [Н] до губної [Б] утворюється прадавнє слово ТРЕМБІТА, що дослівно означає "**ПОРЯТУНОК чи ЗАХИСТ на ВІДЛЮДДЮ**", тобто на відлученні чи віддаленому місці від людей. Така ситуація трапилася в горах у наших гуцулів ще в доісторичні часи, де хата від хати через гору, через дебри – за багато кілометрів, а порятунку або для швидшої передачі інформації використовується різноголоса ТРЕМБІТА, яка має різні типи звуків і кодів. Ці звуки розуміють переважно тільки місцеві гуцули що дає зрозуміти віддаленим сусідам якийсь клопіт чи тривогу там, звідки лунають звуки тривожної просьби – про допомогу на похороні, від недуги або й пожежі. Особливоті тих звуків дуже допомагали партизанам УПА під час визвольних змагань. З тої причини після окупації Гуцульщини рубали Трембіти на тріскиХату спалювали, а мешканців ще живих вивозили в Сибір. Тому наша Трембіта є така ж національна героїня, як БАНДУРА.

⁽¹⁶³⁾ **СУРМА** у сс. також складається із двох основ: **सूर् sūr m.**, що означає "СОНЦЕ, НЕБО"; дієслова: ⁽¹⁶⁴⁾ **मत् I mā (P. pr. mīmati – III; pf. mīmāya; aor. āmīmet)** –1. звучати; 2. мекати, хвилювати; 3. ревіти. Разом: "сур+ма=СУМА="ЗВУЧАННЯ НЕБА", тобто "ЗВУЧАННЯ САМОГО БОГА СОНЦЯ". А це значить щось дуже і дуже важливе в житті громадян чи походах війська. Слово СУРМА кличе, звучить завжди велично і тривожно, як поклик Самого Бога, як заклик до оборони рідного краю від ворога. Тут знову маємо справу з назвою астрально-божественного типу поетичного характеру. Жодна

європейська мова не має такого закличного інструмента, який би так витлумачувався – "ЗВУК НЕБА" чи "ЗАКЛИК САМОГО БОГА" в обороні рідного краю. Виходить, що заклик до оборони України належить до відомства САМОГО ВСЕВИШНЬОГО.

⁽¹⁶⁵⁾ **ДУДА, ВОЛИНКА, КОЗА.**

Цей праукраїнський народний інструмент поширений не тільки в Україні, але й Болгарії, Англії та Шотландії. У сс. कोष *koṣa* озн.: 1. велика скарбниця здоров'я, комора дорогоцінностей, скриня; 2. бочка, відро, ящик; 3. опора (для домашнього годування дітей). Таке значення назви "коза" у давні часи (VII–IV тис. до н. е.), коли придбання кози для дому насправді було подією. Пізніше слово "КОЗА" набуває нечуваної багатозначності в асоціативному порядку і починає означати: 4. шафа; 5. словник; 6. збірка віршів; 7. брунька; 8. пуп'янок; 9. бот. чашечка (у квітці лотоса особливо); 10. кокон.

Цей інструмент називається тому КОЗОЮ, що він складається із козячої або овечої шкури (суцільно знятої вовною всередину), з якої роблять мішок – резервуар повітря для музичного інструмента. На місці шиї та передніх ніг прилаштовують музичні трубки (див. малюнок на ТАБЛИЦІ №.33). У сс. чит. "козя", Коч. – С. 174).

...**ДУДА.** У сс. दू *du* (*P. pr. dunóti – V; fut. doṣyáti; pf. dudáva; aor. ádoṣīt; pp. dutá*) (чит., як пишеться: "ду, дуноті, досяті", у перфекті є потрібне нам ДУДАВА, аорист – адосіт і pp. ДУТА; Коч. – С. 272. На стор. 306 є та ж сама ДУДАВА, лишень [Дг] придихове в обох випадках у значенні "роздув чи надув"). Із санскритського значення цієї лексеми видно, що дударі (ті, що грають на дуді) були дуже бідні люди. У сс. це озн.: не тільки 1. дуги, надувати, але й 2. мучитися, страждати; 3. бути охопленим горем та ін. труднощами; 4. горіти і згоряти. Мабуть, з того горя людина і вдається до сумного і мізерного зарібку, надуваючи мішок із козячої шкіри та витискаючи потрібну мелодію, часто в супроводі свого співучого голосу. Такі дударі часто були незрячими, у супроводі якоїсь дитини, як і кобзарі. Маємо неповторну співочу та жалісливо-плакучу картину збідованих емоцій у геніально скомпонованій обробці Миколи ЛЕОНТОВИЧА пісні "ДУДАРИК" ("Діду

мій – дударіку..."). Слова і мелодія цієї пісні з таким внутрішнім жалем і болючим переживанням змальовують картину життя в Україні, що жоден художник чи письменник не зумів передати.

⁽¹⁶⁶⁾ **ВОЛИНКА**

У сс. **वालि vāli m.** – цар, цариця.

⁽¹⁶⁷⁾ **इन iná** – 1. сильний, міцний, могутній; 2. *m.* сонце. Разом валі+іна=валіна=ЦАР чи **ЦАРИЦЯ СОНЦЯ**. Так утворилася назва нашої Волині. З того видно, що **ВОЛИНЬ**–"ВАЛИНА" походить від початку нового Трипільського КАЛЕНДАРЯ за СОНЯЧНИМ циклом 5508 року до н. е., як і м. Звягель, що означає "СВЯТО СОНЦЯ" або "Тріумф Сонцеклонників", та багато інших міст і сіл на предвічній території Праукраїни (лексема ВАЛІ – Коч. – С. 578, ІНА – Коч. – С. 103).

ТАБЛИЦЯ № 33.(див.

⁽¹⁶⁸⁾ Нинішній суфікс -КА у прадавні часи був багатозначним іменником і мав 8 значень, в т. ч. "радість, весілля". Тепер можна пригадати словотвір у Санскриті на теренах материкової мови: з'єднати КА (вимовл. з подовженим [А], Коч. – С. 144) з попередніми основами – вийде, ВАЛІ+ІНА+КА= після опрощення на ґрунті праукраїнської мови виходить ВАЛІНКА=ВОЛИНКА – "весілля чи радість ЦАРЯ СОНЦЯ". Це дає можливість і нагоду уявити радість і втіху, що давали народіві музика, ВОЛИНКА за часів Трипільської культури після 5508 року до н. е. Тепер можемо собі дозволити поставити у відповідну почерговість всі три назви, як нам підказує Сонце етимології у Санскриті: 1. – КОЗА; 2. – ВОЛИНКА; 3. (найновіша назва) – ДУДА (вона малює нам картину всіляких труднощів, починаючи із II тис. до н. е. – **(війни та вибухи на півдні України від "зустрічі" підземного газу із підземним ураном і чорноморським сірководнем. В результаті серії таких вибухів постало Азовське море, зменшився Кримський півострів і значно розширилися межі північних кордонів нинішнього Чорного моря. А це збіднювало населення)**). Кожна епоха в нашій історії має своє відображення у мові.

⁽¹⁶⁹⁾ **ЩО ТАКЕ ЛІРА?**

Чуємо не раз дивну отару слів: лірик, ліричний, ліризм, лірика, лірник, ліро-епічний, лірично-настроєний. Є прізвище **ЛІРНИК**, а на Буковині виявили навіть ЛІРНИКОВ. В Ірландії виявили ім'я ЛІР (Leag в англ. транскрипції, що озн. ПАСТУХ), що деколи виявляємо навіть у цілій Англії. А звідки ж це слово походить? Кажуть, із Греції. А чому ж корінну основу ЛІР виявляють наші археологи у написах на посуді в українській землі – в с. НЕЗВИСЬКО на Івано-Франківщині, у культурному шарі давниною 2700–2100 років до н. е.? Коли про Грецію ще пташки не співали, наші гончарі вже не тільки виробляли посуд, але й робили напис назви вміщеного у цій посудині. Розкопи велися у 50-ті роки ХХ ст. під керівництвом Т. ПАССЕК на глибині 2,15–2,55 м. Цей шар лежить нижче шару Трипільської культури і називається "ШАР ПЕРШОЇ ДУНАЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ – КУЛЬТУРИ НОЯ" (див.: Микола СУСЛОПАРОВ. Розшифрування найдавнішої писемності берегів Дніпра// Київ. – 1986. – №9. – С. 138–150). Подаємо оригінали записів та розшифрування їх.

ТАБЛИЦЯ № 34.

Малюнок 6

Малюнок 7

Розшифрування велося при порівнянні з багатьма мовами

Таблиця 6

В результаті

ЛІРНОА у сс. означає „**КРАСА НОЯ**” У III тис. до н. е. так наші предки називали БІЛУ ЛІЛЕЮ. В основі цієї трипільської назви приховуються два корені: **ЛІР** – **краса** (пох.: лірик, лірика, ліричний, англійське ім'я ЛІР). Інший корінь – **НОА**. **НОЙ** у сс. означає: *провідник народу, вождь, мудрець, філософ, державний діяч*. Посуд з написом „ЛІРНОА” призначений для зберігання олії з білої лілеї. Цей напис задокументовує писемність трипільців у III тис. до н. е. У процесі тривалого мовлення нашого єдиномовного пранароду ще в VII – IV тис. до н. е. сонорна фонема [P] у багатьох словах трансформувалася у лагіднішу сонорну фонему [L]. У результаті Санскрит фіксує лексему „ЛІЛА” з тим самим значенням. Тут має вплив фонема [L], котра, як і в сучасній українській мові, створює фонетичне явище

уподібнення – так зване явище „прогресивної асиміляції”. Та зміна фонем у нашій прамові обійшлася без зміни етимологічного значення. ЛІЛЕЯ – донині найкраща квітка. Окрім того, є ім’я ЛІЛЯ, ЛІЛЕЯ і лемківське ім’я ЛІЛЬО, ЛІЛЬКО ТА ЛЬКО.

Отже, наше слово у сс. *līla* повністю відповідає нашому визначенню ЛІРА. Виходить, що музичний інструмент ЛІРА приніс до наших днів ще давнішу епоху, ніж археологічне ЛІРНОА.

У сс. **लोला *līlī f.*** (чит. ЛІЛА, Коч. – С. 555) озн.: 1. краса; 2. забава, ігри; 3. жарти; 4. прикидатися, жартуючи.

⁽¹⁷⁰⁾ लोलाया (чит. ЛІЛАЙЯ) – жартома, навмисне.

⁽¹⁷¹⁾ लोलाभरण ***līlā-bharaṇa n.*** – прикраси (не дорогоцінні).

⁽¹⁷²⁾ लोलावतो ***līlāvati f.*** – красуня. Пох.: ліловий.

⁽¹⁷³⁾ लोलावन्त ***līlāvant*** – 1. забавний; 2. милий, захоплювальний.

Лексема "лілаваті" входить в утворення дієслова ЦІ-ЛУВАТИ.

Лірник Дмитро Погорілий. Малюнок Л. Жемчужникова.

ТАБЛИЦЯ № 35.

ТАБЛИЦЯ № 36.

ЛІРА і ЛІРНИКИ

Ліра.

К. Трутовський. Лірник у селянській хаті. *Літографія. 1859.*

Костжевський. Лірник подільський. *Кін. XIX ст.*

Е. Андріоллі. Лірник. *Дереворит. 1890 р.*

Е. Андріоллі. Український лірник. *1877 р.*

Бжишеговський. Сліпий український лірник із поводирем. *Кін. XIX ст.*

МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ (у сс. не названо вид інструмента)

⁽¹⁷⁴⁾ तूर्य ***I tūrya*** – четвертий.

तूर्य II **tūrya n.** – (чит. ТУРІЯ, Коч. – С. 246) – музичний інструмент.

Похідне: топонім ТУР'Є і ТУР'Я.

(175) **भाण्डवाघ bhāṇḍa-vādyā n.** (чит. "баньдя-вадія"; Коч. – С. 428) – муз. інструмент.

(176) **वादित्र vāditra n.** (чит. "вадітра"; Коч. – С. 575) – 1. музичний інструмент; 2. інструментальна музика; 3. музична вистава.

ТАНЕЦЬ. Почнемо із **नाट्यवेद nāṭya-veda n.** (чит. "натія" і "натя-веда"; Коч. – С. 321), що означає "НАУКА ПРО ТАНЦІ" або "ВЧЕННЯ ПРО ТАНЦІ". Виявляється, існувала така наука з давніх-давен у наших предків. Тому Україна має чимало закодованих рухів у давніх українських танцях – нескладних, ще праукраїнських жестів і вправ, що їх нинішні диверсанти, вдаючи невігласів, вилучають або замінюють звичайним маханням рук. Таким чином колоністори-русифікатори наближували наші танці до чужинецьких.

(177) **नाट्य nāṭya n.** – 1. танець; 2. пантоміма; 3. вистава (музична вистава).

(178) **नाट्यवेदी nāṭya-vedī f.** – сцена, місце вивчення вистави, місце вистави.

(179) **नाट्यशास्त्र nāṭya-ṣāstra n.** – те саме, що й **नाट्यवेद** (чит. "натя-веда"), що означає: 1. наука, теорія, підручник чи правильне повчання священного народного національного танцю. Про цю науку йдеться ще в "РІКТА-ВЕДА", вона ж РІГВЕДА", а також у стародавній заповіді наших праукраїнців "САМА-ВЕДА". Так за допомогою САНСКРИТУ ми нині можемо пізнати, що ця наука наших предків – для українців ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ нашої ери.

(180) **नाट्याचार्य nāṭyācārya (nāṭya+ācārya) m.** – учитель танців.

(181) **नाट्याचार्यक nāṭyācāryaka (nāṭya+ācāryaka) n.** – посада вчителя танців, праця вчителя танців (Коч. – С. 321).

(182) **नाट nāṭa m.** – танець; танцюрист (чит. "натя"; Коч. – С. 320).

(183) नाटक **nāṭaka** – 1. *m.* актор; 2. *n.* драма, вистава, п'еса. Пох.: натяк, натякати.

(184) नाटकीया **nāṭakīyā f.** – актриса, артистка (чит. "натякія"). Пох.: сучасне, тільки українське – НАТЯК, НАТЯКАТИ.

(185) नाटकीय **nāṭakīya** – драматичний, що стосується драми.

(186) नटराज **naṭa-rāja m.** – Володар танцю. – епітет Шіви, скульптурне зображення Шіви, що танцює.

(187) नर्त **narta** 1. *m.* – танець, танцюрист (чит. "нарта"; Коч. – С. 919). Пох.: нарти, лещата.

(188) वारमुख्य **vāra-mukhya m.** – танцюрист і співак.

(189) वारमुख्या **vāra-mukhyā f.** – танцюристка і співачка (чит. "вара-мукія"; Коч. – С. 577). Наші предки були великі танцюристи. Для них танець слугував закодованою молитвою до Всевишнього. Все це передалося індусам від наших переселенців із Праукраїни до Індії.

Український танець **АРКАН** належить до золотого фонду нації. До найдавнішого фонду Праукраїнської національної КУЛЬТУРИ.

Народ не тільки співав і записував свої мелодії, але й прекрасно співав, танцюючи. Багато танців українського народу є втіленням найдавніших радощів та ритуалів. Наприклад, танець АРКАН є найдавнішою даниною ВЕСНЯНОМУ СОНЦЮ. Саме слово АРКАН у Санскриті означає СОНЯЧНИЙ або, дослівно, "ЩО ДИХАЄ СОНЦЕМ". А ще докладніше: "СОНЦЕ, що вже оживає". Ми сьогодні можемо сміливо назвати: наш танець АРКАН – "ПРОБУДЖЕННЯ СОНЦЯ". До цієї ж серії належить багато танців, зокрема й КОЛОМІЙКА. В Галичині танцюють ВЕЛИКУ КОЛОМІЙКУ з багатьма танцюристами і МАЛУ КОЛОМІЙКУ на одну пару, тобто удвох, що, взявшись за руки навхрест, починають крутитися спочатку повільно, потім набирають щораз більше обертів, залежно від темпу музики чи мелодії пісні. Такий ГАЛИЦЬКИЙ ТИП КОЛОМІЙКИ НА ДВОХ нам подарував

ВСЕВИШНІЙ у золотому виробі наших предків із дорогоцінними камінцями, що знайшли археологи в с. МАРФОВКА біля КЕРЧІ. Знахідка VI–IV століть до н. е. (див. таблицю №38).

ТАБЛИЦЯ № 38. ПРАУКРАЇНСЬКІ ЗОЛОТІ ВИРОБИ VI–IV ст. до н. е.

Перша у вигляді давньої галицької коломийки, що є данина СОНЦЮ, інша у вигляді сучасної гуцульської ТАЙСТРИ із символом променистого СОНЦЯ в центрі, виявленої біля озера Борового колишнього Петропавловського округу в Казахстані в 1928 році (Із книги: ЗАСЕЦКАЯ И. П. Золотые украшения ГУННСКОЙ ЭПОХИ (По материалам ОСОБОЙ кладовой Государственного Эрмитажа). Л-град, 1975. – С. 18, 35, 48.

Гунська, тобто праукраїнська, держава існувала більше п'яти тисяч років до 375 р. нової ери, релігія – сонцепоклонництво. Тому виявляємо в сс. аж 149 синонімічних назв СОНЦЯ, величезну кількість прадавніх зображень БОГА тодішньої епохи – Даждь-Бога і силу-силенну гідронімів, топонімів та прізвищ разом з праукраїнськими іменами, котрі запозичили різні народи, не підозріваючи їхнього праукраїнського походження, що підтверджується у САНСКРИТІ.

⁽¹⁹³⁾ **СПИВЕЦЬ-ПАТРИОТ**, що оспівує велич держави та княжі подвиги.

У сс. **मागध māgadhā** – 1. *m.* співець-панегірист, співець веселоців.

मागधो māgadhī f. – 1. царівна Магадгі; 2. назва одного із пракритів.

माघ māghā m. nom. pr. – поет веселоців і щедрот, спів радості.

माघोन māghona n. – щедрість, щедроти (Коч. – С. 507; чит. "мага, магона, магада" – хоч індуси й донині вимовляють "магадга"). Але з часом на материковій (європейській) частині нашої прамови придихове [Гг] на ґрунті праукраїнської артикуляції звуків переходить у фонему [Ж]. Тому до основи МАЖА – наші предки додали частку °र -га, котра в даному разі служить за суфікс, словотворчий суфікс достатньо продуктивний у значенні: 1. "той, що дарує"; 2. „той, що дає взаємно, позичає”; 3. „той, що сприяє". Поєднання цих двох слів дає МАЖА+РА="той, що сприяє співу радості, той, що додає щедрості у співі радості".

Похідне: ⁽¹⁹⁴⁾ МАЖОР, -ний, МАЖОРНІСТЬ, МАЖОРИТАРНИЙ. Нині це слово вважають французьким. Шкода, що середньовіччя і новіші часи у Європі минали без глибокого знання САНСКРИТУ. Виявляється, це слово давно народилося в нашій праукраїнській мові. Отже, не тільки французьке...

⁽¹⁹⁵⁾ **СПИВЕЦЬ КНЯЖИЙ** (царський, величний, славний, достойний, "від БОГА"). У сс. गान्धर्वं *gāndharvá* – 1. співець народу та його князів; співець державницької (царської) величі; 2. (ч.) співець звичайний; 3. (с.) спів, пісня; 4. музика (Коч. – С. 192; чит. "гандарва").

⁽¹⁹⁶⁾ गान्धार *gāndhāra m.* – принц князівства на півночі Індії, що зветься ГАНДГАРВА і з назвою Дгритараштри. Пох.: ім'я ГАНДІ.

गान्धारो *gāndhārī f.* – принцеса, дружина принца Дгритараштри.

गान्धर्ववेद *gāndharva-veda m.* – наука, що вивчає питання МУЗИКИ, що входить до збірника багатьох наук Упавед.

⁽¹⁹⁷⁾ **ХОРОВОД, ХОРОВОД** пастухів або ХОРОВОД членів громади села на велике свято СВАРОГА чи ТРИЗУБА.

У сс. रास् *rās (Ā. pr. rāsate – I; pf. rarāsa; aor. ārāsiṣṭa)* – 1. звучати; 2. кричати, гуртовий спів, голосний спів молитви до Всевишнього. Пох.: разити, вражати, уразити, вразливий, разючий, вражаючий тощо.

रास *rāsa m.* (Коч. – С. 545) первісно вичитувалося РАСА, пізніше фонема [S] озвучується у сучасне [З] і виходить РАЗА. Озн. "громадський (пастуший) ХОРОВОД на честь Бога Сварога чи в час поклоніння ТРИЗУБОВІ серед літа (свято Трійці) в Індії на честь Бога Крішні). Наші предки вважали, що колективна голосна молитва у вигляді величавої пісні краще і скоріше доходить до Всевишнього з обов'язковим здійсненням бажання. Тому й виходили на ГОВЕРЛЮ 6 травня кожного року, де був відповідний ХРАМ і народ молився голосно про долю народу і держави та кожного зокрема. Можливо, завдяки цьому українські гуцули

зберегли досі свою первісну самобутність і всі знаки астрального кодування земного існування людини.

Що ж таке **ОРГІЯ?** ⁽¹⁹⁸⁾ У сс. पृथ्वी **arghya** – 1. цінний, вартісний; 2. значний; 3. достойний, гідний прийом гостей зі співом і радістю на свято ВАКХА – бога вина і радісних веселоців. Таке ж поняття оргії з найдавніших часів у грецькій мові.

У сс. अर्घ **arghá m.** – 1. ціна; 2. нагорода, почесний дарунок; 3. прийом гостей зі співом, радістю і жартами (Коч. – С. 70; чит. первісно "арга, аргія". В новіші часи, коли [Г] трансформувалося у фонему [Ж], чит. "аржія, аржа"). Пох.: прізви. Аржан, Аржана, Аржанов, Аржаткін, Аржевська, Аржамова (всі у Львові).

⁽¹⁹⁹⁾ **СПІВАТИ З ПОШАНОЮ і з ПОЧЕСТЮ, ВИХВАЛЯЮЧИ.** У сс. (Коч. – С. 672) संस्वर **saṅsvar** (форми див. रवर II) – 1. співати разом із кимось, у гурті чи в хорі; 2. оспівувати, вихвалити; 3. вітати співом пошани і величі. Таке вітання можна було почути у релігійних храмах, княжих дворах у день якоїсь урочистості або, в державному вимірі, на честь великої перемоги чи національного свята із додержанням обов'язкового ритуалу.

⁽²⁰⁰⁾ **СПІВЕЦЬ ПРИДВОРНИЙ** (хвалебний). У сс. बन्दिन् I **bandin m.** – 1. співець, бард; 2. хвалебний співець, придворний співець.

⁽²⁰¹⁾ **СПІВЕЦЬ, СПІВАК-ОРАТОР.** У сс. रेभ **rebhá** – 1. той, що звучить, промовляє; 2. т. співець, оратор, промовець, що закликає. Пох.: ребі (релігійний проповідник та оспівувач Божої величі у гебреїв).

⁽²⁰²⁾ **СПІВЕЦЬ-ПОЕТ і ВЧЕНИЙ.** У сс. विप्र **vípra m.** – 1. співець, поет; 2. учений, мудрець; 3. жрець (зокрема домашній жрець), брахман. Пох.: виправлений, випробуваний в розумінні досконалий, чесний і дуже справедливий, точний (фаховий співець).

⁽²⁰³⁾ **СПІВ.** У сс. उक्ति **ukti f.** – 1. спів; 2. слово, вираз; мова.

उकथ **ukthá n.** – 1. хвала, хвалебний славень; 2. заклик, звернення.

Пох.: учта, участь, тобто мати якусь частку у тій похвалі чи в будь-якій справі.

(204) उकथन् **ukíthín** – той, що вихваляє, оспівує (Коч. – С. 111, чит. "уктін"),
उकथ्य **ukthya** – вартісний (достойний) похвали та оспівування.

(205) СПІВ у супроводі музичних інструментів. У сс. उपगान **upagāna n.** (чит. "упагана"; Коч. – С. 123) – 1. спів із музичним супроводом; 2. музичний супровід якогось пісенного твору.

(206) СПІВАТИ ВЕЛИЧАЛЬНО, ПОЧЕСНО ВІТАТИ із ПІСНЕЮ. У сс. अर्च् **arc** (*P. pr. árcati* – I; *fut. arcisyáti*; *pf. ānárca*; *aor. árcīt*) – 1. сяяти, випромінювати; 2. співати; 3. оспівувати, вихваляти; 4. поважати, шанувати; 5. вітати шанобливо, співаючи (Коч. – С. 70; чит.: арч, арчати. Хоч первісно читалось "арц, арцаті..."). Пох.: Арчан; прізви. Арцаб, Арцаба, Арцишевський, Арцем'юк; топ. Арциз (Одещ.).

(207) ПОШАНА, ПОВАГА. У сс. अर्चन **arcana n.** – повага, пошана.

अर्चय् **arcay** (*caus. від अर्च्*) – поважати, шанувати, зустрічати з пошаною.

(208) СПІВ, співо́че ЗВУЧАННЯ. У сс. वाद **vāda m.** – 1. мова, розмова; 2. нагадування; 3. суперечка, сварка; 4. наклеп; 5. крик; 6. СПІВ; 7. звучання, звучання луни. Пох.: вада, завада, перешкода (Коч. – С. 575, чит. "вада").

(209) У сс. वाद्य **vādyā** – 1. мова, мовлення, розмова; 2. музика, музична вистава; інструментальна музика, музичний інструмент (Коч. – С. 575).

(210) ВЕСІЛЬНА музика (мелодія). У сс. वाधूय **vādhūya** – 1. весільний обряд, весільна мелодія чи музика; 2. весільний.

(211) Співати. У сс. निया **nigā** (форми див. गण II) – співати; супроводжувати співом урочисті моменти молитви і зустрічей.

⁽²¹²⁾ **СПВАТИ УРОЧИСТО, ОСПІВУВАТИ.** У сс. गत् II *gā* (*P. pr. jigāti* – III) – 1. співати; 2. оспівувати й вихваляти величаві моменти... (Коч. – С. 191; чит.: "ГА", "ЇГАТІ" (йігаті). У формі слова "йігаті" початкове "йот" [J] з часом переходить у фонему [З], а в крайніх західних лемківських говірках маємо форму "ЖІГАТІ". В писемній літературі ця лексема звучить "ЖИГАТИ" із дещо приземленим етимологічним значенням, що втратило свій відтінок вихваляння чи оспівування, очевидно, через рясні історичні негативи побутово-національного характеру. Тому нинішнє значення у лемків є "зачіпати, рухати, вколоти, шпігати, жалити, вражувати". Є і кропива "ЖИГАВКА" із дуже пекучим дотиком.

Окрім того, первісна форма "ГА" входить до дитячої лексики "га-га" – співати, розмовляти з дитиною ще в пелюшках, коли вона щойно береться розуміти мовні звуки (матуся до дитини: "Гусонька каже "Га-Га", курочка каже "ко-ко", пташка "дзів-дзів" і "тьох-тьох"...). Всі найдавніші первісні лексеми у нашій сучасній українській мові стали вигуками або й дієсловами. Це явище у сс. побачимо у викладі граматики САНСКРИТУ.

⁽²¹³⁾ **СПВАК.** У сс. गतर् *gātar m.* – співак, оспівувач (Коч. – С. 191; чит. "гатар").

⁽²¹⁴⁾ **СПВАК.** У сс. गतु II *gātú m.* – 1. спів; 2. пісня; 3. співак.

⁽²¹⁵⁾ **СПВУЧИЙ.** У сс. गतुमत् *gātumánt* – 1. співучий; 2. просторий; 3. приємний, затишний (Коч. – С. 191; чит. "ГАТУМАНТ").

⁽²¹⁶⁾ **СПВИ, ПІСНЯ.** У сс. गथ *gāthá m.* і गथा *gāthā f.* – 1. співи; 2. ПІСНЯ; 3. вірш; 4. назва віршованого розміру (Коч. – С. 191).

⁽²¹⁷⁾ **СПВЕЦЬ ВЕЛИЧАЛЬНИХ та ЕПІЧНИХ ПІСЕНЬ.** У сс. गथक *gāthaka m.* – співець величальних пісень, виконувач епічних поем.

⁽²¹⁸⁾ **ЕПІЧНА ПІСНЯ.** У сс. गथिका *gāthikā f.* – епічна пісня, поетика, епічний вірш та його виконання зі співом.

⁽²¹⁹⁾ **МИТЕЦЬ у СПІВІ.** У сс. गथिन् *gāthín* – 1. митець у співі; 2. *m.* прекрасний співак, співак "від Бога" (чит. "гатін").

З останніх слів випливає, що "ГОТИКА" і всі похідні від цієї основи вищенаведених слів (№165) вживаються у значенні "поетична чи епічна штука (витвір)". Тобто готичний собор є не що інше, як "БОЖЕСТВЕННО ПОЕТИЧНА скульптурна побудова". Пох.: ГОТИ, ГОТ у розумінні БОГ – найкращий поет природи. Шкода, що в англійській вимові ця лексема звучить "ГАТ". Німці перейняли чи запозичили наше праукраїнське слово для розбудови своєї мови у П'ЯТОМУ столітті нової ери.

⁽²²⁰⁾ **СПИВИ, ПІСНЯ.** У сс. गीता *gītā n.* – 1. співи; 2. пісня (Коч. – С. 192).

Коли додати до цієї основи іменника "гіта" суфікс "-ра", виходить давно знайоме слово ГІТАРА. Те саме ⁽²²¹⁾ गीथा *gīthā f.*

⁽²²²⁾ **СПІВУЧИЙ від НАРОДЖЕННЯ.** У сс. गीतधम *gīta-kṣama* – співучий від народження (дослівно: "виносливий співак зі співучої землі"). ⁽²²³⁾ Похідні у сс. गीतनृत्य *gīta-nṛtya n. dv.* – співи і танці.

गीतवादन *gīta-vādana n. dv.* – співи і музика.

⁽²²⁴⁾ **СВЯЩЕННИЙ СПІВ.** У сс. गीता *gītā f.* – священний (молитовний) спів.

⁽²²⁵⁾ **ВЧИТЕЛЬ СПІВУ.** У сс. गीताचार्य *gītācārya (gīta+ācārya) m.* (Коч. – С. 192; чит.: "гіта-чарія") – вчитель співів (дослівно в сучасному розумінні – "ТОЙ, що ЗАЧАРОВУЄ СПІВОМ"). У сс. збіг подвійних голосних спрощується до однієї, бо одна голосна спрощується, особливо та, що в слабкій ненаголошеній позиції.

⁽²²⁶⁾ **СПІВАТИ перед кимось.** У сс. अग्न *āgā* (форми див. अग्नि) – співати комусь чи перед кимось (Коч. – С. 89).

(227) СПІВ, ПІСНЯ в сольному виконанні. У сс. गेय *githa n.* – 1. соліст пісні; 2. спів; 3. виконавець у самотньому (сольному) вигляді. Пох.: гей чи гей – людина моногамної орієнтації (Коч. – С. 196).

(228) СПВЕЦЬ. У сс. गेष्ण *geṣṇa m.* – співець, актор (Коч. – С. 196; чит. "гесьня").⁽²²⁹⁾ ОСПІВУВАТИ, СЛАВИТИ. У сс. गै *gai (P. pr. gāyati – I; fut. gāsyāti; pf. jāgau; aor. āgāsīt; pp. gītá; ger. gītvā; inf. gātum)* – 1. співати; 2. оспівувати, славити, вихвалити; 3. заговорити співаючи (речитативом), при виконанні української думи (Коч. – С. 196; чит.: "гайї, гаяті"). Пох.: ГАЙ, де з волі Всевишнього пташки оспівують земне довкілля, а квіти славлять ЙОГО всемогутню силу. Пох.: німецька назва скрипки ГАЙГЕ, взята з праукраїнської мови, та прізви. ГЕТЕ, укр. прізви. з Лемківщини ГАЙДА, ГЕГАЛО, ГЕНГАЛО. Тепер можемо сміливо казати: гусяче ГЕГАТИ означає СПІВАТИ. Ще є прізви. Гайдавера, Гайдич, Гайдиш, Гайдей, Гайдай, Гайдук, Гайдулян, Гайдучок та ін. Чимало топонімів прадавнього походження з цією ж основою: с. ГАЇ повторюються в Україні 9 разів; ГАЇВКА тричі, Гаєвичі на Житомирщині, с. Гаєнка на Волині, Гайове на Поділлі і Гайсин та Гайчур на Дніпропетровщині (ГАЙЧУР- озн. "викрадач співу"); с. Гайворон, Гайок, Гайдукове і Гайдучина. У Південній Америці є назви держав Гаяна і Гаїті.

(230) ЗВУЧАТИ. У сс. गु *gu (Ā. pr. – I)* – звучати, дзвеніти, гудіти ГУДІННЯ, бренькотіння, бренькіт, у сс. गुञ्जु *guñja m.* – дзижчання, джуміння, гуркіт, той (та, те), що без перерви про щось гуде.

Два останніх слова належать до найперших і найдавніших. Коли українське дитя починає вимовляти перші звуки, часто чуємо ГУ-ГУ, АЙУ! Пох.: гудіти, судачити, гудба (музика в чеській мові, та й у нас, тривалий час означало музичний процес). Навіть муз. інструмент є ГУЧОК, музикант колись називався ГУДАК. Нині вживається як прізвище. З цієї ж основи походять: ГУДОК, ГУДА, огудити, Гудима, Гудко, Гудиняк, Гудемчук, Гудищенко тощо. На Сумщині є села Гудими і Гудимівка (Коч. – С. 193).

⁽²³¹⁾ **ГУСЛІ**. У сс. складається із двох первісних основ: 1. вищезгадана "ГУ", що означає „звучати, гудіти, дзвеніти”; із додаванням शिल्प् II *çliṣ* (*P. pr. çlisyati* – **IV; pf. çicléṣa; aor. áçliṣat; pp. çliṣṭá**) (чит. "шлісь", а спочатку "слісь", "шлізяті", аор. "ашлізят" і т. д.; Коч. – С. 660), що означає: 1. **обіймати; 2. приєднуватися, долучатися, досягати, дорівнювати**. Пох.: шлюза, шлюзувати, слизь, нім. шлюс (кінець, завершення), польське "шльонзак"; чеське "шлібіті" (обіцяти); українське "шлюбувати, шлюб (обіцяти під присягою).

Отже, поєднання двох первісних слів: ГУ+ШСЛІСЬ=приєднуватися чи долучатися до звучання, до музики (до гудіння, дзвеніння). Жаль, що єдина із слов'янських мов – польська не зрозуміла назви ГУСЛІ у праісторичному (санскритському) розумінні, хоч Санскрит у Польщі ніколи не був заборонений, як на українських землях, назву ГУСЛІ тут сплутали з "гускою" і вона звучить "gęsli", а гусяр – "gęslarz". У всіх інших слов'янських мовах перший склад у цій лексемі без носового забарвлення.

Отже, наше поєднання ГУ+СЛІСЬ поступово фонетично вдосконалювалось і спрощувалося, перш ніж стати назвою одного з музичних інструментів прадавньої України – **"ГУСЛІ"**. Вигляд гуслів нагадує цимбали, а звучання – певною мірою звучання арфи своїм переливом струнних коливань, що зачіпає глибоко, особливо одночасним звучанням МІ і ФА (так званий дисонанс). Завдяки цій ознаці чи властивості ГУСЛІ, БАНДУРА, АРФА, ЦИМБАЛИ, ГУЧОК, СКРИПКА і СОПЛІКА справляють медитаційний вплив на людину.

ТАБЛИЦЯ № 39. НАЙДАВНІШИЙ ГУСЛЯР ПРАУКРАЇНИ – ВЕЛЕС.

(Із книги Костя Черемського "Шлях звичаю". – Харків: Глас, 2002. – С. 18).

На МИТРИ ВЕЛЕСА є три ТРИЗУБЦІ первісного типу.

Велес із гусями.

У рамці вгорі – первісний вигляд статуетки. Із книги 1771 р. А. М. Готліба "Боги, яким служили давні ободрити".

ВЕЛЕС – праукраїнський БОГ-володар домашніх тварин, дуже прихильний і доброзичливий, веселий і співучий, улюблений і завжди прихильний та уважний до народу, опікун достатку, творець домашньої злагоди.

На уривках київського руків'я бачимо веселих гусярів, музик, які грають на ріжку, аж пташки зачудувалися цими мелодіями.

Ритуальні браслети, призначені для русальних дійств XIII ст.

В нижньому шарі у вишиванці танцюрист виконує ритуальний танець на свято **КУПАЛА**, могутній сокіл високо стоїть і дивується чудовій грі гусяря, також у вишиванці. **РАЙСЬКА УКРАЇНА** культурна, весела, багата і незалежна.

ТАБЛИЦЯ № 39-а. СВЯТІ Й ВЕЛИЧАВІ ТАКОЖ ЛЮБИЛИ МУЗИКУ І ГРАЛИ НА ГУСЛЯХ, бо їхнє звучання наближувалося до магічного голосу ангельського хору в небесах. То була не тільки гра і милування мелодіями. Давні гусярі знали, що їхня праця лікує нерви і знімає всілякі болі в грудях та серцеві хвилювання. А також сприяє медитації і розвитку поетичного мислення.

На цьому малюнку бачимо залишок рельєфного зображення святого в церкві святої Покрови на р. Нерлі (Владимирська обл., Російська Федерація). На голові давня шапка з вишиваним причілком і розкішною оздобою одягу, що нагадує вишивку шостого століття нової ери. Сидить на кріслі чи троні також з різьбою і врочисто піднятою правицею, ніби хоче грати на великих гусях. Навколо голови великий німб священності, бо гусярами призначалися люди з княжого оточення, перевірені і вірні українській державницькій ідеї. Щоб не сфальшивив мелодії в поході. Бо від правильної мелодії в княжих походах часто залежав успіх державної ваги. Тому й не дивно, що й у другій іконці гусяря також із німбом святості та ще й із трикутною шапкою, що нагадує Тризуб. У таких шапках ходили із II тис. до н. е. не лише в Україні (див. мал. № 13). Потім ця мода відома в ТРОЇ та Хетії, дійшла до наполеонівської Франції, Росії. Написи на розгорнутих листках виконані **КИРИЛИЦЕЮ**. Тло малюнка також київського типу. Дехто з чужинців намагається приписати ці малюнки чужій державі. Критика не витримує їхніх намагань.

Малюнок із рукописного псалтиря XVI ст.

Зазначаємо, що гусярі були завжди зрячі, на відміну від кобзарів та лірників. Утримувалися при княжому дворі, або при військовій старшині та всіляких урочистостях (із книги Костя Черемського "Шлях звичаю", стор. 20). Татаро-монголи вирізали гусярів, боялися тої чародійної сили музики...

На ТАБЛИЦІ № 40. ЗРАЗКИ ГУСЛІВ. Внизу зразок сучасних гуслів.

"Криловидні" гуслі

Гра на скрипці, гусях, на дутім інструменті та бандурі (з букваря Каріона Істоміна, 1694 р.)

Священик грає на гусях. Мал. ХІХ ст.

Музей кобзарства. С. Куций. Боян, Гуслі.

⁽²³²⁾ **ГУЧОК** – малий музичний інструмент, дуже подібний до скрипки, але на ТРИ СТРУНИ. Має трохи нижчий ніж скрипка, але дуже приємний звук. Його звучанням захоплювалися княжі родини ще в ранню добу Київської РУСІ. По деяких селах у Західній Україні і досі грають на "гучок". У сс.: від вищезгаданого "Гу"+СА (чит. "ца" і "ча"; Коч. – С. 203)=озн. *"якраз той, хто гуде, звучить і дзвенить"*. Тому гуцули називають контрабас ГУК і водоспад – **ГУК і ВОДОГРАЙ**.

ТАБЛИЦЯ № 41

Давньоруський гудок ХІІ ст.

Музикант грає на гудку. Фрагмент фрески з Софійського собору.

В. Фаворський. Ілюстрації до "Слова о полку Ігоревім".

⁽²³³⁾ Назви **ГУЦУЛ, ГУЦУЛКА і ГУЦУЛІЯ** також мають спільну початкову основу "Гу" ще в доісторичних часах Великого Потопу 180 тисяч років тому, вона пов'язана з Карпатськими висотами чи Карпатським островом під час ПОТОПУ. Мусимо обидві основи проаналізувати.

Отже, "Гу" в сс. означає: "ЗВУЧАТИ, ДЗВЕНІТИ, ГУДІТИ". Ці звуки стосуються не тільки музики, але й будь-якого шимрання живої істоти. За побудовою це дієслово – одне з найдавніших звуків нашого первісного буття, що сягає найдавніших археологічних розкопів на Закарпатті – до мільйона років тому. Можна сподіватися, що за багато тисячоліть, коли стався Потоп, народ, ідучи і втікаючи від води, уважно прислуховувався до свого довкілля і відчував десь на верхів'ї карпатської гори звуки шимрання, гудіння, скрипіння і дзенькіт. Одне

слово, чути відлуння людського життя. А вже тоді народ мав властивість змальовувати явища двома кореневими основами. Вже не обходилися односкладовими чи однокореневими конструкціями слів. До "Гу" додавалися різні дієслова чи іменники, що визначали ту найдавнішу епоху слів яко свідків історії нашої прамови.

⁽²³⁴⁾"Гу"+ चूलिक *cūlika f.* – 1. верхівка, верх, верховина; 2. вістря; 3. гребінь когута (півня). Первісно читалося "ЦУЛІКА" (Коч. – С. 213) = ГУЦУЛІКА, що означає **"ЗВУЧАННЯ НА ВЕРШИНІ", "гудіння на верховині"**. Тобто вияв якогось "активного життя на верхівці".

⁽²³⁵⁾ Інший приклад: "Гу"+ चुल्लो *cullī f.* (Коч. – С. 212; чит. "цулли")=разом ГУ+ЦУЛЛІ=ГУЦУЛІ=ГУЦУЛИ=гуцули=(цулли у сс. озн. "вогнище, багаття, вогонь, де можна спекти чи зварити якусь страву"). Разом озн. **"ЗВУЧАННЯ БАГАТТЯ на ВЕРХОВИНІ"** або **"ВОГОНЬ на ГОРІ"**. Ця лексема очевидна із часів ПОТОПУ, коли тільки на верховині АТЛАНТИДИ можна було побачити чи запалити ВАТРУ для тепла і зварити якусь страву. Адже навколо гірського острова обіймала ВОДА.

⁽²³⁶⁾ Третій варіант: "Гу"+ चूलक *cūlaka* – "той, що з гребінцем на голові" (чит. "ГУЦУЛАКА", Коч. – С. 213). Разом у сс. "ГУЦУЛАКА" – **"звучання того, що має на голові хвіст, гребінь"** чи, може, те, що нині ми називаємо **"ОСЕЛЕДЕЦЬ, або козацький ЧУБ"**.

⁽²³⁷⁾ Четвертий варіант: "Гу"+ चुलुक *culuka m., n.* (чит. первісно: "цулука" з пізнішим переходом у "чулука"; Коч. – С. 212) – 1. "кусок чогось"; 2. "ковток чогось"; 3. "пучечок чогось" чи хоч би "пасмо чогось". Чи не відчуваємо тут оцих благальних слів під час ПОТОПУ, коли народ сходився на ВЕРХИ гірських КАРПАТ і просив милостиню: "дайте чогось ковточок, пучечок або кусочок", щоби пережити той страхітливий час потопу? Це було 180 тисяч років тому, а не в 1932–1933 роках... Пох.: джерело "СОЛУКИ" – від ковтка джерельної води; прізви.: Чулик, Чулак, Чулка (лем.), буковин.: Чулей, Чулинський, село Сулак на

Чернігівщині та Чулаківка на Херсонщині. Отже, разом:
"ГУ"+ЦУЛАКА=ЗВУЧИТЬ КОВТОК чогось чи кусок чогось таки дати".

(238) П'ятий варіант поєднання "ГУ" із **चुल्ल culla** – *милосердний до сліз, розчулений, щедрий до сліз, сльозоточивий, заплаканий*. Ніхто не заперечить, що тут приховується сучасне українське слово "ЧУЛИЙ, РОЗЧУЛЕНИЙ, ЧУТЛИВИЙ, ЖАЛІСЛИВИЙ" (чит. "цула"; Коч. – С. 212). Разом:
"ГУ"+ЦУЛА=ГУЦУЛА=ГУЦУЛА="ЗВУЧАННЯ людяного МИЛОСЕРДЯ, ЩЕДРОСТИ й ДОБРА".

Треба собі тільки уявити, яка дорогоцінна ця людська риса під час голоду чи якогось стихійного страхіття. Це також належить до відповідної характеристики назви гуцула, відповідального перед Богом і людьми.

Вивчення найдавніших музичних назв і музичних інструментів через посередництво САНСКРИТУ привело нас до стартової лінії світової історії – АТЛАНТИДИ, тобто часів жахливого ПОТОПУ на землі і процесу виживання, а це спонукало до вивчення етимологічного значення МУЗИ, СОПЛКИ, СПІВУ і назв ГУЦУЛИ, ГУЦУЛКА та ГУЦУЛЬЩИНА.

Звичайно, якщо ГУЦУЛ – від ГУЦУЛЛІ, що дало назву ГУЦУЛИ – **"ЗВУЧАННЯ ВОГНЮ, БАГАТТЯ на ВЕРХОВИНІ чи на горах"**, то це справді були найвеселіші і найбагатші люди на час ПОТОПУ і після нього. Адже в первісні часи володіти ВОГНЕМ означало володіти найбільшим багатством і вмінням вижити у найважчій скруті. Тому ВОГОНЬ і називаємо БАГАТТЯМ.

Назва **"ГУЦУЛКА"** дала пізніше назви "ГУЦУЛИКИ" та "ГУЦУЛИК", означала **"ЗВУЧАННЯ на ВЕРШИНІ"** чи **"ГУДІННЯ на ВЕРХОВИНІ"**. То чи пізнаємо, коли це було? Коли збігалися люди рятуватися від повені на найвищі верхів'я Карпат. Уявімо собі ту мить, коли зусібч збіглися люди на гори, аби пережити ПОТОП. То було неабияке звучання чи ГУДІННЯ народу на горах... І передумови утворення складної фонемі "ГУЦУЛУКА", що давало звучання просьби: "таки дати хоч кусок чогось чи ковток чогось" закропитися, як у 1933 році... ГУЦУЛУКА=Гуцулка мусила дати той "ковток чогось" напитися, *бо вони були щедрі на милосердя і добро*, як говорить переклад лексеми "ГУЦУЛЛА". Ось

від якої пори треба вивчати і шанувати наш предвічний народ, бо ВІН ще тоді, під час потопу 180 тисяч років тому, був такий же по-Господньому добрий і своїм милосердям, і щирим почуттям повинен був творити найбільше добро на світі – врятувати білу расу для світу, для Бога, для людей, котра, відродившись, засвітилася знаменитою красою і світлом наукових відкриттів для блага ВСІХ та успішного розвитку цивілізації.

Санскрит наближує нам ті часи, коли купували дівчат для жінок.

⁽²³⁹⁾ **ГУШУЛА** – куплена дівчина для дружини. У сс. **ГУ** (ЗВУЧАТИ, ГУДІТИ, ДЗВЕНІТИ) + शुल्क *ṣulka m., n.* (чит. ШУЛКА; Коч. – С. 651; вимовляється ШУЛКА і ЦУЛКА за аналогією з ГУЦУЛКА) означає: 1. ціна, вартість; 2. викуп за дівчину; 3. мито, податок. Отже, **ГУ+ШУЛКА=означає "ВИКУП за ДІВЧИНУ" або "КУПЛЕНА (оплачена) ДІВЧИНА"**.

⁽²⁴⁰⁾ **ГУЦУЛІЯ**. У сс. від **ГУ+ЦУЛЛІ+ jā** (чит. "я"; Коч. – С. 222) означає: 1. народжений, що походить від (чи із); 2. ж. р. плем'я, рід="ПЛИН РОДОВОГО ПЛЕМЕНІ ВОГНЮ НА ВЕРХОВИНІ", або "Плин ВОГНЕННОГО БАГАТТЯ НА ВЕРХІВ'ЯХ ГІР". А це ж і є той "ПЛИН ВЕСЕЛОГО ШУМУ (ПОРЯТУНКУ ЛЮДЕЙ) під час колишнього ПОТОПУ".

Жодна побудова музичного твору не обходилася без НОТ із найдавніших часів співу нашого племені (див. стор. 18, Табл. №10). Без пісні не обходилася жодна праця у наших селян, жодна імпреза ні релігійна, ні побутова (домашня). Народ вивчав пісню усно і передавав усно один одному під час співу на громадських зустрічах та в храмах службі Божій, що правила від часу першої сопілки на нашій землі – 150 тисяч років тому. Тоді поклонялися Астральному Знакові – Вічності БОГА СВЯТОГО. У Карпатах Сколівського р-ну в с. УРІЧ на Львівщині виявлено цей Знак вирізьблений на скалі, біля котрої був ХРАМ. Люди приходили молитися у свята. Молилися, голосно співаючи, бо вважалося, що вібрація землі скоріше доносить до Всевишнього молитву у співі, аніж мовлену пошепки.

Із 45-го тисячоліття до н. е. народ молився до символічного зображення Триєдиного перебування Бога в нашому доквіллі – ТРИЗУБОВІ аж до 5508 року до

н. е., коли ТРИЗУБ передали на символічний ГЕРБ СТАРОДАВНІЙ УКРАЇНИ, а почали молитися до ДАЖДЬ-БОГА, символом якого було СОНЦЕ. Ця релігія СОНЦЕПОКЛОННИЦТВА тривала до прийняття Християнства. Ця релігія була в письмі і співана у нотах.

⁽²⁴¹⁾ **НОТИ.** У сс. नु I nu (*P. pr. nauti* – II; *nuvāti* – VI; *U. pr. návati/návate* – I; *fut.* – *navisyāti*; *pf. nunāva*; *aor. ánūnot, ánūsi/ánāvīt*; *pp. nutá*) (чит. "ну, нуті...; Коч. – С. 353) – вихваляти, хвалити, величати.

У сс. नुति *nuti f.* (Коч. – С. 353; чит. "нуті") – нагорода, похвала (Всевишнього), бо народ наш, як бачимо, ні на мить не обходився без поезії, що, здається, випромінювала рідна земля на все довкілля.

⁽²⁴²⁾ **МЕЛОДІЯ** у сс. складається із двох основ: *मेला melā f.* – ЗУСТРІЧ (чит. "меля"; Коч. – С. 521) і *द्यत् II dhyā f.* (чит. "дія"; Коч. – С. 309) – 1. думка, мрія, задум, роздуми; 2. планування на майбутнє; коди майбутнього. Разом: МЕЛЯ+ДІЯ=МЕЛАДІЯ="ЗУСТРІЧ МИСЛЕННЮ, МРІЇ чи ЗАДУМУ" Дуже справедлива назва. Насправді мелодія в кожній пісні є найчастіше вторинна і часто залежить від ідеї твору та його змісту, від жанру твору і сили експресії мовного стилю.

⁽²⁴³⁾ **МЕЛОДРАМА** у сс. побудована так само + *ध्राज् dhraj* – дієслово, що озн.: 1. ходити; 2. ковзати; 3. літати (про птахів); 4. дути, віяти, попадати під бурю чи борвій. Разом означає: "ЗУСТРІЧ БУРІ" або "НАЗУСТРІЧ БУРІ". Тому твори називаються "драматичними", бо переносне значення переживань, що подаються у творі, дорівнює великій чи малій душевній БУРІ чи БОРВІЮ навіть.

Вся решта слів з початковими складами на МЕЛО- у сс. утворюється так само.

Дивно, що так охоплює теми і предмети наш САНСКРИТ. Усі античні і середньовічні науки у своєму називництві використовували тільки нашу прамову – САНСКРИТ.

⁽²⁴⁴⁾ **СПІВАТИ у розмові** (співоча розмова). У сс. **क्याहर् vyāhar** (форми див. हर्) – 1. говорити, висловлюватися; 2. співати; 3. повідомляти, сповіщати; 4. називати.

⁽²⁴⁵⁾ У сс. (прикм.) °क्याहारिन् **vyāhārin** – 1. той, що говорить; 2. той, що співає, декламує поезію.

⁽²⁴⁶⁾ **СПІВ і мова**. У сс. **क्याहत vyāhrta n.** – 1. мова; 2. спів, спів птахів (Коч. – С. 62; чит. "віягр'ята").

⁽²⁴⁷⁾ **СПІВАТИ ХОРОМ**. У сс. **संग्ग saṅgā** (форми див. ग्ग II) – співати хором (Коч. – С. 676; чит. "санга", потім "занга". Пох.: нині англійці вимовляють "сінг", "зінг"; німецьке "ЗІНГЕН" – співати). Це запозичення від праукраїнців.

⁽²⁴⁸⁾ **СПІВ багатоголосий**. У сс. **संगीत saṅgīta n.** – спів, багатоголосий спів у супроводі; 2. концерт. Те ж саме **संगीत saṅgītaka n.**

⁽²⁴⁹⁾ **СПІВОЧА ЗАЛА**. У сс. **संगीतकगृह saṅgītaka-grha n.** – концертна зала.

⁽²⁵⁰⁾ Те саме **संगीतवेधमन् saṅgīta-veḍman n.** – (чит. "сангіта-вешман"; Коч. – С. 676) – місце для вистави чи концерту.

Як видно із вищенаведених слів, часто повторюються **МОВА** і **СПІВ**, **СЛАВИТИ**, **ОСПІВУВАТИ** і **ВЕЛИЧАТИ**. А це означає, що хто може співати і розмовляти рідною мовою, славить, оспівує і звеличує не лишень свою садибу чи рідну землю, але й робить велику радість для **ВСЕВИШНЬОГО**. Така філософія була і нині живе у наших **ГУЦУЛІВ**. Вони й донині співають під час праці, у час народження дитини, збору урожаю і навіть на поминках покійного, кажучи, що **БОГОВІ** не потрібно смутку. Богам потрібно бачити можливості співучої, живої, жвавої, веселої людини. Бо музика, співи, радість і задоволення людської душі прикрашають земне довкілля і приносять **БОЖЕ** благословення кожній людині щоденно. Такою людиною всі люди любуються, разом співають і Бога звеличують.

МУЗИКА У САНСКРИТІ

Первісне поняття музики викладене на початку цієї праці. У сс. є чимало синонімів музичного процесу. Наприклад:

⁽²⁵¹⁾ तौर्यत्रय **taurya-traya n.** – **музика, співи і танці** (дослівно: тріада музики, або ще праукраїнська назва ТРОЇСТОЇ МУЗИКИ). Ось звідки назва ТРОЇСТА МУЗИКА, від неї людина одержує три радісні насолоди – музику, співи і танці. Отак веселилися наші предки з найдавніших часів. Ця назва дотепер живе у веселому вигуку під час веселого танцю: "ТАЙРІЯ-ТАЇРА, ТАЙРІЯ-ТРАЇРА, ТАЙРІЯ-ГОП!". Шкода, що за останні 60 років не тільки не цікавилися західно-українськими говірками, а й силоміць викоринювали їх у мовленні та друкованій літературі. В АЙНІВ, тепер уже і в японців є епос із XIII століття "Повість про будинок ТАЙРА".

⁽²⁵²⁾ У сс. त्रय **traya** – 1. потрійний (троїстий), троякий, -ка, -ке; 2. трійка, тріада.

Похідне: назва міста **ТРОЇ – ТРОЯ**, що заснована в II – наприкінці III тисячоліття до н. е. Тут бачимо, з якої пори наші предки почали "О-кати", тобто замінювати фонему [А] на фонему [О] в багатьох лексемах. З того часу починається **НОВІТНЯ СТАРОДАВНЯ УКРАЇНСЬКА МОВА** – з кінця III – початку II тисячоліття до н. е. Крім того, ця лексема дала нам праукраїнське ім'я ТРОЯН, яким користувалися навіть у Римській імперії. Нині маємо прізвища Троян, Траян (у лемків та у Львові), Трояновський, Троянський, Троянчук і ТРОЯ. Дуже багато топонімів в Україні: дев'ять назв ТРОЯНИ, одна назва ТРОЯНІВ у Житомирському р-ні, три назви ТРОЯНІВКА, три назви ТРОЯНКА і ТРОЯНОВЕ на Кіровоградщині, с. ТРОЯН на Рівненщині (Здолбун. р-н), ТРОЯНДИ (Запоріз. обл.) (Коч. – С. 249; чит. "трая").

⁽²⁵³⁾ Ім'я Троян дуже поширене, бо означає "ТРИЧІ НАРОДЖЕНИЙ". А це, у свою чергу, ототожнює цю назву із ТРИЗУБОМ, що означає "ТРИ БЛАГОДАТІ Божі – ЗЕМЛЯ, ВОДА і СОНЦЕ (сонячний промінь)". Із того джерела походить

давня назва України після прийняття Сонцепоклонницької віри в 5508 році до н. е., коли на гербі нашої Праукраїни з'явився ТРИЗУБ, а МОЛИТИСЯ І ВІРИТИ почали у ДАЖДЬ-БОГА-СОНЦЕ. Ця віра поширилася у всьому світі (Греція, Рим, Єгипет, Індія, Іран і Японія). І ця назва звучала – ТРОЯНІЯ, тобто "тричі народжена". Бо вже через кілька сторіч нашу ПРАУКРАЇНУ називали УКРАЇНА, що в перекладі із сс. означає "ВЕЛИЧЕЗНА МОГУТНЯ держава" або "ВЕЛИКА ВОЛОДАРКА (чи господиня) СОНЦЯ", бо вона першою у світі розробила основи теорії прадавньої Сонцепоклонницької віри настільки сильно і ґрунтовно, що сподобав собі цілий культурний світ.

⁽²⁵⁴⁾ **МУЗИКА щипкових (струнних) інструментів.** У сс. तान्त्र तāntra *n.* – музика, музика струнних щипкових інструментів. У сс. तान्त्रिक तāntrika – дуже досвідчений знавець струнної щипкової музики; знавець тантрів (струнних щипкових інструментів) (чит. "тантра і тантріка"; Коч. – С. 239).

Творець МУЗИКИ. У сс. तूर्यमय tūryamaya – той, що створює музичні звуки; музичний і музикальний (Коч. – С. 912; чит. "туріямая").

Музична нота. У сс. तान tāna – 1. *m.* музична нота; 2. тремтіння, вібрація; 3. трель; 4. нитка, волокно; 5. *n.* розмір, тривалість довготи; 6. долоня (Коч. – С. 239; чит. "ТАНА"). Пох.: тон, тональний.

⁽²⁵⁵⁾ **МУЗИКАНТ.** У сс. तलव talavá *m.* – музикант, музика (Коч. – С. 238).

⁽²⁵⁶⁾ **МУЗИЧНА ПАВЗА.** У сс. यति III yáti *f.* і यतिन् yatin – 1. музична павза; 2. літ. цезура (Коч. – С. 525; чит. "яті, ятін").

⁽²⁵⁷⁾ **БРЯЗКАЛЬЦЕ, ТАРАХКАЛО.** У сс. अघाट āghātá *m.* (чит. ажатя) – 1. кімвал – стародавній музичний інструмент у вигляді мідяних тарілок (від гр. "кімбальон"; Коч. – С. 89); 2. калатальце, тарахкало, брязькальце, гуркало, що підсилює звучання бубна. Дослівно означає "той, хто лякає".

(258) **МУЗИЧНИЙ ПОШТОВХ.** У сс. अघात *āghāta m.* – поштовх музичний, поштовх у побуті, удар бубна чи барабана у музичних творах (чит. первісно "аггата", потім "агата", у II тис. до н. е. почало читатися "АЖАТА". Пох.: рос. лексема "НАжать, приЖАТЬ", що походить із праукраїнського, дивом уціліло у сс., та прізвище АЖАТКІН із Поволжя.

(259) У сс. वादन *vādāna n.* – 1. інструментальна музика; 2. гра на музичних інструментах (Коч. – С. 575; чит. "вадана").

(260) У сс. वादित्र *vāditra n.* – 1. музичний інструмент; 2. інструментальна музика; 3. музична вистава (чит. "вадітра"; Коч. – С. 575).

(261) **МУЗИКА.** У сс. वाणी *vāṇī f.* – 1. музика; 2. тон; 3. голос; 4. мова, слова; 5. красномовство (чит. "вані"; Коч. – С. 575).

(262) **СТРУННА МУЗИКА.** У сс. वाण I *vāṇā m.* (чит. "ваня"; Коч. – С. 574) – 1. струнна музика; 2. стострунна арфа (див. розділ "АРФА"). Пох.: ім'я Ваня.

сс. वाणशब्द *vāṇa-ṣabda m.* – звук стострунної арфи.

(263) **БАГАТОСЛІВНИЙ.** У сс. वाणीवन्त *vāṇīvant* – багатослівний (чит. "ваня-шабда" і "ванівант"; Коч. – С. 574 і 575).

(264) **ТРУБКА БАМБУКА.** У сс. तृणध्वज *trṇa-dhvaja m.* – стебло бамбука, трубка бамбука, яка годиться для сопілки (Коч. – С. 912; чит. "трнья-двайя").

(265) **ПІСНЯ, ХРАМ ПІСНІ.** В українській мові слово має досить складну побудову з несподіваних для сучасних читачів складників. Але таких, що відповідають дійсності. Отже, простежимо: ХРАМ – коротке слово, але складається із двох первісних праукраїнських основ: 1. *hr* означає те саме, що й пізніше повнозвучна лексема (тут читається "гръ"; Коч. – С. 770) "ГАР".⁽²⁶⁶⁾ У сс. हर् *har (U. pr. hárati/hárate – I; fut. hariṣyáti/hariṣyáte; pf. jahāra, jahé; aor. áhārṣīt/áhrta; pp. hrta)* – 1. брати; 2. одержувати, набувати, придбати; 3. позбутися чогось; 4.

держати; 5. нести; 6. завойовувати; 7. одружуватися з кимось. Пох.: імена ГЕРЕСЬКО, ГЕРТА, загар, ісп. ім'я ГАРСІЯ та вигук ГАР-ГАР, до пса – "гудзя-гар-р-р".

⁽²⁶⁷⁾ Друга половина назви "ам". У сс. अम **am** (*P. pr. ámati – I; fut. amiṣyáti; pf. áma; aor. ámīt; pp. amitá, āntá*) – 1. шанувати, поважати; 2. створювати звук; 3. іти зі звуком (чит. „ам, аматі, амісяті”; Коч. – С. 66). Пох: аміні (у значенні «тож пошануйте!», «тож поважайте!», аматор, ім'я АМІКО, німецьке прізви. ОМ, омета, анти – назва праукраїнського племені, що означає "поважні, шановні, співучі, бо йдуть зі звуком мелодії". Разом при поєднанні двох первісних основ ГРЬ+АМ=грам, що згодом дало ХРАМ, що означає "МІСЦЕ СПІВУ, де ОДЕРЖУЄМО ШАНУ, ПОВАГУ, ПОЧЕСТЬ і БЛАГОЧЕСТЯ". Так виглядає значення одного з найдавніших слів, що складається із первісних основ. Таким чином створено дуже багато слів у нашій мові (літо, Київ, Україна, Ірпінь тощо).

⁽²⁶⁸⁾ **ХРАМ** у сс. має чимало похідних, які так само поєднуються із присутністю Бога, що обдаровує присутніх БЛАГОЧЕСТЮ, ШАНОЮ і ПОЧЕСТЮ. Наприклад: у сс. देवकुल **deva-kula n.** – храм (дослівно: "дім для Бога, Божий дім"; чит. "дева-куля"; Коч. – С. 284).

⁽²⁶⁹⁾ **ХРАМ.** У сс. देवगृह **deva-grhā m., n.** – храм, житло богів, місце перебування богів (чит. "дева-грьга"; Коч. – С. 284).

⁽²⁷⁰⁾ **ХРАМ.** У сс. देवागार **devāgāra (deva+agāra) m., n.** – храм, помешкання богів, місце перебування Божої сили (Духа). (Чит. "дева-гара"; Коч. – С. 286).

⁽²⁷¹⁾ **ХРАМ.** У сс. देवतागार **devatāgāra (devatā+āgāra) n.** – храм (Коч. – С. 284).

⁽²⁷²⁾ **ХРАМ богині.** У сс. देवीगृह **devī-grha n.** – храм богині (Дурги), домівка богині (чит. "деві-грьга", Коч. – С. 287).

⁽²⁷³⁾ **ХРАМ богині.** У сс. देवीभवन **devī-bhavana n.** – храм богині.

देवीसूक्त *devī-sūkta n.* – гімн, славень богині.

(274) **БОГИНЯ.** У сс. देवी *devī f.* – богиня (Коч. – С. 287).

(275) **БОЖЕСТВО,** Божа сила. У сс. देवता *devātā* – 1. *f.* Божественність, Божественна сила; 2. Божество; 3. зображення Божества (статуя, малюнок); 4. (присл.) – серед богів, з Богом.

(276) **БОГОСЛУЖІННЯ.** У сс. देवतात् *devā-tāt f.* – 1. богослужіння, поклоніння богам (чи Богові); 2. сонм богів (Коч. – С. 284).

(277) **ПОШАНУВАННЯ БОЖЕСТВ.** У сс. देवतार्चन *devatārcana (devatā+arcana)* (чит.: "деватарчана"; Коч. – С. 284) – ім. с. р. пошанування божеств у вигляді пожертви і служби Божої.

Перечисляючи таке розмаїття санскритських синонімів до слова ХРАМ, даємо знати читачам, яку щирю і колосальну увагу приділяли наші предки священним місцям пісенного значення або музичної справи. Таким найсвятішим місцем для пісенної молитви чи пісенної подяки Всевишньому за добірний урожай, чи, взагалі, пісенним місцем у храмі та навколо храму був таки ХРАМ. Храми будували на території, котра сприяла молитві та Божественному співу. Вибирали місце волхви чи брахмани, які знали на випромінюванні земної поверхні. Храми ставили завше у зоні сприятливого випромінювання.

ПІСНЯ у САНСКРИТІ має дуже багато значень – від звичайних до величних і Божественних. Наприклад:

(278) नीथ *nīthā n.* – 1. пісня повільна і не дуже голосна; 2. музична мелодія.

Пох.: укр. слово НИТИ, нитиком називають людей з монотонною розмовою, невиразною артикуляцією звуків. Пох.: прізви. Нітушка, Нітченко. У Карпатах часто люди, працюючи, на городі, мугикають собі пісні, не відкриваючи рота. Мелодія утворюється гудінням через ніс. Таким чином виконують поважні пісні-мелодії, часто із сумовитим відтінком, в такт виконуваний праці.

⁽²⁷⁹⁾ अङ्गुषू *āṅgūṣā m., n.* – хвалебна чи величальна пісня, славень, ода (чит. "ангуся", пізніше – "ангузя"; Коч. – С. 90). В нашій (укр.) мові похідних не виявлено. Є Анкара і нім. лексема із протилежним значенням "анґс" – "страх, що проймає" (німці часто надавали протилежного значення запозиченим словам нашого походження).

⁽²⁸⁰⁾ छालिवथ *chālikya n.* – пісня весела, жвава і швидка; спів – веселий і швидкий, азартний, жартівливий, що нагадує гуцульську коломийку з ущипливим змістом (чит. первісне ХАЛІКА, пізніше, близько ТРЕТЬОГО тисячоліття до н. е., вже вимовлялось ШАЛІКА, тобто "ШАЛІЙКА". Дало пох. в укр м. ШАЛІТИ, ШАЛ; Коч. – С. 215). Очевидно, білоруські ЖАЛЕЙКІ також того самого походження.

⁽²⁸¹⁾ भगवद्गीता *bhagavad-gītā f.* – пісня Господня; пісня філософського змісту, що закликає до молитви (Коч. – С. 474). "Господня молитва" у праукраїнців та індусів нині – це релігійно-філософський жанр духовної поеми, написаної у формі діалогу бога Крішни з народом Землі за посередництвом медіатора ⁽²⁸²⁾ Арджуни. У сс. अर्जुन *árjuna* (чит. "ар'юна", але сучасні індуси вимовляють це слово "АРДЖУНА"; Коч. – С. 70) – 1. СВІТЛИЙ, БІЛИЙ; 2. *m.* власні імена (далі буде скорочено: "вл. ім."); ТРЕТІЙ СИН у первісних богів наших предків Панду і КУНті, що народився від бога ІНДРИ, герой "МАГАБГАРАТИ". Тож, виявляється, наші первісні боги були АРІЙЦІ – білі та світловолосі. А це дуже важливе підтвердження для ПРАІСТОРИЇ нашої ПРАУКРАЇНИ. Дослівно назва АР'ЮНА означає "юний арієць" або "молодий арієць".

⁽²⁸³⁾ **Господня ПІСНЯ** – назва, що ні етимологічно, ні історично не походить від назви БОГ. Назва БОГ у сс. має звучання, близьке до сучасного українського і всеслов'янського, а саме: ⁽²⁸⁴⁾ भग *bhagá m.* (чит. "БОґА", хоч індуси вимовляють так, як вимовляли наші предки у VII–IV тис. до н. е. Московська та інші школи вивчення Санскриту так само вимовляють. Але наша Львівська школа вивчення Санскриту Володимира ШАЯНА позбавляється придиховості фонемі [Б]

(збереглася придиховість лишень в єдиному слові української мови "БГАТИ", "ПІДБГАТИ", "ЗАБГАТИ"). Всі решта лексем у нашій мові очищуються від первісної придиховості. Власне в такому спрямуванні йшло спрощення і відбувався загальний розвиток праукраїнської мови протягом багатьох сотень тисячоліть. Все це пізнаєш протягом вивчення слів у сс. через призму сучасної української мови. Інші, народи, наприклад, англійці, що отримали готову мову від наших предків, як легкий дарунок, без детальних історичних відомостей про її створення, робили з прадавними нашими словами те, що роблять погані сусіди з подарованими речами. Тобто вимовляли ці слова як-небудь і коли-небудь, не слідкуючи за їхньою граматиною та відмінюваннями. В результаті залишилися тільки оцупки наших кореневих слів, та й то із наступними перемінами корінних голосних, форми написання та, в багатьох випадках, зі зміною етимологічного значення, що зберігають Санскрит і родоначальниця цієї мови – праукраїнська та сучасна українська мови.

Отже, за нами значення **БОГА** у сс: **1. пожива, харч, їжа; 2. корисна дія віри у Бога, вигода її в житті людини у всіх галузях суспільного життя та надія людини на успішне завершення діяльності людини із Божою допомогою; 3. задоволення і насолода, а це ж і є та любов і кохання в сучасному поясненні значення самої лексеми БОГ; 4. вміння використовувати ці небесні блага для свідомої та здорової земної людини.**

⁽²⁸⁵⁾ भोगवन्त् II **bhogavant** – той, що має насолоду, віруючи у Всевишнього.

⁽²⁸⁶⁾ भोगिन् I **bhogin** – те саме, що й भोगवन्त् I ("богін", Коч. – С. 486).

⁽²⁸⁷⁾ भोगायतन **bhogāyatana (bhoga+āyatana) n.** – 1. місце для насолоди; 2.

ХРАМ (те найголовніше місце для одержання радісної насолоди праукраїнців і сьогоднішніх індуців (чит. "богаятана"; Коч. – С. 486).

⁽²⁸⁸⁾ भोगनिग्रह **bhoga-nigraha m.** – обмеження користування насолодою. Це те саме, що нині називається ПІСТ, тобто утримання від надміру радісної насолоди. Інакше послаблюється пам'ять про пошану нашому життєдавцю Всевишньому

Богу. А це значить, що надмірна розкіш дещо псує народ, котрий перестає навчатися і пам'ятати про своє найважливіше призначення у вивченні та визнанні Всевишньої сили .

(289) भोगपति **bhoga-pati m.** – 1. намісник (Бога чи влади); 2. правитель міста, але з обов'язковою охороною релігії (чит. "бога-раті"; Коч. – С. 486).

(290) До Господньої пісні (див. №114) – "багавад-гіта" є чимало похідних у сс. भग **bhāga m.** – 1. щастя, благодать; 2. краса; 3. любов.

(291) भगवती **bhāgavatī f.** – володарка щастя – епітет Лакшмі (लक्ष्मी – Коч. – С. 551) – 1. добра ознака; 2. щастя; 3. багатство; 4. краса, розкіш, достаток; 5. реліг. богиня щастя і краси, дружина ВІШНИ. Пох.: ім'я Лакшмі.

(292) भगवन्त् **bhāgavant** – 1. щасливий, благодатний; 2. прекрасний; 3. епітет назви давніх богів Вішну і Крішні.

(293) भगिन् **bhagin** – 1. щасливий; 2. прекрасний (Коч. – С. 474).

(294) भगिनी **bhaginī f.** – сестра. Пох.: БОГИНЯ, БОГИНЯ щастя, краси й достатку, багато, багатий, багатство, багач, багатир, багатющий тощо.

(295) ПІСНЯ, СПІВ, ОСПІВУВАННЯ. У сс. जम्भलिका **jambhalikā f.** – (чит. "ЯМБАЛІКА"; Коч. – С. 219) – 1. пісня, спів, оспівування, величавий спів. У сс. також походить від прадавніх двох основ, що означали: "дуже сильна родичка душі людської" (від "ЯМІ+баліка"). Як бачимо, приклад з доісторичних часів доводить, що пісня для народу є "ДІЙСНА РОДИЧКА душі людської". Похідне в сучасній українській мові є прізвище ЯМБОРКО (Львівщина, м. Городок), на Буковині – ЯМБОР, ЯМБУР. Дані лексеми засвідчують дійсну велич ПІСНІ як розумового витвору людини під НЕБОМ.

Таблиця № 42.

Н. Божинський. Співоцька рада на подвір'ї Мартиновичів у Костянтинограді. 2002 р.

Із книги Костя Черемського "Шлях..." – С. 203.

Отакі **СПВОЦЬКІ РАДИ** були створені в багатьох місцях нашої **КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ** з єдиною метою –не забути своєї рідної пісенної культури. Адже вона злеліяна, здається, в **НЕБЕСАХ**, і потім жар-птиці переносять її на уста українців. Тому й Божественною називають нашу пісню повистрілюваної, голодом змореної, сибірами перемороженої, чорнобильськими атомами перепаленої, червоними ідеями спотвореної, всілякою диверсією отруєної, злоякісними недугами засіяної найдавнішої **НЕНЬКИ-УКРАЇНИ**.

СПВОЦЬКІ РАДИ записували й переписували в окремі записні книги кожної округи... Люди їх тримали в почесних місцях разом із Біблією, потім під замком. А в 30-х червона татарва облавами забрала все й повезла у свою Люмперію. А хто невміло заховав і знайшли "кагановичі", того розстрілювали на місці або засилали в Сибір навічно. Ніщо й ніколи так не вражало наших ворогів, як українське слово.

Отже, **СПВОЦЬКІ РАДИ** глибоко досліджували українську пісню і піклувалися її розвитком, спрямовуючи народність її стилю та дбаючи про Божественне звучання мелодії. Ось чому маємо народні пісні в такій великій кількості (понад 300 тисяч). Українці моляться, співаючи, вже 150 тисяч років. Голосові зв'язки мають властивість розвиватися при схильності до співу протягом багатьох тисячоліть. Все це належно відображено у нашій прамові – **САНСКРИТІ**. Лексема **ПІСНЯ** у **сс.** складається із двох основ: ⁽²⁹⁶⁾ पिश् П ріç f. – 1. прикраса, орнамент; 2. одежа; 3. оздоблення, візерунок (чит. ПІСш, тобто фонема [С] наближена до пом'якшеного звучання фонемі [Ш]). Як у вимові галичан у словах **СІЛЬ**, **СІМ**, **ВІСІМ**, **СІДАЙТЕ** і т. д.; Коч. – С. 394).

⁽²⁹⁷⁾ Друга частина: निज **nija** – (чит. "нія", потім, ближче до III–II тисячоліття до н. е., подібні звучання залишають пом'якшення фонемі [Н] і звучать "ня", що нині годі впізнати двоїстість основи ПІСНІ; Коч. – С. 327). Означає: **1. свій, особистий, власний, індивідуальний; 2. природжений; 3. постійний, вічний.** **РАЗОМ: "ПІС+НЯ" – 1. КРАСА, що проникає у глибину індивіда (душі); 2. глибинна прикраса; 3. нині можемо сказати вже з переконання, що "ПІСНЯ – це власна КРАСА НАЦІЇ", або "ПІСНЯ – ВІЧНА ОКРАСА НАРОДУ".**

Очевидно, СПІВОЦЬКІ РАДИ дуже давно працювали серед наших предків, що нині маємо свою окрему назву від загально-санскритських. Бо Санскрит є ПРАУКРАЇНСЬКИЙ.

Крім того, у сс. є ще похідні від "нія", що дуже гарно додає розуміння попереднього न्यञ्ज् **nyañj** (форми див. अञ्ज्) *Ā.* – 1. проникати всередину; 2. ховатися, приховуватися (Коч. – 358; чит. "НЯНЬ").

⁽²⁹⁸⁾ **НЕНЬКА, НЯНЬКО, НЕНЯ.** У сс. न्यन्त **nyanta m., n.** – 1. близькість; 2. родинна близькість; 3. рідна особа, найдорожча і дуже близька.

Пох.: **НЯНЬО**, няня, нянька. **Ось чому НЕНЬКА-Україна!** Не цураймося! І не замінюймо на вислів «Мати-Україна». Він має інше, ніби офіційне, значення.

⁽²⁹⁹⁾ **ВХІД.** У сс. न्ययन **nyáyana n.** – вхід, вхід у будь-яке приміщення.

Ці слова у сс. найдавніші. Вони стосуються найближчих почувань людини, а відтак і всієї родини.

Пісня лікує, пісня підносить людину, пісня заколисує, пісня кличе на великі подвиги, з піснею воюють, з піснею мандрують, з піснею до могили супроводжують, з піснею поминають, з піснею згадують усіх. Кожна людина випромінює пісенний промінь у своїй поведінці та життєдіяльності, що залишається у довкіллі у вигляді клубочка біомагнітних коливань для стимулу життя сучасному поколінню і на Божественне благословення майбутньому України. Все це дивує людський світ, служить не тільки рушійною силою українців, але й захоплює чужинців. Наприклад, француз Проспер Меріме так перейнявся героїчною історією України, що почав писати повісті та оповідання на українську тематику. Угорський композитор і громадський діяч Ференц ЛІСТ так захопився визвольною місією Івана МАЗЕПИ, що написав прекрасну оперу на його честь. Німець Освальд БУРІґАРДТ – псевдо Юрій КЛЕН (1891–1947) – після вивчення української культури став палким українським патріотом, поетом, письменником та літературознавцем. Москва зачислила його до націоналістичних і дуже небезпечних ідеологів України.

Караїм за походженням Агатангел КРИМСЬКИЙ – найбільший вчений України, філолог, історик, загинув у ГУЛАГУ за український буржуазний націоналізм від голодної смерті.

Молдаванин Петро МОГИЛА багато добра зробив для України на патріаршій троні в Києві.

Японець Шюїці САКУМА так вивчав кобзарське мистецтво, що став першим українським кобзарем у Японії, навчаючись у Львові. Тепер вивчає українське козацьке бойове мистецтво).

Іспанець О. ХУЛІО був непрацездатним інвалідом. Коли почав вивчати класичну музику, грати і співати, вилікувався, і нині – головний співак Іспанії. Він зізнався, що музика заволоділа його душею і вигнала з його організму лиховісну хворобу. Таких випадків людська історія знає чимало. Одному музика повертає зір, іншому – слух... А в моєї матері – Кобилух (Гавриш) Катерини Пантелеймонівни – народна пісня або українська церковна пісня чи коляда завжди знімали напад серцевого болю, підносили настрій і повертали до бадьорого і дуже працьовитого життя.

І. Я. ФРАНКО дуже ніжно висловився про українську пісню: **"Пісне, моя ти підстрелена пташко"**. **Т. Г. ШЕВЧЕНКО** увійшов у глибини української пісні-думи:

"Наша пісня, наша дума –
не вмере, не загине!
От де, люди, наша слава,
Слава України".

Ці пророчі слова народилися з філософії нашої пісні, нашої думи, нашої предвічної та героїчної історії, що входить у сам підмурівок України. І все це підтверджується у неспотвореному САНСКРИТІ, який оберігає кожнісіньке наше слово, до найменшого вигуку.

Давньоримський філософ Сенека сказав: "Батьківщину люблять не тому, що вона велика, а тому, що вона СВОЯ". Ми стільки крові пролляли за те "СВОЄ", кохане, не вкрадене і не вирване в когось із горла. Чи ті святі душі наших героїв-

патріотів УПА і січовиків стоять над нами нині? Чи допомагають нам утримувати від ворогів УКРАЇНУ?... Напевне, що так!

ТАБЛИЦЯ № 43. СВІТЛО ЩИРОЇ ПРАЦІ ВИДНО НА ВІДСТАНІ.

Накидка. Народний мотив. Автор невідомий. Улюблений колорит гуцульських майстрів – чорно-сіро-білий; вовна натуральна, природна, а інколи й фарбована.

Коли журналісти запитали: якось **Конрада Аденауера**, з якої причини винищували праслов'янське плем'я ПРУСІВ, він відповів: **"Основна біда прусів була в тому, що вони забули своїх предків (прадідів), не мали своїх провідників і ніхто ніде й ніколи про них нічого й нікому не говорив. Створився ніби історичний вакуум. Земля не може облогувати. Її переорюють, заново засівають, або засаджують лісом, щоби терни не росли"**.

Про нас, українців, те ж саме говорили ще в 30-х роках ХХ ст. Але час від часу з'являлися провідники, народні поети і письменники, щоби повчати народ і рятувати від національної дрімоти. Українці не заснуть уже, бо вельми працюють над збереженням пам'яті про себе. Для пам'яті українців найбільше зробили наші предки, що створили САНСКРИТ і заховали величезну частку своєї матеріальної культури в підземеллях могил і храмів. Українці – не пруси, не дадуть себе знищити навіть голодоморами. Допоки гуцули живуть в Україні із піснями на вустах, до тих пір житиме і звеселятиме світ наша Україна.

У гуцулів найважча праця робиться зі щирою душею так, що навіть чорно-сірий колір важкої втоми засіє пречистим світлом величавої гуцульської пісні "Гей, на високій полонині!", що лунає з-поміж гір на весь світ. (Із книги П. ГАНЖІ: Таємниці українського рукомесла. – К.: Мистецтво, 1996).

ТАБЛИЦЯ № 44. "ВЕРХОВИНО, СВІТКУ ТИ НАЩ, ГЕЙ, ЯК У ТЕБЕ ТУТ МИЛО!"

Те мереживо здобуто із книги Петра Ганжі "Таємниці українського рукомесла", С. 103.

Вишневе мереживо нитки, не нитки, а живих полонин... Невідома проста горянка тче на білому полотні таку мелодійну музику рідного краю.

"Ой нема то краю, краю на ту

верховину...
Коби мені погуляти
хоч одну годину".

Чи знайдеться якась лихота, що захоче знищити оцю красу?

Так. Тому нам потрібно виховувати в собі стан поготови давати відсіч злодіям і нищителям нашої культури. Минув час легковажності. Нині ми наодинці з маклерами та грабіжниками, котрі намагаються спустошити наш край, щоби доводити світові про порожнечу української культури. То ж будьмо насторожі!

ТАБЛИЦЯ № 45. РУШНИКИ ГАННИ ВАСИЛАЩУК ІЗ ШЕШОР, ВІДЗНАЧЕНІ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЮ ПРЕМІЄЮ.

То скільки ж треба мати золота в душі Ганні Василящук, щоби створити таку красу, співаючи "Реве та стогне Дніпр широкий" Т. Г. Шевченка. (Із кн. П. ГАНЖІ "Таємниці українського рукомесла", С. 10).

ТАБЛИЦЯ № 46.

Серветка Василяни Сумаряк на юнацьку тему. Ніби хочеться заспівати:

„Є у мене чорнобривий
Гарний хлопець неспесивий,
Кучерявий, білолиций.
Він щоночі мені сниться.”

Василяни Сумаряк (Путила). Серветка. Седнів. 1993.

ТАБЛИЦЯ № 47.

Рушник із Коломиї. Невідомий майстер. Про такі вишукані народні перлини з благоговінням мовить поезія: "Щирою рукою вишивала та щастя у Бога для тебе благала..."

ТАБЛИЦЯ № 48.

Петро Ганжа. Похід козаків. 1995. Композиційний ключ до килима – "солярний знак", під яким рухається не лише кіннота, а й запряжені волами мажі (вози). У затінку квітучого дерева – вічне прощання козака з коханою.

"Засвистали козаченьки", час розлуки настає... Бо Вкраїні загрожує поневолення. Мусять іти кохані на бій за волю, честь і славу УКРАЇНИ. Лунають

пісні, промениться завзяття в очах і горить шабля в руках кожного...Гуцули зберегли унікальну здатність передати внутрішню силу пісні у барвах, підкреслюючи її астральне походження.

ТАБЛИЦЯ № 49. ТУГА ЗА МИЛИМ... А ВІЙНА ТРИВАЄ... (Із кн. П. Ганджі "Таємниці українського рукомесла", С. 104).

ТУГА ЗА УКРАЇНОЮ.

Василина Сумаряк (Путила). Ткані рушники (за седнівськими ескізами). 1993.

"Вже вечір вечоріє, колишеться трава,

Йде Армія повстанців, йде Армія УПА.

А лента за лентою набої подавай,

Український повстане, в бою не відступай!"

ТАБЛИЦЯ № 50. ТРИВОЖНІ ХРЕСТИ НА ПАРТИЗАНСЬКИХ БОЙОВИХ СТЕЖКАХ УПА... ХРЕСТИ й МОГИЛИ, бо

"Гармати били, а ми наступали,

Хоч один по другому падав".

Фрагменти вишивок з Космача, Косівського району (Івано-Франківщина).

Потрібно було показати світові, що нація не спить. І досить нидіти під чужим копитом. Наше завдання – наблизити світанок ВОЛІ, бо надія на перемогу гарантовна. Бодай онукам, як не собі...

На візерунку зліва – благословення ОРАНТИ, праворуч видніється Тризубець над хрестом, у ромбі шукаймо усмішку надії для майбутнього України.

ТАБЛИЦЯ № 51. Малюнок №1. Ганна ШТЕПЛЮК. Килимок.

Досконала робота в давньому гуцульському стилі з перевагою чорного кольору смутку, в переплетенні якого світиться малиновий колір – символ дівочої краси та нецілованих уст. Два малинових ромбики зі смутком у центрі – символи двох сердець, що тужать і кличуть одне одного.

Виявляється, навіть у формі тканого килимка можна відтворити національний дух стрілецької пісні "Зажурились галичани":

"Хто ж нас поцілує в уста малинові,

Карі оченята, чорненькі брови?..."

(Там само).

Малюнок №2. Оріся Дроняк. "Ніч яка місячна..." Килимок. Ручне ткання. Седнів, 1993. (Там само).

Дозрівання заповітної мрії у нічну пору. У дивному промені місяця тихий рум'янець недалекого світанку... Прекрасна правда тих кольорів у нашій знаменитій пісні. Вона зменшує тривогу стрілецького змагання за ВОЛЮ та утверджує вічний сенс юнацької боротьби за радісне щастя народу України. Опущені голівоньки також символізують глибокий смуток тяжкої неволі та розлуки з рідними і коханими.

ТАБЛИЦЯ № 52.

Тканий рушник із Карпат... Мов лист у вічність, та чарівна мережка, ті стежинки й полонинські покоси, що їх створює Василина Сумаряк. Седнів. 1993.

СЛАВЕНЬ УКРАЇНИ у неймовірно щирих і прекрасних барвах на чистому тлі української душі створила на тканому рушнику Василина СУМАРЯК із Карпатського Седнова до другої річниці Незалежності України (Із кн. П. ГАНЖІ "Таємниці українського рукомесла", С. 80).

До вас промовляє інтелігентна і величава Україна зі своєю одвічною красою. То ж полюбіть її, вивчіть її, зачаруйтеся нею. Цей малюнок і мелодія нашого ГІМНУ "Ще не вмерла Україна..." не тільки одухотворять, але й благословлять вас на дерзання і щасливу боротьбу за майбутнє вільне життя без поневолювачів, запродавців, маклерів, грабіжників та ошуканців. ТАБЛИЦЯ № 53.

Тарас Єленчин. Оправа для альбома. Різьблення, інкрустація. Седнів. 1993. (Із кн. П. ГАНЖІ "Таємниці українського рукомесла").

ДЕРЖАВНІСТЬ УКРАЇНИ ясніє в красі із ТРИЗУБОМ – символом Триєдиного Бога на нашому земному докїллі. Здається, гуцульська символізація астрального типу чи не найкраще відповідає нашому призначенню.

У великій праукраїнській книзі "САМА-ВЕДА" йдеться про музику, пісню, всі види мистецтва і поетики, як ними користуватися і як рятувати свою ідентичність у несамовитому вирі життя. Бо досконала краса в мистецтві підносить велич держави. У тій книзі маємо перший опис усіх барв нотної грамоти. Для докладнішого розуміння скористаємося з книги ШРІ МАТАДЖІ НІРМАЛА ДЕВІ "САХАДЖА ЙОГА в КИЄВІ 1989 р.", де на стор. 16–31 подаються сентенції про музику. Від авторки довідуємося, що ноти мають свій виразний колір.. **Нота ДО** має **коралово-червоний колір**; **РЕ** – енергія кундаліні, що розміщується у крижовій кістці; **МІ** – **жовтий колір**, називається **ОВЕЧКА**, розміщується в ділянці сонячного сплетіння; **ФА** – **зелений колір**, називається **ЖУРАВЕЛЬ**, розміщується в ділянці серця і навколо нього; **ЛЯ** – **рубіново-червоний колір**; **СОЛЬ** – **зелений, як ФА**; **СІ** – **сапфірно-синій**; **ДО** – **білого кольору і розміщується** в голові. Внаслідок соціально-національних потрясінь в українському суспільстві музична барвистика як наука вищого інтелекту занепала і збереглася на побутовому рівні тільки в деяких місцевостях України з підвищеною біомагнітною вібрацією Землі. Українські мелодії у виконанні на прадавній сопілці, бандурі, скрипці, цимбалах чи мандоліні підсилюють та поглиблюють медитацію, очищають душу людини, покращують мислення і працездатність. З релігійною метою струнну музику використовують індусти та індійські йоги для зближення та розмови людини з Богом.

Ось чому наші карпатяни – лемки, бойки та гуцули – такі жваві і бадьорі, з чистими та лагідними очима, завжди привітні й гостинні. У гуцулів є приповідка: **"Він такий веселий, що й серед ночі сонце розбудить"**. Не забуваймо, що в Санскриті слово **"мудра"** означає **"веселий, привітний, жартівливий"**. Це прадавня істина: людина з "чорними плямами" на сумлінні не може бути веселою, привітною і щирою у спілкуванні з людьми...

ПІСНЯ може організувати народні маси в одну велику національну силу в боротьбі за долю України. Невипадково після переселення українців із Підляшшя, Любачівщини і Лемківщини на західні землі Прусії у Польщі не дозволяли співати українських пісень на весіллі, христинах і навіть колядки та щедрівки на Різдво. Асимілятори українців боялися духу пісенного, що утримує народ від денаціоналізації. Те саме діялося в більшовицьких тюрмах, де українська пісня сприймалася, як революційне повстання, і каралася карцером. Навіть на Святий Вечір змушені були колядувати пошепки... Все це пригадується, коли співають українську пісню вереском, у крикливому зрусифіковано-застрашувальному тюремному стилі. Тоді смуток душу обіймає. Ввиджається зруйнована Україна, гори знищених кобзарів і порубаних бандур, сотні розстріляних українських письменників, що лежать десь на дикій півночі...

Пісенна Україна не зможе втішати світ без стилю виконання пісень М. Леонтовича, М. Лисенка, М. Березовського, О. Кошиця, К. Стеценка, П. Сокальського та багатьох інших, що дали світові знати про багатющу українську народну мелодію від Бога. Вони популяризували первісну і найдавнішу українську мелодію **ДУМКИ – ШУМКИ**, яку в тотолітарний період хотіли зліквідувати, бо то, мовляв, запозичення від молдовської "Дойни". Але ж це таки праукраїнська мелодія на зразок української пісні "По дорозі жук, жук", "Час додому, час" та багатьох інших. Молдовани не могли нам позичити цей вид пісенного твору, бо вони прийшли на ці терени значно пізніше початку нової ери, коли пісні на мелодію "ДУМКИ-ШУМКИ" вже тисячоліттями лунали в селах Праукраїни. Молдавани і румуни запозичили в українців 46% словникової лексики, одяг, обряди і майже весь фольклор – словесний і музичний. Нині потрібно дійти до тям наших українців і

взятися відновлювати величезний пласт пісенної культури у найдавнішому суто українському жанрі "ДУМКИ-ШУМКИ". Нація мусить усвідомити свою вагомість у світовій музичній культурі.

Історичною правдою та красою слова, нашого мистецтва ми повинні повернути світ до себе. Здобутки Гуцульщини тут на першому плані. Бо кожна тема нашої розмови має величезну і найміцнішу опору в САНСКРИТІ. Цим жодна держава не може похвалитися. В тому й полягає наш найбільший успіх у боротьбі за нашу національно-культурну і державну незалежність.

Співають пісні в кольорах не тільки гуцули. У Черкасах Василь ЄВИЧ також змальовує українські народні пісні в кольорових образках із відповідним сюжетом ("Із-за гори кам'яної", "Кришталева чара", "Розпрягайте, хлопці, коні" та ін.). Але там інший стиль – посилення на душу і роздум людини, без такої вічно жвавої оптимістичної розмови астральних знаків геометричної форми в унікальній гуцульській барвистиці. Не забудьмо цього явища в українській мистецькій культурі, бо воно має світове значення. Це потрібно довести до відома мистецтвознавцям у світі і детально пояснити виняткову цінність манери українського народного мистецтва розмовляти золотистими барвами мінливого Сонця від часів раннього Трипілля, коли народ мав СОНЦЕ за Даждь-Бога, молився до нього рідною мовою і з молитвою ішов на золоту ниву збирати золотавий урожай. Катерина БІЛОКУР також розмовляла з народом кольорами квітів, трав і навіть колосків із овочами. Їздила за 100 км від дому, щоби подивитися на "конвалію ще до сходу сонця у затінку в куцах із росою на вустах".

Було чимало народних геніїв. Але такого явища, як у нашій Гуцульщині, нема ніде. Хіба в небесах, звідки й посилає Всевишній гуцулам той прекрасний творчий хист у постійне мислення красою і поетичними образами. Таке Боже благословення для нашої нації є найбільшим даром Небесного Довкілля. Щоб його оцінити, треба знати і розуміти праукраїнську культуру та її астральні знаки, що збереглися донині найбільше у найдавнішому мистецтві Божественної КАРПАТІЇ.

Список використаних джерел та літератури:

1. Віктор Ідзьо. Ранньослов'янське суспільство і ранньослов'янська державність. Зародження і становлення християнства на території України. Видання II доповне і перероблене. - Львів "Сполом", 2004. - 288с.
2. Віктор Ідзьо. Релігійна культура Європи і зародження, становлення та розвиток християнства в Україні". - Львів "Ліга - Прес", 2007. - 317 с.
3. Віктор Ідзьо. Basternae - Бастарнія згідно свідчень античних, римських джерел та карти Клавдія Птолемея (III ст. до н. е. - III ст. н. е.). - Івано-Франківськ "Сімик", 2010. - 132с.
4. Віктор Ідзьо. Українська мова. Давня українська література - призабута та малодосліджена спадщина українського народу. - Івано-Франківськ "Сімик", 2011р. - 100с.
5. Віктор Ідзьо. Carpiani-Карпи-Хорвати - V століття до нашої ери - X століття нашої ери. - Івано-Франківськ "Сімик", 2012р. - 192с
- Віктор Ідзьо. Етногенез Галичини. - Івано-Франківськ "Сімик", 2013р. - 472с.
6. Віктор Ідзьо. Будівничі Галицької держави. - Івано-Франківськ "Сімик", 2013р. - 204с.
7. Віктор Ідзьо. Господарсько-економічне та культурно-релігійне становлення Галичини в III-XIII століттях. - Івано-Франківськ "Сімик", 2013р. - 404с.
7. Віктор Ідзьо. Зародження та становлення християнства на території Подністров'я та Посяння в III-XIII століттях". - Івано-Франківськ "Сімик", 2014р. - 268с
8. Віктор Ідзьо. «Карпи-Бастарни - V століття до нашої ери - X століття нашої ери». Наукове видання. - Івано-Франківськ «Сімик», 2015р. - 342с.
9. Віктор Ідзьо. Українська держава в IX-XIV століттях. - Івано-Франківськ «Сімик», 2015р. - 754с
10. Василь Кобилюх. "167 синонімічних назв Землі у Санскриті". - Тернопіль "Мандрівець", 2009р.
11. Василь Кобилюх «Музика Праукраїни та її відлуння у Санскриті». - Тернопіль "Мандрівець", 2015р.
12. Василь Хитрук. Золота Булава. - Київ, 2014р.

Наукове видання

Василь Кобилюх

**Музика Праукраїни
та її відлуння у Санскриті**

Подано до друку 2.09.15 р. Підписано до друку 22.09.15 р.
Формат видання 60/ 84 1/16. Папір офсетний.

Умовн.друк.арк.10,25
Зам.56. Тираж 300 екз.

**Львів,
Видавництво
Університету «Львівський Ставропігон»,
2015р.**

МУЗИКА ПРАУКРАЇНИ ТА ЇЇ ВІДЛУННЯ У САНСКРИТІ

Доцент кафедри українознавства Університету "Львівський Ставропігон".

Народився у 1935 році в селі Журавники Пустомитівського району Львівської області. Навчався у Львівському медичному інституті, а також на філологічному факультеті Львівського державного університету імені І. Франка (захистив дипломну роботу на тему «Українська мова і санскрит»).

Брав участь у створенні «Орфографічного словника українських медичних термінів» (Львів, 1993 рік, на 33000 слів) і двотомного «Українсько-латинсько-англійського медичного тлумачного словника» (Львів, 1995 рік, на 33000 слів). Автор наукової праці «Українські козацькі назви у санскриті» (2003 р.), книжки "167 синонімічних назв Землі у Санскриті" (2010 р.), численних публікацій як в українських («Дзвін», «Мандрівець», «Грегіт», «Український світ» та ін.), так і в зарубіжних журналах, а також у періодичній пресі.